

САДІВНИЦТВО

Horticulture & Vegetable growing. Technologies and Innovations

ОВОЧІВНИЦТВО

4⁽⁴⁷⁾
2025

ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

www.techhorticulture.com

ТОВ «Толсма Текнік»
+38 050 440 57 90
tolsma.com.ua

TOLSMA GRISNICH

СУЧАСНІ РІШЕННЯ ДЛЯ
ВАШОГО БІЗНЕСУ
ВІД ЛІДЕРІВ
РИНКУ

- ЗБЕРІГАННЯ
- ДОРОБКА
- ПЕРЕРОБКА ОВОЧІВ,
ФРУКТІВ ТА ЯГІД

с. 24 Інтенсивні сади, «амурні» яблука й експортні амбіції: історія ФГ «Гарна справа» з Черкащини

с. 37 Вячеслав ГАРКАВИЙ: «Галузь виноградарства в Україні потребує модернізації»

с. 61 Від французьких невдач до українського успіху: історія підприємства «Світанок Старі Маяки»

Розсадник ФГ «Відродження»

Виробник сертифікованих саджанців

Культивуємо і реалізуємо **садивний матеріал кісточкових культур** відповідно до Директиви Комісії 2014/98/ЕС від 15.10.2014 р. і законодавства України з офіційною реєстрацією та повним супровідним пакетом документів і сертифікатів, які засвідчують сортові і товарні якості саджанців. Використовуємо Стандарти ЕОКЗР (Діагностика. Схеми сертифікації.).

Голдріч

Джаєнт ред

Роял Естеїт

Ti Ci San

Октябрь Сан₂

Ерліквін₂

Вирощуємо саджанці на замовлення для промислового садівництва

Працюємо з рослинами закордонних та українського реєстрів

Втілюємо закладку і супровід комерційних (інтенсивних і класичних) промислових садів:

- шпалерні сади високої щільності
- безшпалерні сади середньої щільності
- класичні сади

Замовлення приймаємо на 2025 і 2026 роки:

абрикос, слива, нектарин, персик, черешня, вишня

НАШІ ПІДЩЕПИ

- ВСЛ 2,1 – черешня
- Евріка 99,1 – абрикос, слива
- Бест 1 – абрикос, слива, персик
- АП 1,1 – абрикос, слива, персик
- Міраболано 29С – абрикос, слива

Наші сорти – адаптовані клони кращих сортів світової селекції

Маємо категорії садивного матеріалу:

«Базовий»
«Сертифікований»

Розсадник ФГ «Відродження»

смт Петриківка, Дніпропетровська обл.

+38 050 700 12 81, +38 050 342 00 24

e-mail: eko-sad@i.ua

Створимо ваш сад разом. Усе враховано!

INSORTEX

ВІД ПОЛЯ ДО ПРИЛАВКА

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ СОРТУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ЯГІД, ОВОЧІВ ТА ФРУКТІВ

МИЙКИ **ПЕРЕКИДАЧІ КОНТЕЙНЕРІВ** **ІНСПЕКЦІЙНІ СТОЛИ**

РОЗЛИВОЧНІ МАШИНИ **ДЛЯ ОБРІЗКИ БАДИЛЛЯ**

КАСКАДНІ ТА СТІЧКОВІ КАЛІБРАТОРИ

УКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИК

«Садівництво та Овочівництво. Технології та Інновації»
№ 4 (47) 2025 р.

Дата виходу у світ – 28.11.2025 р.
Оформити передплату можна в редакції та у відділеннях Укрпошти.
Індекс видання, розповсюджуваного за передплатою: 60216.
Тираж – 3 тис. примірників.
Поштова адреса: вул. Соборна, 1, каб. 217, м. Рівне, Україна, 33023.
Адреса для листування: м. Рівне, 33027, а/с 241. Тел.: +38 068 568 58 22; +38 067 238 18 51.
E-mail: rmedia@ukr.net, katernyna.koneva@gmail.com.

Ідентифікатор медіа в реєстрі Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення: R30-03742 від 11.04.2024 (Рішення Національної ради № 1272).
Журнал рекомендований фахівцям із садівництва, овочівництва, горіхівництва, виноградарства, квітникарства, також спеціалістам переробних підприємств, науковцям і всім, хто зацікавлений створити власний бізнес у цих галузях. Виходить українською мовою. Розповсюджується через адресну розсилку та шляхом передплати керівникам і головним спеціалістам сільськогосподарських підприємств, що спеціалізуються на вирощуванні плодівих і ягідних саджанців, садівництві, овочівництві, ягідництві, горіхівництві, виноградарстві, квітникарстві, та підприємств переробної галузі, на спеціалізованих виставках, семінарах, конференціях в Україні та інших країнах світу.

Кількість реклами в загальному обсязі видання становить 45 %. Виходить 5 разів на рік і розповсюджується на всій території України (паперова версія) і у світі (pdf-версія).
Директор: Надія Ящук, rmedia@ukr.net.
Головний редактор: Катерина Конєва.
Випусковий редактор: Жанна Крук, techandinnowsad-beer@ukr.net
Журналісти: Марина Степанюк, Оксана Марчук, Світлана Горошко, Катерина Трачук.
Літературний редактор, коректор: Дар'я Аулова.
Дизайн, верстка: Олександра Григор'єва.
Передплата і реклама: Лариса Товкач, +38 097 968 95 16, sad.nti@ukr.net; Ірина Петронюк, +38 096 491 66 92, oksana.buh.ti@gmail.com; Анна Панкратенкова, +38 097 759 25 83, +38 095 607 09 04, reklama.nti@gmail.com
Контент-редактор сайту www.techhorticulture.com: Світлана Горошко, +38 067 270 02 64, s.lanulya@gmail.com
Бухгалтерія: +38 096 491 66 92, oksana.buh.ti@gmail.com

Назва, концепція, зміст і дизайн журналу «Садівництво та Овочівництво. Технології та Інновації» є інтелектуальною власністю засновників і охороняється Законом «Про авторське право». За зміст рекламних оголошень редакція відповідальності не несе. Думка редакції може не збігатися з точкою зору авторів публікацій. Передрук тільки з дозволу редакції.

Віддруковано: ПП «Поліграфінтер».
Рахунок на оплату СФ-0002028 від 20.11.2025 р.

ПЕРЕДПЛАТА НА 2025–2026 РР.

АКЦІЯ!

Для нових передплатників комплектів 1, 2 на 2025–2026 рік – знижка 10 %.

Назва комплекту	К-ть журналів у рік	Ціна комплекту за 2026 р.	Ціна комплекту за 2025 р.	Ціна комплекту за 2024 р.
Комплект №1 – повний. Журнал «Садівництво та Овочівництво. Т.І. / Горішник» – 4 шт. + журнал «Ягідник» – 4 шт + журнал «Напої та Пиво. Технології та Інновації» – 1 шт. Електронна передплата	9	2400	2150	1700
Комплект №2 – АГРО. Журнал «Садівництво та Овочівництво. Т.І. / Горішник» – 4шт + журнал «Ягідник» – 4 шт. Електронна передплата	8	2300	1600	1500
Журнал «Напої та ПИВО. Технології та Інновації» Електронна передплата	1	400	600 2 шт	600 2 шт
Журнал «Ягідник» – 4 шт. Електронна передплата	4	1200	950	750
Журнал «Садівництво та Виноградарство. Технології та Інновації / Горішник» – 4 шт. Електронна передплата	4	1200	950	850
Один примірник журналу «Напої та ПИВО. Технології та Інновації» Електронна передплата				400 200
Один примірник журналу «Садівництво та Овочівництво. Т.І. / Горішник» Електронна передплата				300 150
Один примірник журналу «Ягідник» Електронна передплата				300 150

реклама

Медіагрупі «Технології та Інновації» – 15 років: еволюція, що змінила галузі

П'ятнадцятирічний шлях медіагрупи «Технології та Інновації» – це історія послідовного розвитку, впливу на галузі та постійного руху вперед. Почавши з одного фахового журналу, ми вирости у велику медіа- та освітню екосистему, що формує стандарти професійного розвитку у ягідництві, садівництві, овочівництві, горіхівництві, виноградарстві, виноробстві, пивоварінні та виробництві напоїв.

Медіагрупа стартувала з видання, що стало першою галузевою платформою для фахівців, – журналу «Напої. Технології та Інновації». На час свого запуску він практично не мав аналогів в Україні. Згодом до портфеля додалися «Садівництво та Овочівництво. Технології та Інновації», «Ягідник», спеціалізовані проекти «Горішник» і Beer Technologies & Innovations, а також три професійні сайти – techdrinks.info, techhorticulture.com, jagodnik.info. Сьогодні наші журнали вирізняються високою якістю контенту, глибиною аналітики, практичними матеріалами й великою довірою професійної аудиторії.

Події, що стали точками сили для галузей, – так можна назвати конференції й форуми, які проводить команда медіагрупи. Серед них конференції з садівництва, овочівництва, переробки, Форум пивоварів і виробників напоїв, Винний клуб «Галерея». Ці події дають виробникам унікальну можливість отримати знання першоджерела, ознайомитися з технологіями в дії, знайти партнерів та покупців, а інколи – змінити всю траєкторію свого бізнесу.

Наш внесок у розвиток галузей за ці 15 років важко переоцінити. Насамперед через журнали, сайти,

події й цифрові сервіси ми відкрили доступ виробникам до сучасних технологій: систем живлення та захисту, тунельних конструкцій, обладнання для переробки, технологій холодильного ланцюга, систем контролю якості, обладнання для пивоваріння й дистильзації. Ці знання стали фундаментом росту сотень компаній – від маленьких сімейних господарств до великих виробників.

Друге, завдяки нашим проектам кількість молодих фермерів та підприємців, які обрали ягідництво, садівництво, горіхівництво, виноробство чи пивоваріння як бізнес, зростає щороку. Це видно в цифрах:

- **Крафтове пивоваріння:** коли у 2016 році стартував наш пивний проект, в Україні працювали лише кілька крафтових пивоварень. Сьогодні їх – понад 200.

- **Ягідництво:** у середині 2010-х років лохина була нішевою культурою з обмеженою кількістю виробників. Сьогодні площі під лохиною вже сягають понад 5 тис. гектарів, і ця культура стала однією з найперспективніших в Україні.

- **Садівництво та горіхівництво:** за ці роки сформувалися цілі класи виробників, модернізовано підходи до вирощування, активно розвивається сегмент переробки.

На часі оновлені заходи **SmartBerry Conference:** технології, інновації, успіх і під час заходу – Конгрес із заморожування та холодної логістики **«Сила холоду».**

Долучайтесь, – **11–12 грудня, м. Київ, готель «Верховина».**

Багато нинішніх успішних компаній відкрито зазначають: поштовхом до їхнього старту були саме наші журнали, конференції та бізнес-тури.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ: T&I AGRO HUB

Сьогодні Медіагрупа переходить на новий рівень – створюється T&I Agro Hub, єдина цифрова платформа, що поєднає:

- три фахові друковані журнали «Ягідник», «Садівництво і Овочівництво», «Напої&Пиво»
- три галузеві сайти
- конференції та форуми
- освітні проекти **Berry&Fruit Academy**, з лекціями експертів та бізнес-турами в Україні і за кордоном.

Це стане епіцентром знань, аналітики, освітніх можливостей та партнерських інструментів для всіх гравців ринку.

ОСВІТНІЙ НАПРЯМ: T&I BERRY&FRUIT ACADEMY

У 2025 році медіагрупа презентує новий освітній напрям – T&I Berry&Fruit Academy. Академія поєднає теорію і практику, офлайн-події й онлайн-курси, навчання під егідою українських і світових експертів, а також бізнес-тури, що дають змогу побачити технології в реальних господарствах.

Перший навчальний сезон Академії стартує у 2025 році та відкриває нову еру системної професійної освіти в галузях садівництва, ягідництва і переробки.

15 років досвіду. 15 років розвитку галузей. 15 років з тими, хто творить інновації.

Головне, що найцікавіше – попереду.

З найкращими побажаннями успішного розвитку,
Катерина Конєва і Надія Яциук,
засновниці медіагрупи
«Технології та Інновації»

14

Якість як стратегія: «Органічні сади України» та ТОВ «КАСПІТ ФРУТС» розвивають сучасне садівництво та переробку на Київщині

42

Сучасні сорти та високоврожайні гібриди: секрети успішного вирощування столового винограду від родини Юліних

54

Зелень, буряк і томати без хімії: досвід органічного виробництва господарства «Дедденс Агро»

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

- 3** Медіагрупі «Технології та Інновації» – 15 років: еволюція, що змінила галузі

НОВИНИ

- 6** Інновації та сталий розвиток у плодоовочевому секторі. Презентація першого в Україні холодильного комплексу для збереження фруктово-овочевої продукції

САДІВНИЦТВО: ЗЕРНЯТКОВІ

- 8** Від виживання до модернізації: як «Дружба ВМ» долає виклики сучасного садівництва
- 12** Презентація комбайну Pluk-OTrak Junior від Munchhof для оптимізації збору сортового яблука в умовах дефіциту робочої сили

ВИРОЩУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКА

- 14** Якість як стратегія: «Органічні сади України» та ТОВ «КАСПІТ ФРУТС» розвивають сучасне садівництво та переробку на Київщині

САДІВНИЦТВО: ЗЕРНЯТКОВІ

- 21** Сад, що працює на результат: у «Дарах Берегівщини» поєднують досвід і технологічність
- 24** Інтенсивні сади, «амурні» яблука й експортні амбіції: історія ФГ «Гарна справа» з Черкащини
- 28** Поєднання підщепи Farold® 87 + Harrow: стійкість, якість і врожайність у грушевому садівництві

САДІВНИЦТВО: КІСТОЧКОВІ

- 30** Власні сорти та перевірені технології: як ФГ «Колодка і партнери «ЕКОЯГОДА» зробило Львівщину «персиковим» регіоном

САДІВНИЦТВО: ЗЕРНЯТКОВІ

- 34** Морозостійка підщепа груші Q-Eline відкриває нові перспективи в садівничому бізнесі

ВИНОГРАДАРСТВО

- 37** Вячеслав Гаркавий, незалежний експерт. Аналіз стану галузі виноградарства в Україні, практичні рішення, які допоможуть українським виноградарям розвивати успішний бізнес

ВИНОГРАДАРСТВО: ДОСВІД

- 42** Сучасні сорти та високоврожайні гібриди: секрети успішного вирощування столового винограду від родини Юліних. Розповідає співзасновниця компанії «Виноградник Юліних» Ольга ЮЛІНА

ПОДІЇ

- 46** «Калина Бугрин»: якісне зберігання – запорука успішного бізнесу. Учасники бізнес-туру дізналися, як у господарстві організували сучасне виробництво та зберігання овочів

ОВОЧІВНИЦТВО: ДОСВІД

- 50** Сучасні теплиці та стійкість до викликів: як вирощують овочі на підприємстві ТОВ «Поділля овочі», що розпочало новий шлях на Тернопільщині
- 54** Зелень, буряк і томати без хімії: досвід органічного виробництва господарства «Дедденс Агро»

ТЕХНОЛОГІЇ

- 58** Від зберігання – до переробки: як «Толсма Текнік» допомагає українським фермерам збільшити прибуток. Розповідає директор компанії «Толсма Текнік» Олесь Капітанчук

ГОРІШНИК

- 61** Від французьких невдач до українського успіху: історія підприємства «Світанок Старі Маяки»
- 66** Роль чорного горіха у збереженні родючості ґрунтів. Ділиться Олександр Орел, агроном дослідник ТОВ «Агрофірма «Колос»

ТЕХНОЛОГІЇ

- 68** «ПБ Інжиніринг Україна»: технології, що формують майбутнє переробки. Про сучасні тенденції розповілі директор «ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» Богдан Пеев та менеджер Юрій Дорошук

ГОРІШНИК

- 71** Іспанський вектор: чому нові сорти мигдалю змінюють правила гри для Українських горішників. Ділиться Валерій БУРОВ, керівник розсадника ФОП Буров В. Л.

ПОДІЇ

- 74** Fruit Attraction 2025 – нові рекорди та останні тренди. Репортаж з виставки організованої IFEMA MADRID та FEPEX, яка відбулася у Мадриді (Іспанія) з 29 вересня по 2 жовтня

SYDOR

PACKAGING COMPANY

БІЛІ ТА БУРІ

ВІД ВИРОБНИКА!

ГОФРОЛОТКИ

ДЛЯ ЯГІД, ФРУКТІВ,
ОВОЧІВ, ЯБЛУК

Гофрлотки

для овочів і яблук

600x400x90 мм – 34 грн

600x400x120мм – 36 грн

377x322x125мм – 25 грн

366x285x144мм – 20 грн

357x285x132мм – 19 грн

Октабіни для овочів, яблук, груш

1200x800x500 мм – 250 грн

1200x800x1000 мм – 450 грн

Гофрлотки для ягід, овочів, яблук, груш

573x370x80 мм – 18 грн

573x370x95 мм – 20 грн

580x380x125 мм – 20 грн

Гофрлоток для яблук і овочів

585x385x185 мм – 38 грн

Гофрлоток, аналог «бананового»

500x370x230мм – 38 грн

Гофрлотки для ягід (економ-варіант)

573x375x80 мм – 17 грн

573x375x95мм – 18 грн

580x380x125мм – 19 грн

МІЦНИЙ ГОФРОКАРТОН

5 та 3 шари

ВЕНТИЛЯЦІЯ РУЧКИ

Мінімальне замовлення

ВІД 5 ШТ.

ШВИДКЕ ВИГОТОВЛЕННЯ

і доставка по Україні

Виробник:

вул. Б. Лепкого 19/63
м. Жидачів, Львівська обл.

+380 67 314 2670

sydorpack.com.ua

Пишіть у Viber або в директ
для замовлення!

Інновації та сталий розвиток у плодоовочевому секторі

Перший в Україні холодильний комплекс для збереження фруктово-овочевої продукції побудували на території Іллінецького аграрного фахового коледжу, на якому встановили надсучасне обладнання з використанням холодильної установки, яка працює на екологічно чистому холодоагенті – CO₂, а у якості холодоносія використано екологічно безпечну рідину – пропіленгліколь. Дане рішення було спроектовано та запущено в роботу холодильною компанією ТОВ «РалкоТехник».

Комплекс зведено всього за 12 місяців у рамках німецько-українського проекту DIALOG, який з 2023 року отримав політичну підтримку з боку Федерального міністерства сільського господарства Німеччини, Міністерства економіки України та МОН України. Новий об'єкт покликаний не лише покращити зберігання продукції в регіоні, а й стати практичним навчальним майданчиком для студентів, фермерів і фахівців агросектору.

На відкритті заходу було представлено ключові результати робо-

ти проекту. У доповідях розглядалися питання процесу вступу України до ЄС та його наслідки для плодоовочевих господарств. Також були представлені підходи до сталого управління зберіганням і переробкою продукції, підкреслено роль і потенціал виробничих кооперативів.

Усі учасники відзначили, що проєкт DIALOG робить вагомий внесок у сталий розвиток плодоовочевого сектору Вінниччини. Новий холодильний комплекс є не лише важливою інвестицією в інфраструктуру регіону, а й символом успішної німецько-української співпраці, що зміцнюватиме ланцюги доданої вартості в аграрному секторі.

1. Загальна потужність холодильного комплексу становить 450 кВт.

2. Комплекс передбачає 1 камеру для зберігання овочів загальним обсягом близько 500 тонн. У ній можуть зберігатися морква, буряк, капуста та інші овочі, що потребують контрольованого температурного режиму.

3. Передбачено 6 камер для зберігання яблук загальною місткістю приблизно 720 тонн.

4. Зберігання фруктової продукції здійснюється за технологією **регульованого газового середовища (РГС) з використанням охолоджувального агента – CO₂ та холодоносія – пропіленгліколю**. CO₂ використовується як холодоагент, який безпосередньо створює холод у холодильній установці, а пропіленгліколь – це холодоносіє, який переносить цей холод у камери зберігання. Тобто CO₂ «створює холод», а пропіленгліколь «доставляє» його до продукції. Така система забезпечує стабільну температуру, утримання вологості і якісний обдув продукції повітрям для тривалого зберігання фруктів та овочів без втрати якості.

5. Площа допоміжних приміщень для встановлення сортувальної лінії становить:

- відділення товарної обробки фруктів – 742,85 м²;

- відділення товарної обробки овочів – 393,4 м². Постачальником холодильного обладнання в Україні є ТОВ «Ралко Техник».

Новий комплекс – це більше, ніж інфраструктурний об'єкт. Це символ того, яким може бути українське агропромисловість: технологічним, екологічним і конкурентним на європейському ринку.

Ralco Technic

СИСТЕМИ ПРОМИСЛОВОГО ОХОЛОДЖЕННЯ

ТОВ «РалкоТехник»

Відділ продажу: +38 (067) 807-19-92

sales_department@ralco.com.ua

Сервісна служба: 0 800 309 009

(безкоштовно по Україні)

www.ralco.com.ua

Німеччина

Україна

Польща

реклама

ЗАХИСТ ВІД ВЕСНЯНИХ ЗАМОРОЗКІВ

Сучасні технології, що зберігають врожай

МЕЖА ЗАХИСТУ

від -3°C до -6°C (опціонально)

ПЛОЩА ПОКРИТТЯ

від 3,5 до 6 га

ВИСОТА БАШТИ

10,5 м

Стаціонарні

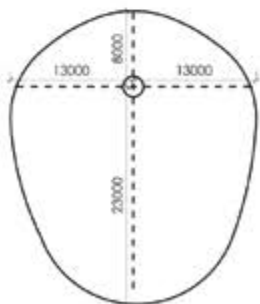

Портативні

Thermoboost

ПЛОЩА ЗАХИСТУ

Вітрові машини змішують тепле повітря з верхніх шарів із холодним біля поверхні, створюючи оптимальний мікроклімат для захисту саду.

Змішування шарів підвищує температуру в саду на $2-3^{\circ}\text{C}$, рятуючи цвіт та зав'язь.

Обертання на 360° забезпечує рівномірний захист території до 6 га.

Від виживання – до модернізації:

як «Дружба ВМ» долає виклики сучасного садівництва

Вінницька область, Тульчинський район, село Шура-Копіївська – саме тут, неподалік від Крижополя, розташоване «Дружба ВМ» – господарство, яке, крім традиційного вирощування зернових культур (соняшника, кукурудзи, пшениці, ярого ячменю), спеціалізується ще й на промисловому садівництві. Маючи 350 гектарів яблуневих насаджень, це підприємство поєднує традиційні технології з інноваційними рішеннями та, попри несприятливі погодні умови та кадрові проблеми, впроваджує інтенсивні технології та механізований збір врожаю.

Показовим прикладом цього стала демонстрація садового комбайна Pluk-O-Trak Junior, що відбулася 10 жовтня на базі ПРАТ «ДРУЖБА – ВМ», члена корпорації «Вінницясадвинпром». Під час заходу учасники мали можливість побачити техніку в дії безпосередньо в саду та оцінити її ефективність і зручність у роботі.

Про те, як господарство адаптується до сучасних викликів галузі, розповів Ігор ХВОРОСТОВСЬКИЙ – заступник директора з реалізації продукції, агроном з дипломом Уманського аграрного університету та досвідом роботи в Англії.

СТРУКТУРА САДІВ: ПЕРЕХІДНИЙ ЕТАП

Яблуневі насадження у господарстві «Дружба ВМ» розташовані на площі 350 гектарів, які перебувають на різних стадіях модернізації. Лише 50 гектарів уже переведено на інтенсивну технологію – з краплинним зрошенням і шпалерною системою. Інші 300 гектарів – це сади на середньорослій підщепі 106 без системи зрошення та шпалери.

– Це, як-то кажуть, уже вчорашній день. Але ми не в змозі його там швидко модернізувати чи викорчувати. Тому доводиться докладати зусиль для догляду за цим садом, – зізнався Ігор Хворостовський.

Торік господарство зробило значний крок уперед у модернізації саду: завдяки співпраці з компанією EFT GROUP вдалося накрити 5 гектарів насаджень протиградовою сіткою. І це лише початок, адже плани з захисту садів будуть реалізовуватися й надалі.

СЕЗОН ВИПРОБУВАНЬ

2024 рік став справжнім викликом для садівників. Ранньовесняні морози пошкодили врожай у фазі цвітіння – саме тоді, коли дерева були найбільш вразливими.

– Ми намагалися врятувати дерева, використовували різні регулятори росту, вітаміни, амінокислоти, аби вберегти плід, – розповів фахівець.

Серед препаратів, які застосовувалися для утримання зав'язі після заморозків, Ігор Хворостовський згадує продукцію компанії Biochem Agro. Зокрема, у господарстві використовували препарати Gibb 3 або Gibb Plus – гібереліни, які допомагають утримати врожай і запобігти його осипанню.

Проте проблеми на цьому не закінчилися. Літня засуха та різкі перепади температури тримали рослини в постійному стресі.

– Після приморозків яблуко перестало рости через те, що підмерзла плодоніжка, яка кріпиться до дерева, і вона не мала змоги пропустити всі ті поживні речовини, які ми давали. І тому врожай був трошки малим і пошкоджений морозобійною сіточкою, – пояснив Ігор Хворостовський.

Фінальним ударом стали важкі осінні дощі: три тижні безперервних опадів під час збирання врожаю.

– Ми працювали за можливості, але під час опадів не дуже вдається збирати врожай, адже людям некомфортно працювати в таких умовах. Тому ефективну роботу нам було важко організувати, – зазначив заступник директора господарства «Дружба ВМ».

У результаті через високу вологість та високу температуру плоди потріскалися, і реалізувати їх на свіжому ринку стало неможливо.

КРИЗА ПЕРЕРОБКИ

Враховуючи складні обставини, більшість урожаю садівників довелося класифікувати як третій сорт і спрямувати на переробку.

Власних переробних потужностей господарство не має, тому доводиться користуватися послугами переробних підприємств.

– Якщо порівнювати з минулим роком, то цього року вартість яблука нам довелося зменшити вдвічі. А витрати на збирання та загалом на людські ресурси виросли втричі, – констатує невтішну економіку Ігор Хворостовський.

Особливо гострим, за його словами, є питання довозення працівників на підприємство:

– У нашій місцевості немає достатньої кількості людей, які б могли працювати у нас. Тому на збирання врожаю чи ми возимо людей за 50–100 кілометрів. Окрім того, через ситуацію, яка склалася в Україні, знайти потрібну кількість працівників – завдання не з легких.

Тому зараз у господарстві працюють переважно жінки, віком більш ніж 60 років. З постійних працівників у господарстві залишилося лише 50 людей, а на сезонні роботи вдається залучити до 80–100 працівників.

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОРИВ: КОМБАЙНИ MUNCKHOFF

Частковим розв'язанням кадрової проблеми стало придбання комбайнів для збирання яблук. Перший комбайн Ігор Хворостовський придбав ще 2017 року, відвідавши завод у Нідерландах.

– Коли ми його купили й привезли на господарство, то були дуже задоволені ним і хотіли наступного року придбати ще один. Але через фінансову нестабільність та обвал ціни на нашу продукцію довелося тоді ці плани відкласти, – розповів він.

А реалізувати їх вдалося лише цього року, коли компанія EFT GROUP запропонувала комбайн під виплату. І тепер у господарстві «Дружба ВМ» працюють два комбайни Munckhof.

Переваги механізованого збору очевидні, переконаний Ігор Хворостовський:

– Збираючи яблука за допомогою комбайну, є впевненість, що плоди не будуть побиті. Адже людський фактор завжди присутній: хтось там задумався над чимось, хтось на когось розізлився, відірвав те яблуко, кинув у сумку чи у відро, неакуратно висипав у контейнер тощо. До того ж, якщо працівники вручну збирають до тонни яблук, то на комбайні можна зібрати 1,8 тонни. Тобто на 2–3 контейнери більше. Окрім того, завдяки цій техніці різко знижується потреба в робочій силі.

Окрема перевага використання комбайнів полягає в ергономіці праці. У господарстві «Дружба ВМ» дерева високі, заввишки близько 3,5 метра. А у зв'язку з тим, що останніми роками нижні гілки на висоті 1,2 метра вимерзають через ранньовесняні приморозки, підприємству доводиться підіймати крону дерева ще вище.

– А в комбайну висота платформи регулюється, тому людям уже не потрібно носити драбини та сумки, щоб дістатися до верху крони, – зазначив Ігор Хворостовський.

Окрім того, комбайн ще й мінімізує потребу в контролі якості збору, оскільки механічних ушкоджень плодів стає значно менше.

– Я хотів би придбати щонайменше ще один комбайн. На наше господарство, на ці 50 гектарів сучасного саду, нам треба щонайменше 5 таких комбайнів, щоб ми могли вільно працювати. Але ви-

Одним із ключових обмежень розвитку садівництва у господарстві «Дружба ВМ» залишається **дефіцит води**.

– Ми розташовані в такому місці, де є дефіцит водних ресурсів. Поруч немає ні річки, ні ставка, – зазначив Ігор Хворостовський. – Тому ми побудували **штучні водойми**, але виникає проблема з їхнім наповненням, щоб воду з них можна було використовувати для зрошення саду.

сокі закупівельні ціни та низька рентабельність виробництва стримують інвестиції, – говорить заступник директора.

СОРТИМЕНТ САДУ Й ІТАЛІЙСЬКИЙ САДІВНИЙ МАТЕРІАЛ

В інтенсивних садах підприємства «Дружба ВМ» ростуть переважно сучасні комерційні сорти. Це, зокрема, два клони Гала (Гала Шніга Шніко Ред і Гала Фенгал), два клони Ред Делішес (Ред Делішес Скарлет Спур і Ред Делішес), а також сорт Фуджі. Усі саджанці купували в італійських розсадниках, а вибір італійських постачальників був свідомим і економічно обґрунтованим.

– В Україні садивний матеріал дорожчий, адже вегетаційний період у нас значно коротший. Тому в Італії той саджанець можуть виростити за один рік, тоді як в Україні для цього потрібно два, а то й три роки, – пояснив Ігор Хворостовський.

СТРАТЕГІЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ

Попри всі труднощі, господарство «Дружба ВМ» поступово рухається до повного переходу на інтенсивні технології.

– Створення інтенсивного саду потребує більших інвестицій, зокрема, на шпалерну систему, на зрошення тощо. Та й кількість саджанців у такій технології буде більшою порівняно з традиційною. Так, у нас є сад, у якому на одному гектарі росте 6000 дерев, – розповідає Ігор Хворостовський.

Така щільність посадки вимагає зовсім іншої технології: міжряддя звужуються до 2,5 метра замість стандартних 3–3,5 метра. Крім того, формується щільна плодова стіна, яку зручно збирати та доглядати.

Ключову роль відіграє підщепа М9 – карликова підщепа, яка закладає плодові бруньки на однорічній та дворічній деревині.

– На другий рік після посадки ми вже збираємо по 2–3 кілограми плодів з дерева. Відповідно, якщо на одному гектарі росте 6000 дерев, то на другий рік ми отримуємо від 12 до 18 тонн врожаю, – підрахував швидку окупність інвестицій заступник директора господарства «Дружба ВМ».

Перехід на інтенсивне садівництво відбувається поступово: старий сад розкорчовують, дають землі відпочити, щоб не було ґрунтовними, через рік-два вносять мінеральні добрива й органіку (у господарстві є невелике поголів'я великої рогатої худоби), і тоді вже садять новий інтенсивний сад.

У співпраці з компанією EFT GROUP господарство працює над поетапним будівництвом шпалерної системи, оскільки за один рік зробити все (посадити сад, закласити зрошення та побудувати шпалеру) – занадто дорого та складно.

ОРІЄНТАЦІЯ НА ЕКСПОРТ І ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Попри всі виклики, підприємство «Дружба ВМ» три роки поспіль працює над виходом на зовнішній ринок.

– Ми працюємо з однією компанією, яка реалізує продукцію в країнах Близького сходу, зокрема, в Ірак, де у них є свій розподільчий центр. Ця компанія купує яблука не лише в нас, а й в інших українських підприємств, – розповів Ігор Хворостовський.

За його словами, ця співпраця має подвійний позитивний ефект: завдяки експорту українського яблука на українському ринку стало трохи менше, завдяки чому частково знизилася конкуренція та виросли ціни.

Загалом досвід Ігоря Хворостовського, який здобував теоретичні знання в Уманському аграрному університеті, а практичні – у Великобританії, де він три роки вивчав і переймав досвід інтенсивного садівництва, дозволяє йому бачити перспективу галузі:

– Я певний час жив за кордоном і бачив, як там люди працюють. Там активно розвивають інтенсивне садівництво. Проте, на мою думку, яблука в Україні набагато смачніші! – з гордістю сказав заступник директора господарства «Дружба ВМ» Ігор Хворостовський.

Збиральний комбайн для яблук Pluk-O-Trak

Pluk-O-Trak – універсальна машина для збору врожаю, яка використовується переважно для яблук, груш, персиків, нектаринів, слив

П'ятдесят років розробок та інновацій забезпечили те, що **Pluk-O-Trak** сьогодні використовується в усьому світі для ефективної роботи на одному з найбільш трудомістких напрямків – збиранні врожаю.

Цей комбайн також ідеально підходить для підвищення ефективності під час обрізки та проріджування. Комбайн **Pluk-O-Trak** має від 2-х до 4-х платформ, на яких можуть працювати 4-6 працівників без використання драбин.

Pluk-O-Trak розроблений для міжряддя від 2,50 м до 4,50 м і висотою дерев до 4 м.

Він максимально гнучкий і рухливий, оскільки був створений для роботи в горбистих, піщаних і скелястих умовах, та відповідає найвищим вимогам якості.

Після сезону збору використовується при сортуванні, що пришвидшує та полегшує цей процес.

Причіп для ящиків має коліщатка та піднімає ящики вручну або за допомогою електричного насоса. Одночасно на причепі можна розмістити до 16 ящиків.

Переваги Pluk-O-Trak:

- ✓ Міцна конструкція, ефективне та надійне збирання врожаю
- ✓ Економія витрат на збиранні врожаю – до 50%
- ✓ Економія на обрізці та проріджуванні – до 35%
- ✓ Може використовуватися для відкриття та закриття протиградових сіток
- ✓ Запобігає пошкодженню фруктів щонайменше на 50%
- ✓ Усуває небезпеку від використання драбин
- ✓ Ідеально підходить для горбистої місцевості
- ✓ Простий в експлуатації
- ✓ Низькі витрати на паливо та обслуговування
- ✓ Інтегрується з платформами для контейнерів від Królik
- ✓ Після сезону збору використовується при сортуванні

Комбайн Pluk-O-Trak може підлаштовуватися під індивідуальні потреби вашого господарства

Представник Munckhof Fruit Tech Innovators України: ТОВ «ЄФТ ПЛЮС»
+38 044 333 33 45, +38 067 447 20 20, +38 067 440 10 73
eft.ukraine@gmail.com, www.eftgroup.ua

Попри важку ситуацію з весняними заморозками, які цьогоріч суттєво вплинули на врожайність у багатьох регіонах України, найбільшим боєм садівників залишається нестача робочої сили. Сезон збору врожаю щороку перетворюється на справжнє випробування: господарства витрачають величезну кількість часу і ресурсів, щоб залучити хоча б мінімальну кількість працівників.

За даними галузевих аналітиків, середній дефіцит сезонних робітників у садівництві перевищує 40 %, що призводить до затримки збору врожаю, втрат товарної якості плодів і зростання собівартості. У результаті частина яблук потрапляє не в сортування, а в переробку – лише через відсутність достатньої кількості рук у критичний момент.

Ефективний збір яблук із комбайном Pluk-O-Trak Junior від Munckhof

Професійний інструмент для оптимізації збору сортового яблука в умовах дефіциту робочої сили

НОВЕ РІШЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ САДІВНИКІВ

З цією метою компанія EFT Group першою в Україні розпочала співпрацю з нідерландською компанією Munckhof, яка є світовим лідером у виробництві машин для інтенсивного садівництва. Головним завданням цієї співпраці стало знайти оптимальне рішення для українських садівників у питанні ефективного та делікатного збору сортового яблука без пошкоджень.

Таке рішення не лише покращує якість кінцевої продукції, а й дозволяє господарствам суттєво знизити собівартість збору врожаю, оптимізувавши людські ресурси та підвищивши продуктивність праці.

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ ПОКАЗ НА БАЗІ ПРАТ «ДРУЖБА – ВМ»

10 жовтня на базі господарства ПРАТ «ДРУЖБА – ВМ», що є членом корпорації «Вінницясадвинпром»,

відбулася демонстрація комбайна Pluk-O-Trak Junior. Учасники заходу мали можливість побачити машину в роботі та переконатися в її ефективності безпосередньо в саду.

ТЕХНОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ PLUK-O-TRAK JUNIOR

Pluk-O-Trak Junior – це самостійний комбайн для збору яблук, груш, персиків, нектаринів та слив, створений спеціально для інтенсивних садів. Машина забезпечує одночасну роботу 4–6 працівників, що дозволяє істотно скоротити кількість залучених робочих рук у період збору.

Для порівняння: ручний збір зазвичай становить 800–1000 кг яблук на одного працівника за зміну, тоді як при роботі з комбайном цей показник сягає до 2000 кг. При цьому м'яка система транспортерів гарантує делікатне поводження з плодами, що є критично важливим для сортової продукції.

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ МОДЕЛІ:

- **Підвищення продуктивності праці** до 2 разів.
- **Мінімальне пошкодження плодів** завдяки м'якій системі транспортування.
- **Ергономічність і комфорт працівників** – робота без постійного нахилу й перенесення ваги.
- **Регулювання висоти платформ** для доступу до всіх ярусів крони.
- **Висока маневровість** у садах з міжряддям від 3 метрів.
- **Багатофункціональність** – комбайн можна використовувати не лише під час збору, але й для:
 - обрізки дерев;
 - встановлення й обслуговування протиградових сіток;
 - сортування плодів.

Завдяки цьому Pluk-O-Trak Junior стає цілорічним інструментом у господарстві, який швидко окуповує себе й підвищує ефективність виробництва.

ВРАЖЕННЯ ЕКСПЕРТІВ ГАЛУЗІ

Після демонстрації учасники висловили свої враження від побаченого. **Сергій БОЙЧУК**, голова асоціації «Вінницясадвинпром», відзначив:

– Враження надзвичайно позитивні. Pluk-O-Trak Junior – це сучасна високотехнологічна машина, яка може стати одним із реальних шляхів вирішення проблеми дефіциту робочої сили в садівництві.

Комбайн справляє хороше враження: своєю продуманістю, зручністю та якістю виконання. Голландська техніка завжди славиться точністю й надійністю – і цей приклад лише підтверджує це.

– Так, вартість машини досить висока, однак це інвестиція в ефективність, стабільність і майбутнє галузі. Для сучасних садів – це реальний крок до підвищення рентабельності та зниження залежності від людського фактора, – переконаний експерт.

ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Демонстрація комбайна Pluk-O-Trak Junior показала, що автоматизація процесів збору – це не майбутнє, а поточна необхідність для українського садівництва. У світі, де кожен день збору може коштувати господарству тисячі гривень втрат, ефективні рішення, такі як Munckhof Pluk-O-Trak Junior, стають стратегічною інвестицією в стабільність і конкурентоспроможність бізнесу.

Офіційне представництво в Україні:

EFT Group – офіційний представник компанії Munckhof в Україні. Ми допоможемо вам підібрати оптимальну модель комбайна під ваш тип саду, надамо повну консультацію щодо технічних можливостей, організуємо поставку, навчання персоналу та сервісний супровід.
+38 (067) 440 10 73, eftgroup.com.ua

ЯКІСТЬ ЯК СТРАТЕГІЯ:

«Органічні сади України» та «КАСПІТ ФРУТС» розвивають сучасне садівництво та переробку на Київщині

З часом все більше українських виробників усвідомлюють, що продукція, яку вони пропонують споживачам, має бути конкурентною не лише на українському, а й на світовому ринку. Саме тому основним орієнтиром для них залишається висока якість. Курс на її досягнення – пріоритетне завдання для тих, хто прагне не лише розвинути власну справу, а й здійснювати внесок у розвиток економіки країни, вважають у ТОВ «Органічні сади України», що працює у селі Бишів на Київщині. Зараз у господарстві займаються реконструкцією яблуневого саду. Оновлення та модернізація з часом нададуть можливості розвивати експортний напрямок.

Підприємство «Органічні сади України» належить до групи компаній CASPIT. Тож лівова частка вирощеного врожаю буде направлена на переробку, якою займається компанія ТОВ «КАСПІТ ФРУТС». Її виробничі потужності також працюють у Бишеві. Підприємства об'єднує не лише співпраця, а й стратегічний підхід до розвитку бізнесу. Як усе відбувається та на що роблять ставку виробники насамперед, дізнавалася співзасновниця медіагрупи «Технології та Інновації» Надія ЯЩУК, яка побувала на Київщині.

РЕКОНСТРУКЦІЯ САДУ ДЛЯ СТАБІЛЬНОЇ ВРОЖАЙНОСТІ

Зараз яблуневий сад підприємства «Органічні сади України» займає 50 гектарів. Насадженням більш як десять років, а на деяких ділянках яблуні ростуть понад 15 років. У саду ростуть яблуні сортів Айдаред, Чемпіон і Голден, також є невелика кількість дерев сортів Моді та Флоріна. Однак у перспективі сад мають повністю оновити, розповідає агроном підприємства **Владислав КОСЕНКО**.

ПрофПолив

крапельне зрошення

АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ ЗРОШЕННЯ ТА ФЕРТИГАЦІЇ

ДЛЯ БАГАТОРІЧНИХ НАСАДЖЕНЬ

Облаштування систем
зрошення для зернових,
плодово-ягідних,
овочевих та горіхоплідних
культур

Повна комплектація
автоматизованих систе
«ПІД КЛЮЧ» обладнанням
від перевірених
європейських виробників

Проектування та монтаж
інноваційних систем
крапельного зрошення

Професійне сервісне обслуго-
вування та інженерний
супровід

EFT GROUP®

м. Київ,
вул. Велика Кільцева, 4-в
+38 (097) 522-52-84
+38 (067) 383-46-93
office@profpoliv.in.ua

www.profpoliv.in.ua

– Зараз у нас триває період реконструкції саду. Вирішили оновити його, оскільки зрозуміли, що наявні насадження не мають перспективи. Процес триває, і в майбутньому ми плануємо повністю замінити насадження. Працюємо не лише для того, щоб збільшити врожайність, а й щоб у перспективі розвивати експортний напрямок реалізації вирощеного. Щороку плануємо замінювати 8–10 гектарів саду, висаджуючи молоді яблуні навесні, – розповідає фахівець.

Наразі у господарстві вже встигли оновити 8 гектарів, на яких вирощують сад інтенсивного типу. На цих ділянках висаджені яблуні сортів Джонаголд та Айдаред. Останній спочатку обрали, щоб висадити як запилювач, однак згодом все ж таки вирішити вирощувати більше яблунь цього сорту. Якісні саджанці з Сербії підприємці придбали завдяки допомозі фахівців компанії EFT Group, вдалося знайти оптимальний варіант садивного матеріалу з огляду на його ціну та якість. На оновлених ділянках висадили однорічні саджанці. Вони ростимуть протягом двох років, а на третій вже даватимуть перший врожай.

У молодому саду встановлена шпалера. На перспективу ці площі планують повністю накрити антиградовою сіткою, аби запобігти ризику втрати врожаю. З придбанням стовпчиків також допомогли у компанії EFT Group. Відстань між стовпчиками передбачили якраз таку, щоб згодом на них було оптимально монтувати захисну сітку. Це важливе вдосконалення саду, адже град у регіоні час від часу трапляється: торік місцевість мала досить значні опади у вигляді граду, від якого постраждали насадження. А нині він знову випав вже наприкінці сезону. Понад те, сітка дає змогу створити ще й певний мікроклімат і завдяки цьому забезпечити захист від невеликих приморозків.

Прокладанням магістралей для поливу та встановленням насосів займалися фахівці компанії «ПрофПолив». Зрошування автоматичне: контроль

У молодому саду встановлена **шпалера**. На перспективу ці площі планують повністю накрити **антиградовою сіткою**, аби запобігти ризику втрати врожаю. З придбанням **стовпчиків** також допомогли у компанії EFT Group. Відстань між стовпчиками передбачили таку, щоб згодом на них було оптимально монтувати захисну сітку.

за усіма процесами відбувається з допомогою пульта керування. Є також фертигаційний вузол.

Система зрошування встановлена на всій території саду. На площах, де дерева поки що не пересадити, систему поливу також оновили. Наприкінці осені працівники компанії у саду якраз займаються консервуванням системи зрошування на зимовий період. Адже у цю пору головне завдання – підготувати сад до зими.

РЕТЕЛЬНИЙ ДОГЛЯД ТА НАДІЙНИЙ ЗАХИСТ

Нинішній сезон для садівників з Київщини став досить складним. Далися взнаки й примхи погоди, й проблеми з людським ресурсом, і постійні обстріли регіону.

– На щастя, у нас «прильотів» не було, але через постійні ворожі обстріли маємо значні труднощі з пошуком працівників для роботи у саду. Через брак персоналу було дуже важко висаджувати дерева. Але зрештою із запланованим обсягом робіт ми таки впоралися. Погода також не сприяла врожайності. Навесні температура знизилася до семи градусів морозу, і цвіт не пережив такого стресу. Тож втрати врожаю були суттєвими, – каже Владислав Косенко.

Та яким би не був сезон, сад щороку потребує належного догляду. У господарстві це здійснюється відповідно до технологічної карти. Для захисту та підживлен-

ня саду використовують препарати та добрива від перевірених виробників: Bayer, Syngenta та інших.

– Успішно співпрацюємо з компанією «Біохім Агро», фахівці якої завжди радять ефективні засоби й за потреби приїжджають та консультують щодо актуальних питань. Також використовуємо продукти від компаній Ukravit та Dunger, де нам завжди рекомендують якісні препарати та нові рішення, – зазначає агроном.

Серед іншого в процесі догляду за садом агроном застосовує контактний фунгіцид широкого спектра дії Alcoban, а також системний фунгіцид широкого спектра дії Difcor від «Біохім Агро». Поєднання системного та контактного засобів дає змогу дієво боротися з хворобами, зокрема з паршею. Ще один засіб, ефективність якого у ТОВ «Органічні сади України» вже випробували на практиці – біологічний фунгіцид «Поліверсум». Його використання дає змогу суттєво збільшити тривалість зберігання яблук.

Співпраця з досвідченими фахівцями – це один з тих важливих чинників, що забезпечують загальний успіх справи. Саме таке плідне співробітництво у ТОВ «Органічні сади України» налагоджене з компанією EFT GROUP. Фахівці цієї компанії займаються забезпеченням повного циклу робіт – від постачання саджанців до забезпечення захисту. Тож зрештою їхні партнери за бажання можуть от-

ІНТЕНСИВНІ САДИ "ПІД КЛЮЧ"

**ШПАЛЕРА
В ЛІЗИНГ**

ПРОСТІ
РІШЕННЯ
ДЛЯ САДУ
«ПІД КЛЮЧ»

- ПРОТИГРАДОВА СІТКА
- СІТКА ПРОТИ ДОЩУ
- БЕТОННІ, МЕТАЛЕВІ СТОВПЧИКИ
- КОМПЛЕКТУЮЧІ ДЛЯ САДУ
- ГЕОДЕЗИЧНІ РОБОТИ
- РОЗБИВКА САДУ

реклама

ТОВ «ЕФТ ПЛЮС»,
+38 044 333 33 45, +38 067 447 20 20,
+38 067 440 10 73
eft.ukraine@gmail.com, www.eftgroup.ua

EFT GROUP

Олександр ФІЛІН, головний інженер
ТОВ «КАСПІТ ФРУТС»

У перспективі підприємці мають намір розширити площі насадження яблук. Утім, це буде вже згодом. Поки що ж вони розглядають можливі варіанти урізноманітнення асортименту сортів, які вирощуватимуть для експорту. Цей вибір залежить передусім від попиту на ринках тих країн, з якими налагоджуватимуть торгівельні зв'язки.

ВІД ДОБРИВ ДО ВЛАСНОГО САДУ: ПРИРОДНИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ

Як уже зазначалося, підприємство, що входить до групи компаній CASPIT, працює у різних напрямках ринку, зокрема спеціалізується на виробництві добрив. Співпраця із сільськогосподарськими підприємствами у сфері постачання засобів живлення поступово активізувала інтерес до аграрного сегмента, розповідає головний інженер ТОВ «КАСПІТ ФРУТС» **Олександр ФІЛІН**. Під час аналізу потенційних напрямів розвитку бізнесу компанія ухвалила рішення зосередитися на садівництві.

– Основним напрямом діяльності однієї з наших компаній – DUNGER, що працює на Рівненщині, – є виробництво добрив для аграрних, спеціалізованих і декоративних культур. Спершу ми виготовляли базові продукти, а згодом почали розвивати функціональні напрями – створювати спеціальні формули для окремих видів рослин. Зокрема, рідкі добрива, які можна легко модифікувати, додаючи цинк, бор та інші мікроелементи. Їх зручно адаптувати до потреб конкретного господарства, що й стало поштовхом до нашого входження в сільськогосподарський бізнес. Ми

цінуємо якісні натуральні продукти, тому, окрім садівництва, розвиваємо напрям перероблення власної продукції – це чудовий майданчик для перевірки її якості, – підкреслює Олександр Філін.

В ОСНОВІ ВИРОБНИЦТВА – ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ

В найближчому майбутньому всі яблука, зібрані у саду ТОВ «Органічні сади України», спрямують на виробництво соків у компанії ТОВ «КАСПІТ ФРУТС». Соки прямого віджиму ТМ «Най Сік» виготовляють лише з натуральної продукції: вони не містять підсилювачів смаку, консервантів та ароматизаторів.

Зараз у лінійці підприємства – базовий яблучний сік, а також кілька соків-міксів з овочами та ягодами: буряком, морквою, гарбузом, малиною, смородиною. Є також багатокомпонентні соки, що містять 3–4 різних складники, розповідає головний інженер підприємства.

– Ці соки – своєрідний мультивітамін з українських продуктів. Свого часу, працюючи над рецептурою соків, зосередилися на тому, аби зрештою отримати продукти з яскравим смаком. Бо саме смак продукту споживач оцінює насамперед. Важливо, щоб яблучний сік був збалансований – не надто солодкий або кислий. Тому ми приділили багато часу та уваги розробленню рецептів. У цьому напрямку співпрацювали з Українським науково-дослідним інститутом садівництва НААН України. І зрештою отримали оптимальний результат, яким дуже задоволені. Ми не змінюємо обраної концепції здорового харчування та виготовляємо лише натуральні й корисні продукти без барвників та ароматизаторів, – підсумовує Олександр Філін.

Окрім соків, на підприємстві виробляють також пюре для здорового та корисного перекусу. Цей продукт має функціональне значення, адже у нього є низка корисних властивостей. Пюре «Фітнес», «Енергія», «Імунітет», «Б'юті» містять певні додаткові компоненти, завдяки чому можна вживати як корисний перекус. Ці продукти

римати сад «під ключ». При цьому спеціалісти EFT GROUP беруть до уваги саме потреби та інтереси партнерів, зауважує Владислав Косенко, розповідаючи про налагоджену співпрацю.

– У них завжди все чітко та ясно, – каже агроном.

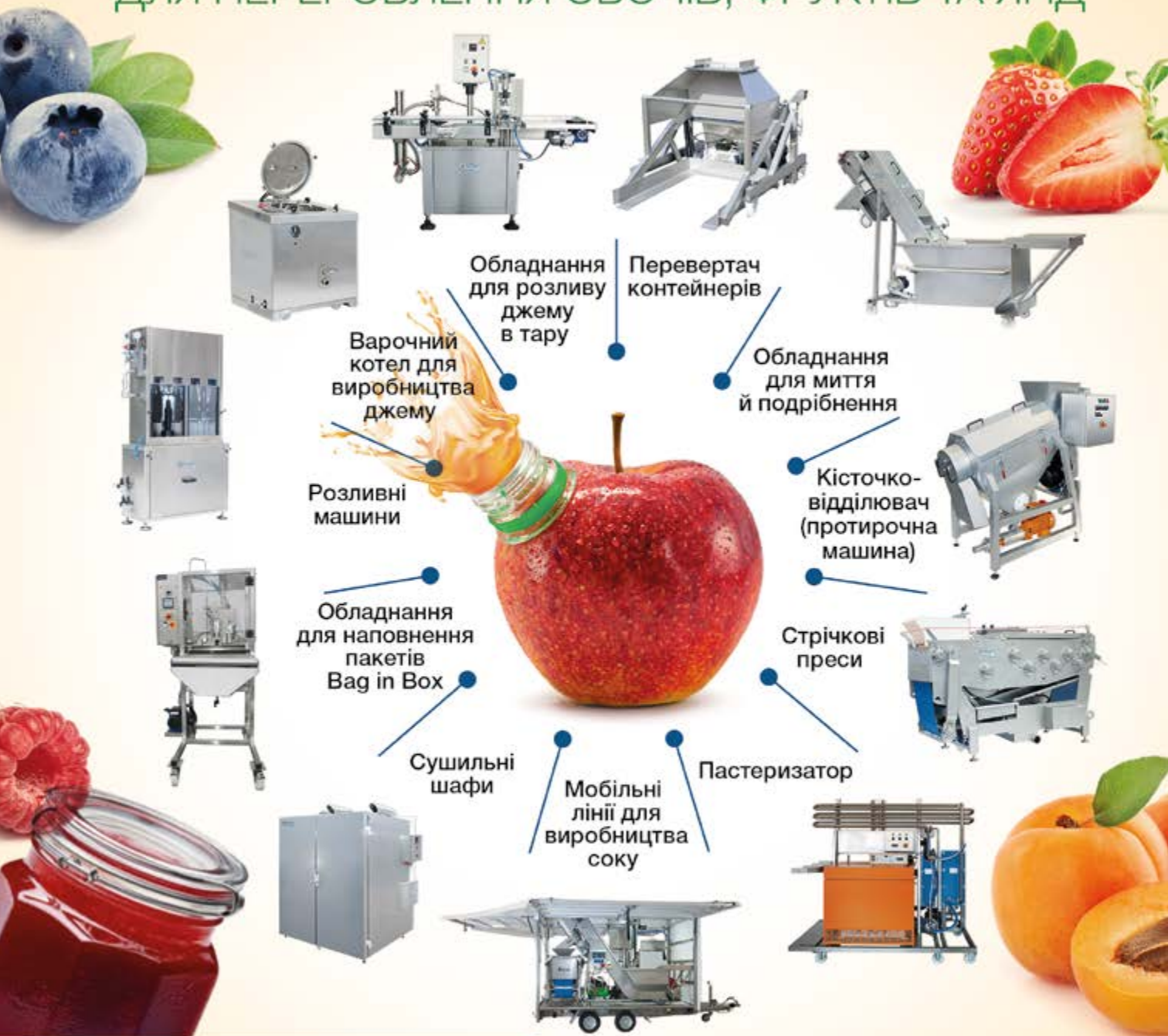
Зібраний врожай у господарстві зберігають у камерах без регульованого газового середовища. Однак у перспективі можливість встановлення камер з РГС, вочевидь, таки розглядатимуть. Адже тривале й максимально якісне зберігання врожаю є одним з обов'язкових складових частин успіху експортного напрямку, який мають намір розвивати згодом.

Обрізування саду зазвичай проводять раз на рік, розпочинаючи його у лютому. Насадження на 50 гектарах встигають обрізати протягом місяця. Тим паче що площі, на яких заплановано реконструкцію саду, обрізувати вже не потрібно.

На оновлених ділянках саду передбачили досить широкі міжряддя для того, аби ними могла рухатися техніка. Поки що садівники в процесі догляду використовують сучасний обприскувач Lochmann та трактори.

ОБЛАДНАННЯ ПІД ГРАНТИ

ДЛЯ ПЕРЕРОБЛЕННЯ ОВОЧІВ, ФРУКТІВ ТА ЯГІД

Обладнання для виробництва:

- СОКІВ NFC
- ДЖЕМІВ • СИДРІВ

EFT GROUP

+38 044 333 33 45
 +38 067 447 20 20
 +38 067 440 10 73

ТОВ «ЕФТ ПЛЮС»
 вул. Велика Кільцева, 4 В, Київ, 08130
 eft.ukraine@gmail.com
 www.eftgroup.ua

також розробляли командно – за участю нутриціологів, маркетингологів та інших фахівців.

Соки та пюре виготовляють у виробничому комплексі, де попередньо відбувся процес глобальної реконструкції. Завдяки цьому потужності вдалося кардинально оновити та спланувати їх з врахуванням усіх сучасних вимог до виробництва харчових продуктів. Тож виробництво цілком відповідає вимогам як української, так і міжнародної сертифікації. Серед іншого, в ході оновлення передбачили й можливість переробки органічної сировини, для чого були визначені окремі камери та потоки.

ЗЛАГОДЖЕНІСТЬ ПРОЦЕСІВ ТА СУЧАСНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виробничий процес на підприємстві відбувається секційно. Розпочинається він із секції сортування, підготовки й первинних процесів. У цій секції встановлені холодильні камери для зберігання яблук, овочів. Адже саме сюди надходить сировина, з якої виготовляють первинну продукцію – сік і пюре.

Виробництво відбувається на обладнанні відомої австрійської компанії Kreuzmayr Maschinenbau. Спочатку на підприємстві встановили лінію для виробництва соків,

а згодом придбали й устаткування цієї компанії для виготовлення пюре. Зараз у компанії виробляють близько 300 тисяч літрів соків на рік.

– Це сучасне зручне обладнання, яке дає змогу отримувати якісну продукцію. Важливо для нас і те, що устаткування оперативно обслуговують фахівці EFT GROUP. Вони забезпечують сервісне обслуговування обладнання: за потреби коригують режими, замінюють запчастини та надають інші послуги. Це зручно, а головне – ми маємо впевненість у тому, що за необхідності швидко отримаємо потрібний сервіс, – зазначає директор підприємства.

У наступній секції виробництва відбуваються термічні процеси: стерилізація та пастеризація, а також фасування. У цій частині заводу також встановлене все необхідне обладнання, частина з якого також виготовлена компанією Kreuzmayr Maschinenbau. Є в секції також додаткова мийка для готової розфасованої продукції, щоб упаковані соки та пюре завжди мали естетичний вигляд. Усі виробничі процеси контролює досвідчений технолог.

Виробництво соків ТМ «Най Сік» триває вже близько двох років, і за цей час підприємці налагодили зв'язки з мережами маркетів та майданчиками онлайн продажів, як то «Розетка» та «Маудау», де можна придбати продукцію від виробників з Бишева.

У перспективі в ТОВ «КАСПІТ ФРУТС» розглядають можливість виходу на ринки інших країн. Тим паче що існує ще досить багато цікавих напрямків розвитку виробництва.

– Для України важливо вийти на міжнародний ринок не лише як постачальники сировини, а і як виробники якісної продукції з доданою вартістю. Це дасть змогу зміцнювати нашу економіку й водночас презентувати нашу країну як таку, що здатна забезпечувати міжнародний ринок якісними продуктами. Натомість підприємці в Україні зможуть розвивати виробництво, створювати нові робочі місця, сплачувати податки. Ми маємо щедрі землі, гарних фахівців, а тому потенціал розвитку в цьому напрямку досить високий, – вважає Олександр Філін.

Сад, що працює на результат: у «Дарах Берегівщини» поєднують досвід і технологічність

Успіх аграрного бізнесу залежить не лише від інвестування у нього коштів та праці, а й від інноваційних рішень, які втілюють на підприємстві. Саме вони є запорукою розвитку та досягнення визначених цілей. Адже сучасне садівництво – це про правильне планування, якісний моніторинг та вдалі розрахунки ризиків. Саме такі підходи практикують у кооперативі «Дари Берегівщини» із Закарпаття, де активно впроваджують сучасні технології для моніторингу захворювань та оптимізації врожайності. Зокрема, використовують систему моніторингу стану рослин, що базується на алгоритмах штучного інтелекту.

Катерина КОНЄВА (медіагрупа «Технології та Інновації»), Олександр ПЕРЕСИПКІН та Андрій ШАПОЧКА (кооператив «Дари Берегівщини»)

СПІЛЬНА ПРАЦЯ – ЕФЕКТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Підприємство «Дари Берегівщини», у яке об'єдналися близько двох десятків господарств, щороку вирощує понад три тисячі тонн яблук, що реалізуються як в Україні, так і за кордоном.

У межах кооперативу його учасники здійснюють тривале зберігання, маркетинг та реалізацію вирощеної продукції, отримують консультації щодо догляду за садами, захисту від хвороб та шкідників. Водночас таке об'єднання дає змогу спростити для виробників бюрократичні процедури, розповідають керівники цього проєкту **Еріка ШАПОЧКА, Андрій ШАПОЧКА та Олександр ПЕРЕСИПКІН.**

– Кооператив «Дари Берегівщини» створили у 2006 році. Тоді фермери об'єдналися передусім для того, щоб спільно розв'язувати питання з оформленням різноманітних документів. Вже згодом кооператив розширився, а його діяльність урізноманітнілася. Зараз ми активно консультуємо членів кооперативу щодо різних аспектів садівництва, щоб продукція, яку вони вирощують, відповідала усім вимогам до якості в Україні та за кордоном. Окрім того, надаємо можливість сортування на сортувальній лінії, зберігання яблук, консолідуємо партії продукції та відправляємо яблука на експорт, – розповідає Олександр Пересипкін.

Саме висока якість врожаю є запорукою успішної реалізації ви-

рощеного. А виростити яблука високого ґатунку можливо тільки за умови високотехнологічного виробництва. Визначальним у цьому процесі нині стає механізація праці. У кооперативі «Дари Берегівщини» вже протягом тривалого часу приділяють цьому особливу увагу. За останні роки рівень технологічності кооперативу суттєво зріс. Відповідно, підвищилася й ефективність роботи.

Торік у межах проєкту за підтримки Програми USAID АГРО для кооперативу придбали сучасні акумуляторні секатори та гідравлічні візки, а також високотехнологічний садовий обприскувач LOCHMANN від EFT GROUP, який використовує технології, що забезпечують ефективний розподіл

рідини та мінімізують її втрати. А це підвищує ефективність обробки насаджень та економить ресурси. Члени кооперативу мають змогу також користуватися унікальним устаткуванням для підрізування коренів дерев, яке придбали у Нідерландах. Завдяки використанню нової техніки вдалося значно вдосконалити догляд за насадженнями, зауважує Андрій Шапочка:

– Застосовуючи у саду акумуляторні секатори, маємо змогу прищвидшити обрізування, зробити його точнішим та суттєво зменшити навантаження для працівників. Таке обрізування покращує стан дерев і, відповідно, якість врожаю.

У «Дарах Берегівщини» значну увагу приділяють також навчанню працівників, для яких проводять теоретичні та практичні тренінги. Зокрема, торік кооператив долучився до проекту «Навчання представників мікро-, малих та середніх садівничих господарств/домогосподарств з використання засобів малої механізації» в межах Програми USAID АГРО.

АКТУАЛЬНІ СОРТИ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ДОГЛЯД

У господарстві висаджений яблуневий сад, який вже має свою історію, адже перші дерева у ньому посадили ще років двадцять тому. Щоправда, найстаріші насадження вже встигли замінити на нові. Це цілком логічно, адже, по-перше, дерева виснажуються, а по-друге, змінюється попит на сорти. Тому у господарстві прагнуть бути на вістрі смаків споживачів і водночас пропонувати їм максимально якісний продукт.

Нині для вирощування обрали сорти італійської селекції, підбравши їх так, щоб згодом з вирощених яблук можна було робити напої з особливим смаком. Зараз у саду вирощують 12 європейських сортів яблук, а напої виготовляють на власній виноробні Gut Wine.

Міжряддя у саду мульчують. Від схеми висаджування залежить врожайність. Протиградової сітки у саду поки що не монтували, хоч основу для її монтажу вже підготували. Щоправда, град у цьому регіоні – явище нечасте. Натомість планувати та успішно господарювати заважають весняні приморозки.

На підприємстві відбувається повний цикл виробництва – від вирощування яблук до розливання напоїв у пляшки. Це, зокрема, натуральне сухе яблучне вино «**Некивана Качка**», зроблене у стилі петнат. Нещодавно, **GUT WINE** отримала срібло на **Mundus Vini 2025**: українське ігристе серед кращих у світі.

Його виготовляють з натурального соку холодного відтискання шляхом традиційного природного бродіння. Первинне бродіння відбувається у вініфікаторі. Згодом, відповідно до технології петнат, процес доброджування проходить у пляшці. Таким чином досягається натуральна ігристість напою. Бродіння відбувається на диких дріжджах, і жодних ненатуральних компонентів у процесі виробництва не використовується. Також споживачам пропонують «Пере» – слабоалкогольний напій на основі яблучного соку, що має особливий характер, та поки що невеликі обсяги кальвадосу.

– Нинішній сезон для садівників видався досить складним. На насадження вплинули весняні морози, через що є багато втрат. На щастя, наші сади не постраждали, хоч ми й не практикуємо особливих методів захисту від приморозків. Бо якщо навесні вдарять морози до мінус семи градусів, то наваряд чи саду хоч щось допоможе. Натомість для забезпечення захисту потрібні суттєві ресурси. Якщо, скажімо, застосовувати метод дощування, то у годину на гектар саду потрібно 50 кубометрів води. Це дуже багато. А в нас, на Закарпатті, від природних катаклізмів добре захищають гори, – зазначає Олександр Пересипкін.

ІНТЕНСИВНИЙ САД ПОТРЕБУЄ ІНТЕНСИВНОЇ ПРАЦІ

До збору яблук у садах господарства залучають як постійних, так і сезонних працівників. Вирощені яблука зберігають у власних холодильних камерах. Частину врожаю підприємство експортує – серед партнерів уже є ОАЕ, Франція, Велика Британія та інші країни. Продукцію також реалізують у провідних українських торговельних мережах: «Сільпо», АТБ, «Екомаркет», «Ашан», «Мегамаркет».

– Особливості експорту залежать від поточної ситуації. Тому важливо правильно її оцінювати. Якщо вигідно продавати яблука на внутрішньому ринку, отже, варто робити саме так. Загалом цей бізнес потребує суттєвих інвестицій, і що вища інтенсивність саду, то більше коштів та часу потрібно у

неї вкладати. Важливо пам'ятати, що інтенсивність саду – це також і про інтенсивність роботи. Але ця праця дуже важка і ризикована. А ризики зменшуються зі збільшенням технологічності догляду за садом. Загалом сад – це постійний процес руху. Тут потрібно впроваджувати інновації, технології, вивчати нові сорти. У чомусь нам простіше, бо в яблучному бізнесі ми вже близько двадцяти років, – каже Еріка Шапочка.

У саду встановлена крапельна система поливу, тож у посушливу погоду насадження зрошують. Уже багато років підприємство співпрацює з компанією EFT GROUP, фахівці якої здійснюють технічне забезпечення виробничої бази. Співпрацю задоволені на усі сто, завдяки професійності, постійному консультативному й технічному супроводу та індивідуальному підходу з боку партнерів вона забезпечує високі результати.

Водночас з вирощуванням яблук закарпатські садівники почали займатися ще й виноградарниками. Поки що виноград італійського сорту росте на площі у пів гектара. Мета господарів – робити особливе вино, адже нещодавно на винарні захопилися виробництвом ігристих вин.

Садівники свідомі того, що технології догляду за садом постійно змінюються. Адже через зміни клімату вегетація рослин починається раніше. Тому на підприємстві постійно впроваджують ефективні рішення для захисту і зростання врожаю, обираючи сучасні технології й водночас не забуваючи про традиції садівництва.

LOCHMANN
sprayer innovation

САДОВИЙ ОБПРИСКУВАЧ

ТЕХНІКА
ДЛЯ САДІВ,
ГОРІШНИКІВ
І ЯГІДНИКІВ

ПРОСТІ РІШЕННЯ
ДЛЯ САДУ
«ПІД КЛЮЧ»

ТОВ «ЕФТ ПЛЮС»
www.eftgroup.ua
eft.ukraine@gmail.com

+38 044 333 33 45
+38 067 447 20 20

Інтенсивні сади, «амурні» яблука й експортні амбіції: історія ФГ «Гарна справа» з Черкащини

Весняні морози забрали 70 % урожаю, а війна – частину працівників. Попри це, фермерське господарство «Гарна справа» із села Теклинне Черкаської області не здається. Підприємство висаджує нові інтенсивні сади, будує потужні водонакопичувачі, вирощує яблука у формі серця та готується підкорювати закордонні ринки. Бо гарна справа – це не лише назва, а й підхід до життя. Про виклики сезону, яблука у формі серця та плани виходу на експорт журналу «Садівництво та Овочівництво. Технології та Інновації» розповів керівник господарства «Гарна справа» Дмитро ДУЛІН.

ПОЧАТОК ШЛЯХУ: ВІД ІДЕЇ – ДО ПЕРШИХ НАСАДЖЕНЬ

Історія господарства «Гарна справа» розпочалася на Черкащині 2012 року. А вже через два роки, у 2014-му, підприємство зробило перший важливий крок – заклало 16 гектарів інтенсивного яблуневого саду.

– Наш сад був висаджений за змішаною технологією. 4 гектари насаджень висадили на підщепі М9, а інші 12 гектарів – на підщепі MM106. Таке рішення було обумовлено нестачею в нашій місцевості води для поливу саду, – розповів Дмитро Дулін.

Основу насаджень склали три основні сорти: Голден Делішес, Гала та Чемпіон. Окрім того, невелику частину насаджень займає і Ренет Симиренка. Вибір сортів

був продиктований попитом на ринку та тодішніми можливостями господарства. Змішана технологія вирощування яблуневого саду, яка поєднує різні підщепи, стала компромісним рішенням, що дозволило розпочати діяльність в умовах обмежених ресурсів.

Саме питання водозабезпечення стало одним із перших серйозних викликів для молодого підприємства. Дві свердловини, які є в розпорядженні господарства, сумарно давали лише близько 2–2,5 кубометрів на годину. А цього недостатньо для повноцінного поливу інтенсивного саду. Проте у господарстві знайшли рішення та побудували водонакопичувач об'ємом 3500 кубометрів, що дозволило забезпечити сад необхідною вологою для поливу та частково компенсувати обмежену продуктивність свердловин.

ІНФРАСТРУКТУРА ЗБЕРІГАННЯ ВРОЖАЮ: ІНВЕСТИЦІЇ В ЯКІСТЬ

2018 рік став переломним для господарства «Гарна справа» з огляду на логістику та зберігання продукції. Саме тоді підприємство побудувало сучасний холодильник продуктивністю 200 тонн, а також облаштувало додаткове сховище з холодильним обладнанням потужністю на 150 тонн.

Основу насаджень склали три основні сорти: **Голден Делішес, Гала та Чемпіон**. Окрім того, невелику частину насаджень займає і **Ренет Симиренка**.

– У цьому питанні ми співпрацювали з компанією «Чотири стихії», яка розробила під ключ і проєкт холодильника та сховища, і побудувала його, – зазначив Дмитро Дулін.

Загальна потужність холодильника та сховища продуктивністю 350 тонн дозволяє господарству зберігати приблизно половину врожаю. Хоча холодильники працюють без регульованого газового середовища, підприємство використовує сучасні технології подовження термінів зберігання.

– Ми обробляємо яблука регулятором росту Смарт Фреш, щоб подовжити період зберігання. Залежно від сезону та ситуації з електропо-

стачанням, частину продукції реалізуємо відразу після збирання, а такі сорти, як Голден Делішес, зазвичай починаємо реалізовувати в грудні-січні, – розповів керівник господарства «Гарна справа».

СЕЗОН-2025: ВИПРОБУВАННЯ МОРОЗОМ

Сезон 2025 року став справжнім іспитом для господарства. Весняні заморозки завдали нищівного удару по врожаю яблук.

– Найбільша проблема – це весняні заморозки, через які наш сад дуже постраждав. Загалом ми втратили близько 70 % врожаю. Тому замість повноцінного врожаю ми реалізували лише 30 % вирощених яблук, – зазначив Дмитро Дулін, не приховуючи масштабу втрат.

Особливо критичною ситуація була в період цвітіння, коли температура опустилася до $-7,5^{\circ}\text{C}$. Це екстремальні показники для дерев у такій стадії вегетації, які здатні знищити майже весь урожай. Нерівний рельєф саду зіграв як негативну, так і позитивну роль: насадження, розташовані нижче, вимерзли майже повністю, тоді як на підвищеннях, де мороз був близько -5°C , частину врожаю вдалося зберегти.

– Досягнути такого результату нам вдалося завдяки правильному плануванню стратегії захисту та використанню ефективних препаратів, – наголосив керівник господарства «Гарна справа».

4 СТИХІЇ

ПРОМИСЛОВЕ ХОЛОДИЛЬНЕ ОБЛАДНАННЯ

**Професійно займаємось обладнанням
для заморожування, охолодження
та зберігання продукції**

Промислові та комерційні
системи для зберігання фруктів

Виготовлення холодильних
машин і комплектація

Системи для зберігання овочів
з активною вентиляцією

Системи регульованого складу (РГС)
для довгострокового зберігання продукції

Консультації, розроблення концепту, розрахунок та підбір обладнання, встановлення, сервісне обслуговування

ТОВ «4 Стихії»: +38(044) 599-25-07, +38(077) 777 12 97, 4stykhi@4stykhi.com.ua, www.4stykhi.com.ua

реклама

Важливо зазначити, що на момент заморозків господарство ще не встигло встановити протиградову сітку на всіх ділянках. Була лише встановлена шпалера та фурнітура, але саме завдяки поєднанню певних агротехнічних заходів підприємство змогло врятувати хоча б частину врожаю.

Через непередбачувану погоду та невеликий врожай господарство вирішило швидше реалізувати продукцію, не ризикуючи втратою якості через тривале зберігання продукції.

КАДРОВЕ ПИТАННЯ: ЗБЕРЕЖЕННЯ КОМАНДИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Другою за важливістю проблемою сезону стало кадрове питання, яке виявилось особливо гострим в умовах війни.

– На другому місці – це, звісно, проблема кадрів і питання їх збереження, тобто бронювання і все, що з цим пов'язано. Адже коли немає працівників, бізнес просто розвалюється, – переконаний Дмитро Дулін.

Зараз у господарстві працює шість постійних працівників, одного з яких вдалося забронювати. У сезон кількість персоналу зростає до 20–30 осіб залежно від обсягу робіт.

– Ми робили все, що в наших силах, аби зберегти команду, – наголосив керівник господарства, розуміючи, що люди – це основа будь-якого бізнесу.

ТЕХНІЧНЕ ОСНАЩЕННЯ: ВІД САДУ – ДО ПОЛЯ

Фермерське господарство «Гарна справа» не лише розвиває садівництво, а й на площі близько 150 гектарів вирощує польові

культури, зокрема, пшеницю, соняшник і кукурудзу. Це дозволяє диверсифікувати ризики та забезпечити стабільність підприємства.

Технічний парк господарства складається з двох тракторів New Holland і MTЗ, малого трактора Т-25, двох обприскувачів Ideal, а також іншого обладнання для обробки польових культур.

Одним із найцікавіших проєктів «Гарної справи» стало вирощування яблук у формі серця – унікального продукту для українського ринку.

Систему поливу облаштувала компанія «Водовід», а всю проєктну документацію розробляв Сергій Рябков. До речі, «Водовід» спеціалізується на створенні індивідуальних рішень для агровиробників: від проєктування – до монтажу систем краплинного зрошення, насосних станцій і водонакопичувачів будь-якої складності. Компанія має досвід роботи як із невеликими фермерськими господарствами, так і з великими агрохолдингами, забезпечуючи стабільне водопостачання навіть у посушливих регіонах. Завдяки гнучкому підходу до кожного клієнта й сучасним технологіям «Водовід» допомагає фермерам досягати головного – високої якості врожаю при раціональному використанні водних ресурсів.

МАСШТАБНА РЕКОНСТРУКЦІЯ: КУРС НА ІНТЕНСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Найамбітнішим проєктом господарства стала повна заміна насаджень з переходом на інтенсивну технологію вирощування.

– Торік ми почали замінювати насадження власними силами. Так, ми купили італійські саджанці сорту Гала Шніко Ред та протиградову сітку, – розповів Дмитро Дулін про початок масштабної реконструкції яблуневого саду.

Реконструкція передбачає не лише заміну самих дерев, а й встановлення протиградової сітки, що має захистити майбутні врожаї від несприятливих погодних умов. Це комплексний підхід до модернізації, який має вивести господарство на якісно новий рівень.

Так, план підприємства грандіозний: за три роки, до 2028 року, господарство хоче повністю оновити всі 16 гектарів саду. Минулого року замінили 4 гектари, а на потрібний на цей рік садивний матеріал уже законтрактований.

– Усі роботи ми виконуємо власними силами, – наголосив Дмитро Дулін. – Це дає змогу не лише контролювати якість, а й суттєво оптимізувати витрати. Важливо, що ми відкриті до нових партнерств й активно розглядаємо сучасні технологічні рішення для поливу та моніторингу стану саду.

Причиною такого радикального рішення з заміни насаджень стала незадовільна якість плодів на підщепі ММ106, яка не створювала можливостей для виходу на експортні ринки.

– На жаль, на підщепі ММ106 ми не мали змоги отримувати яблуко належної якості. Досить великий відсоток був некондиційний для експорту, – пояснив Дмитро Дулін. – Тож сподіваюся, що з тими сортами, які зараз обрали, ми зможемо досягнути запланованих результатів.

До речі, заміна насаджень потребує розв'язання критич-

но важливого питання – забезпечення водними ресурсами для поливу саду. Дві наявні свердловини дають лише 2–2,5 м³ води на годину, чого взагалі не достатньо для інтенсивного саду площею 16 гектарів.

– У нашій місцевості спостерігається велика проблема з нестачею води для поливу, констатує Дмитро Дулін. – Тому ми розробили проект і вже отримали всі дозвольні документи для початку реконструкції нашого водонакопичувача. Будемо збільшувати його об'єм з від 3,5 до 9,0 тис. метрів кубічних.

Така потужність дозволить забезпечити стабільне водопостачання навіть у найпосушливіші періоди та повністю реалізувати потенціал інтенсивних насаджень. Підприємців для модернізації водонакопичувача господарство вже обрало, й зараз відбувається активна підготовка до початку робіт. Паралельно тривають консультації щодо модернізації системи поливу. Наявна система, яку монтувала компанія «Водовід», буде модернізована відповідно до нових потреб.

Яблука у формі серця: унікальний продукт до Дня святого Валентина

Одним із найцікавіших проєктів «Гарної справи» стало вирощування яблук у формі серця – унікального продукту для українського ринку.

– У 2016 році на одній із конференцій я познайомився фермером із Донеччини, який уже мав досвід вирощування яблук у формі серця, – розповів Дмитро Дулін про початок проєкту.

Тоді господарство замовило близько 3000 спеціальних форм, які надаються на плоди яблука в період дозрівання. Однак ті початкові форми мали певні вади, тому команді «Гарної справи» довелося їх модернізувати.

Але найбільшим викликом стало зберігання цих плодів. Оскільки яблука весь сезон перебувають у саду у формі й не обробляються засобами захисту, вони під час зберігання набагато більше уражаються хворобами.

– Тому ми з нашими працівниками та представниками Уманського національного університету розробили систему захисту, яка дає змогу максимально довго зберігати ці плоди в холодильнику, щоб до лютого, тобто Дня святого Валентина, таку продукцію можна було постачати в супермаркети, – пояснив технологію вирощування «амурних» плодів Дмитро Дулін.

Важливо, що цей унікальний продукт знайшов свого споживача і став справжньою візитівкою господарства.

РИНКИ ЗБУТУ: ПАРТНЕРСТВО З ПРОВІДНИМИ МЕРЕЖАМИ

До речі, господарство «Гарна справа» в питаннях реалізації виробленої продукції орієнтується лише на свіжий ринок. На переробку спрямовують лише 5–10 % – некондиційні яблука та падалицю.

– Ми працюємо з національними мережами, а також з декілько-

ма локальними. Стратегія нашого господарства полягає в тому, щоб вибрати надійних партнерів і будувати з ними довгострокові відносини. До речі, щоб отримати кращу ціну на нашу продукцію, ми намагаємося максимально відтягнути термін реалізації яблук, – розповів Дмитро Дулін.

Таким чином «Гарна справа» співпрацює з мережами «Сільпо», «Фора», «Файномаркет» і «Делікат». Ці партнерські відносини успішно тривають уже близько восьми років.

ЕКСПОРТНІ АМБІЦІЇ ТА ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Як уже зазначалося, після завершення реконструкції саду господарство «Гарна справа» планує вийти на закордонні ринки. Новий сорт Гала Шніко Ред на сучасній підщепі, протиградова сітка, великий водонакопичувач і модернізована система поливу – все це має забезпечити виробництво яблук експортної якості.

Таким чином, господарство «Гарна справа» демонструє, як навіть у найскладніших умовах (втрата врожаю, війна та кадрові проблеми) можна не просто вижити, а й розвиватися та інвестувати в майбутнє. Масштабна реконструкція насаджень, збільшення водонакопичувача втричі та плани виходу на експорт свідчать про впевненість команди у перспективах українського садівництва.

СИСТЕМИ КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ ТА ДОЩУВАННЯ

Будівництво та проектування

Проекти зрошення всіх сільськогосподарських культур та водонакопичувальних басейнів для зрошення

Проекти та будівництво побутової та дощової каналізації

Проекти створення та краплинного зрошення плодових, ягідних, горіхоплідних, виноградних насаджень, маточників і розсадників багаторічних культур

Комплектація та будівництво систем краплинного зрошення багаторічних насаджень, овочевих і технічних культур; систем зрошення газонів на присадибних ділянках, парках тощо

Проекти захисту від підтоплення, берегоукріплення, гребель, водозахисних дамб, розчищення річок, водосховищ, ставків; паспорти водогосподарських об'єктів

Грунтові та геодезичні вишукування, роботи з винесення проєктів в натуру

ТОВ «Водовід»
вул. Васильківська, 37
м. Київ, 03022, Україна
+380 50 358 98 29
Рябков Сергій
srabkov@gmail.com
www.vodovid.com
www.vodovid.com.ua

Farold® 87 + Harrow:

СТІЙКІСТЬ, ЯКІСТЬ І ВРОЖАЙНІСТЬ У ГРУШЕВОМУ САДІВНИЦТВІ

У сучасному грушевому садівництві в пріоритеті рішення, що поєднують продуктивність, адаптивність і довговічність насаджень. Одним із найуспішніших прикладів є комбінація підщепи Farold® 87 із сортами серії Harrow – інноваційний підхід, який відкриває нові можливості для професійних виробників.

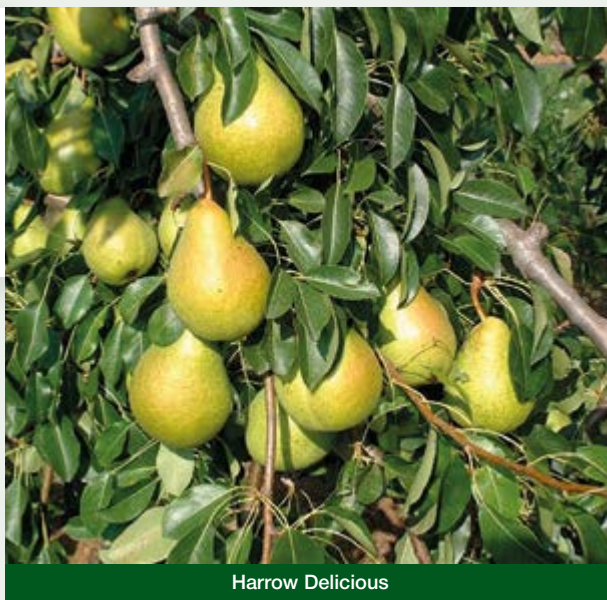
ПОЄДНАННЯ ПІДЩЕПИ FAROLD® 87 ТА СТІЙКИХ ДО ФІТОФТОРОЗУ ГРУШ ІЗ СЕРІЇ HARROW

Підщепа Farold® 87 у грушевих садах забезпечує міцну основу для довговічного саду та допомагає боротися з фітофторозом – небезпечною хворобою, яка уражає корені дерев. Підщепа також забезпечує швидкий ріст (приблизно на 20 % більший, ніж ВА29), високу врожайність, гарні смакові якості, а також стійкість до зимових заморозків і чудову сумісність з усіма сортами груш.

Поєднання Farold® 87 зі стійкими до фітофторозу сортами серії Harrow (лінійка, розроблена Star Fruits/Star Export) дає можливість отримати й стійкість, і високу якість плодів.

Harrow Love

Harrow Delicious

СЕРІЯ HARROW: СТІЙКІСТЬ І СМАК

Сорти Harrow відомі своєю стійкістю до фітофторозу та чудовими смаковими якостями. Вони охоплюють майже весь сезон збору урожаю груш:

- **AC Harrow Gold** – надранній сорт із винятковим ароматом; розмір плодів 60–70 мм, шкірка зелено-жовта; придатний для споживання у свіжому вигляді та підходить для виготовлення соку.

- **AC Harrow Crisp** – літній сорт із хрусткою текстурою, швидким достиганням, калібром 60–70 мм, зелено-золотистою шкіркою та солодким ароматним смаком.

- **AC Harrow Delicious** – сорт, подібний до Вільямса, досягає на 10 днів раніше; придатний як для свіжого ринку, так і для переробки.

- **Harrow Love** – вирізняється відмінними смаковими якостями, характерною формою та рум'янцем плодів.

- **AC Harrow Bounty** – надзвичайно врожайний сорт, який досягає приблизно через 20 днів після сорту Вільямс. Плоди великі, мають злегка терпкий смак.

FERTILIA DELBARD®:

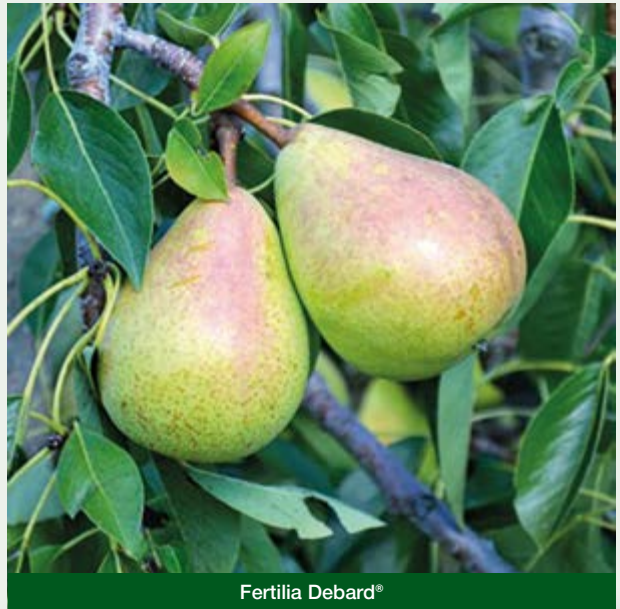
ВЕЛИКА ТА ЩЕДРА

Попри те, що Fertilia Delbard® не стійкий до фітофторозу, цей сорт, від Star Fruits/Star Export, також добре себе зарекомендував. Завдяки дуже швидкому вступу в плодоношення, надзвичайній врожайності та регулярності плодоношення, а також великому калібру (75–80 мм), він є цінним активом для грушевих виробництв.

Якщо посадити Fertilia Delbard® на підщепі Farold® 87, можна отримати високий і передбачуваний урожай великих привабливих груш. Головне – дотримуватися належного догляду.

Слід зазначити, що на родючих ґрунтах Farold® 87 може рости надто активно – у такому разі варто формувати дерева із кількома лідерами та/або коригувати схеми посадки.

Під час викопування з розсадника, Farold® 87, як і всі підщепи Pyrus, може втрачати частину кореневої системи, тому важливо забезпечити належні умови посадки, щоб сприяти оптимальному відростанню молодих дерев. Якщо цього не зробити, то рекомендується провести обрізування дерева після висаджування – це допоможе сформувати міцний, добре структурований сад вже в перший рік після висаджування.

Fertilia Delbard®

Ви шукаєте високопродуктивні, стійкі сорти, підкріплені сильною технічною та маркетинговою підтримкою? Звертайтеся до нас!

**МИ ШУКАЄМО
ДИСТРИБ'ЮТОРІВ!**

GALA STAR® Galafab*

Клон із забарвленням, яке проявляється більше ніж за місяць до збору врожаю

✓ **Рівномірне яскраво-червоне забарвлення**

✓ **Оптимізований збір врожаю у два етапи**

✓ **Дуже рано починає забарвлюватися**

Contact : +33(0)4 90 40 88 88 // info@star-export.fr

реклама

ВЛАСНІ СОРТИ ТА ПЕРЕВІРЕНІ ТЕХНОЛОГІЇ:

ЯК ФГ «КОЛОДКА І ПАРТНЕРИ “ЕКОЯГОДА”» ЗРОБИЛО ЛЬВІВЩИНУ «ПЕРСИКОВИМ» РЕГІОНОМ

ВІД ЕКСПЕРИМЕНТУ ДО ВЛАСНИХ СОРТІВ

Зараз у фермерському господарстві «Колодка і партнери “Екоягода”» вирощують персиковий сад площею 25 гектарів. На 20 гектарах вже збирають повноцінний врожай, ще п'ять гектарів займає молодий сад. Окрім персиків, у ФГ також ростуть сливи та ожина. За час роботи з персиком Любомир Стельмашук впевнився: в умовах клімату Львівщини ця культура росте ідеально. А досвід роботи в агрономі вже дуже вагомий: персиками він займається більш як 20 років.

— Коли у 2003-му ми лише збиралися висаджувати сад та обирали культуру, я дослухався до поради одного польського колеги. Він тоді сказав: яблука вирощують усі. А ви спробуйте щось інше – черешню, персик, абрикос. От ми й спробували. Щоправда, з абрикосом не склалося: за один сезон довелося викорчувати близько 800 дерев. Черешню ще плануємо садити. А от персик у нас росте чудово, попри традиційні переконання, що Львівщина – «неперсиковий» регіон. Однак зараз клімат змінюється, і це дається взнаки, – розповідає Любомир Стельмашук.

Саме у 2003 році в господарстві висадили перших пів гектара персика. А через рік уже зібрали врожай на цих площах.

У ФГ вирощують саджанці власного виробництва, щеплені на Маньчжурському персику. Усі персикові дерева сформовані у вигляді «веретена». За роки роботи агроном впевнився, що саме цей тип формування крони оптимально підходить для західного регіону України. Деревка висаджені за схемою 4 на 2 метри або ж 4 на 1,5 метра. Практично весь персиковий сад росте на шпалері, яку монтують одразу після висаджування дерев. Шпалера добре підтримує їх під час сильних злив та вітрів.

Зараз у саду ростуть переважно пізні сорти цієї культури, що дозрівають в середині серпня: Олстар, PF-23, PF-24-Cold Hardy, Мостиський Діамант і Харроу Бьюті. Висаджено й півтора гектара персиків раннього сорту PF-5B та два ряди сорту середнього дозрівання Ред Хейвен. На пізніх сортах зосередилися з огляду на кліматичні умови регіону. Особлива гордість Любомира Стельмашука – сорти власної селекції

Кліматичні зміни та виклики, зумовлені війною, дедалі помітніше змінюють карту українського садівництва. Як наслідок, культури, які донедавна вважалися «південними», поступово освоюють в інших регіонах країни. Ще кілька років тому мало хто міг уявити, що персикові сади можна закладати та успішно вирощувати на заході України. Однак фермерське господарство з міста Мостиська на Львівщині, доводить, що це цілком реальна та успішна практика. Завдяки досвіду й наполегливій праці агронома Любомира Стельмашука тут вирощують соковиті та смачні плоди, що нічим не поступаються південним. Понад те, фахівець має персиковий сад і у власному приватному господарстві. Як агроному вдається успішно справлятися з усіма сезонними викликами та вирощувати конкурентний продукт, дізнавалася засновниця медіагрупи «Технології та Інновації» Катерина КОНЄВА, яка в середині серпня побувала у господарстві на Львівщині.

Мостиський і Мостиський діамант. Вони внесені до Державного реєстру сортів рослин.

Саме правильний вибір сортів великою мірою визначає майбутню врожайність персикового саду та успіх цієї справи загалом. Особливо, якщо йдеться про ті регіони, де раніше персики у промислових масштабах не вирощували взагалі. Тому в господарстві роблять ставку на перевірені роками сорти.

ЗАХИСТ ВІД МОРОЗІВ ТА ХВОРОБ – ОСНОВА МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ

З огляду на особливості клімату одним з найголовніших завдань для фермерів із Львівщини є якісний захист персикових насаджень від приморозків. Від цього залежить майбутній врожай, каже фахівець.

– У нашому регіоні заморозки навесні трапляються часто. Якби ми не захищали персиковий сад від морозів мінус 4–5 градусів, то про врожай взагалі не йшлося б. Але за час роботи навчилися давати раду із заморозками. Цієї весни протягом трьох днів задимлювали сад, спалили загалом 350 тюків соломи. Застосовували техніку: трактор перевозив між деревами платформу, на якій у пристосованій місткості тліла солома. Завдяки переміщенню трактора можна було ефективно контролю-

вати рух диму. Таким чином підігрівали повітря. Зрештою цвіт та зав'язь вдалося врятувати, і врожай цього року непоганий, – зауважує агроном.

Окрім задимлення, на підприємстві практикують й інші способи захисту від наслідків весняних морозів. Зокрема у міжряддях встановлюють 300-літрові бочки, в яких у морозні ночі спалюють гілля, щоб обігріти сад. У саду також застосовують спеціальні препарати, внесення яких захищає квіти від підмерзання. Зокрема вносять кріопротектор Амінофрост від компанії «Квантум». Препарат допомагає рослинам легше переносити різкі зниження температури, зберігає цілісність клітин і сприяє швидшому відновленню після стресу. Завдяки цьому цвітіння проходить рівномірніше, а зав'язь краще утримується після короткочасних заморозків. Також навесні сад підживлюють калійними добривами.

Персиковий сад потребує щосезонного захисту не лише від приморозків, а й від хвороб та шкідників. Щоправда, обробляти персикові насадження можна рідше, ніж яблуневі, зазначає Любомир Стельмашук. Цьогоріч у саду ФГ провели близько 10 обробок та забезпечили достатнє підживлення дерев.

– Важливо правильно захистити дерева від найпоширеніших за-

ДОБРИВА ТА ТЕХНОЛОГІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЖЕ СЬОГОДНІ

ТОВ «Науково-виробнича
компанія «КВАДРАТ»

61001, Україна,

м. Харків, пр. Гагаріна, 41/2, сек. 7

+38 (067) 826-00-26, +38 (067) 572-48-08

✉ info@quantum.ua

🌐 quantum.ua

хворювань. Дві основних хвороби персика – це кучерявість та клястероспоріоз або дірчаста плямистість кісточкових. Цьогоріч проблем з кучерявістю у нас не було. А от з клястероспоріозом довелося поборотися. Цьогоріч же довелося проводити чотири таких обробки. А для того, щоб захистити дерева від появи кучерявості, починаємо працювати з осені. Наприкінці листопада обробляємо сад мідьвмісними препаратами. Раніше використовували засоби Медян Екстра та Чемпіон, а зараз поступово переходимо на Нордокс від Biochem Agro. Це досить ефективний засіб, і норми витрат у нього менші. Застосовували також фунгіцид Сілліт. До речі, цього року обробляти сад фунгіцидами від кучерявості ми розпочали у січні. Це було правильним рішенням, бо ті, хто чекав березня, проґавили початок захворювання. А загалом, щоб боротися з хворобами рослин, треба добре знати їхню фізіологію, – розповідає фахівець.

ДОГЛЯД, ЗАПИЛЕННЯ, ПІДЖИВЛЕННЯ

Найнебезпечніший шкідник у персиковому саду – східна плодожерка. Для боротьби з нею агроном застосовує інсектициди. Долати плодожерку дуже допомагають феромонові пастки. Фахівець використовує їх як своєрідні індикатори появи плодожерки: якщо у пастці накопичується багато особин, це свідчить про потребу проводити обробку інсектицидами. На відміну від хвороб, для боротьби з якими потрібно вживати профілактичних заходів, це дає змогу звести таку обробку до необхідного мінімуму.

А щоб плоди персика були смачними та солодкими, протягом літніх місяців агроном вносить достатню кількість добрив, зокрема – зі вмістом кальцію, бору, фосфору, калію.

Свого часу в саду спробували проріджувати зав'язь та квіти вручну. Однак проведення таких робіт на великих площах потребує багато часу та людського ресурсу. Натомість хімічне проріджування спрацьовує по-різному залежно від сорту.

Персик – самоплідна, проте не самозапилюна культура. Тому із запиленням у саду «допомагають» бджоли з пасіки, а також осмії та джмелі з природної популяції.

Утім, врожайність саду залежить не лише від перелічених факторів, а й від особливостей певного сезону. Саме його примхи іноді визначають застосування тих чи інших препаратів для обробітку персикових насаджень.

– Торік сезон був досить складним. Листя на деревах трималося майже до середини грудня, а в кінці місяця вдарив мороз мінус 25 з сильним вітром. Це позначилося на стані дерев. Зрештою на двох гектарах саду, що ріс на рівнинній площі, плодів взагалі не було. Тому торік восени обробив листя. Це спрацювало: у цьому сезоні добре визріла брунька, цвітіння було інтенсивним. І навіть попри весняні приморозки, матимемо непоганий врожай. Щоправда, праці у нього вкладено дуже багато. Цього року насадження обприскували, двічі задимлювали в період цвітіння, тричі – щоб вберегти зав'язь. У час приморозок працювали ночами, – пригадує агроном ФГ.

Щоб вберегти врожай, перед очікуваними приморозками, сад підживлювали комплексними добривами-антистресантами на основі високонцентрованих амінокислот Квантум АміноМакс та Натурамін, вносили також фосфітний калій. Після того як заморозки відступили, вносили гібереліни, які інтенсивно стимулюють процес відродження тканин навіть після сильних морозів.

ЯК ВБЕРЕГТИ САД ВІД ПРИМХ ПРИРОДИ

У нинішньому сезоні актуальною проблемою для фермерів стало розтріскування плодів, до якого призвели рясні дощі після тривалої посухи.

– Раніше 10–15 % персиків тріскалося лише на ранніх сортах. Тепер це відбувається вже й на пізніх. Якщо протягом двох днів в сухий ґрунт випадає 120 мм опадів, то запобігти наслідкам важко: рослина одразу всотує воду, й плоди розтріскуються. Поки що препаратів, які б могли запобігти цьому, я ще не підібрав. Тому цьогоріч ця проблема дуже актуальна, – розповідає Любомир Стельмашук.

Натомість ефективно захистити сад від граду можна з допомогою якісної антиградової сітки. Сумнівів у необхідності її облаштування у саду в фермерів зі Львівщини немає, адже наслідки від цього природного явища можуть бути дуже відчутними. Скажімо, град, що випав у регіоні у липні цього року, пошкодив найкращі плоди на верхівках дерев. Відтак постраждала їхня якість та лежкість, що, відповідно, вплинуло на ціну та можливість реалізації. Оскільки ж мета ФГ «Колодка і партнери "Екоягода"» – вирощувати плоди високої якості, у перспективі сад мають намір накрити протиградовою сіткою. «Якщо у найближчі два роки будуть хороші продажі, обов'язково це зробимо», – каже агроном господарства.

У ПЕРСПЕКТИВІ – ЧОРНОСЛИВ ТА СУШЕНІ ПЕРСИКИ

У господарстві мають також насадження слив. Вирощують самоплідний сорт з високою врожайністю Чачакська Красуня, котрий привезли з Сербії. Мають кілька рядків сорту Ненька. Пороте основну ставку фермери роблять на сливу Валецька і Стенлі.

– Свого часу мали займатися переробкою – виробляли чорнослив. Проте будівництво сушарки довелося зупинити. Тому торік врожай навіть не було сенсу збирати, адже сливу купували по 5 гривень за кілограм. Хотів, щоправда, закласти її у холодильник. Ми маємо рефрижератор, щоб охолоджувати плоди у саду, а також стаціонарний холодильник місткістю 40 тонн. Але заплановане зробити не встиг, бо через ракетні атаки почали відключати електропостачання. Тому згодом зробимо сушарку й будемо сушити і сливу, й персик, – розповідає фахівець.

Врожай пізніх сортів персика у господарстві «Колодка і партнери «Екоягода» цього річ почали збирати у першій декаді серпня. Завершується сезон збору зазвичай не пізніше 15 вересня. У цей період перед фермерами щороку постає вже звичне для аграріїв проблемне питання: пошук сезонних працівників для робіт у саду. З початком повномасштабного вторгнення багато людей виїхало за кордон та пішло до війська. Тож до праці намагаються залучати не лише місцевих жителів, а й вимушених переселенців.

ВЛАСНИЙ САД ТА «ПЕРСИКОВІ» ЕКСПЕРИМЕНТИ

Сам же Любомир Стельмашук успішно поєднує працю у фермерському та особистому господарствах. Уже багато років він вирощує персики й у власному саду. Загалом має 4 гектари насаджень. На 2 гектарах росте персик, на одному – черешня, є трохи яблунь та груш. Черешню фахівець вважає досить перспективною культурою. Навичок догляду за нею набуває на власному досвіді шляхом проб та помилок, зокрема й у виборі підщепи. Спочатку висадив черешню на дичці, однак згодом, за рекомендацією фахівців, обрав підщепи ВСЛ, а також Колт. Це – оптимальні підщепи, що забезпечують хороший врожай. Натомість персик у власному саду агроном вирощує теж на підщепі Персик маньчжурський.

Обробляти власні площі також допомагає техніка: Любомир Стельмашук має трактор, на якому працює у саду.

– Без техніки доглядати за великим садом дуже складно. Тому початківцям радив би спочатку по-

дбати про техніку, а вже згодом висаджувати дерева. Адже роботи у саду вистачає завжди. Цього року я викорчовую грушу. Дерева вразила ервінія, й через це вони почали всихати. Спробував вносити антибіотики, однак ефекту, на жаль, не отримав, – розповідає він.

Близько пів гектара площі в особистому господарстві Любомира Стельмашука відведено під експериментальну ділянку, де росте понад сто сортів персика. Випробовуючи різні сорти цієї культури та спостерігаючи за ними, агроном відбирає ті, що найкраще підходять для вирощування на Львівщині.

– Дуже цінуємо наш сорт Мостиський Діамант. Він має великі красиві плоди, і на них є попит. Тому плануємо у господарстві висадити ще принаймні 5 гектарів дерев цього сорту. Ще один особливий сорт – Світ Дрім, що має не лише великі плоди, а й хороші показники лежкості. Вони зберігалися у холодильнику протягом місяця і не зіпсувалися. Впевнений, що садити потрібно тільки ті сорти, що є максимально ефективними у нашому регіоні, – каже фахівець.

**УНІКАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС
БІОЛОГІЧНИХ СПОЛУК**

Органічний комплекс для рослин Bionormic® – це безперечний та надійний шлях до здорового середовища для вашої родини та землі

ПОКРАЩУЄ ВРОЖАЙНІСТЬ
органічне добриво покращує врожайність на 30%

ВІДНОВЛЮЄ МІКРОФЛОРУ
та структуру ґрунту, покращуючи його родючість

ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАХИСТ
від хімічного стресу, посухи, пізніх заморозків і раптового перепаду температури

ЗМІЦНЮЄ ІМУНІТЕТ
рослин до грибкових та бактеріальних захворювань

ПРИРОДНИЙ ФУНГІЦИД
для органічного землеробства.

**З нами завжди
Буде врожайно!**

+38 /067/ 561-35-65
+38 /073/ 421-53-55
+38 /099/ 025-00-92

www.bionormic.life

реклама

Морозостійка підщепа груші Q-Eline відкриває нові перспективи в садівничому бізнесі

Q-Eline – перша морозостійка підщепа груші, сила росту якої схожа на айву С, а продуктивність – вища. Ця підщепа дає красиві плоди з гладкою шкіркою і сумісна з багатьма сортами груш. Після тривалих досліджень підщепа Q-Eline тепер доступна садівникам. Її придбати українські садівники можуть у розсаднику Fleuren.

ВИСОКА ВРОЖАЙНІСТЬ, ПРИВАБЛИВІ ПЛОДИ

Погодні умови часто не сприятливі для вирощування фруктів. Град чи морози можуть завдати катастрофічних збитків. Підщепа Q-Eline мінімізує ці ризики. Дослідження і практичний досвід демонструють, що підщепа витримує морози до -32°C . Тому ця підщепа надійна і доступна для холодних регіонів. Високу морозостійкість підщепи Q-Eline підтвердили дослідження, проведені в нідерландському інституті прикладних досліджень рослин RPO. Науковці тестували сорт Конференція на різних підщепах. Вони з'ясували, що підщепа Q-Eline стійка до стресу, спричиненого екстремально низькою або високою температурою (понад $+35^{\circ}\text{C}$).

Згідно з іншими дослідженнями, підщепу Q-Eline можна порівняти з айвою С за силою росту і розмірами плодів, але врожайність Q-Eline вища. Ще одна позитивна характеристика – відносно рання продуктивність підщепи і привабливі плоди. Сорт Конференція, щеплений на Q-Eline, дає гладкі зелені груші, на яких бронзового відтінку та іржі – мінімальна кількість, на противагу підщепам MC, Adams, C132 і MH.

ДОДАТКОВІ ПЕРЕВАГИ ДЛЯ РОЗСАДНИКІВ – ЗМЕНШЕННЯ ВИТРАТ НА ДОГЛЯД

Переваги Q-Eline виявляються і у вирощуванні в маточних грядках. Окрім морозостійкості, котра є безумовною перевагою для розмноження дерев, додатковий плюс для садівників – мінімальне розгалуження дерева, завдяки якому мінімізується потреба в обрізуванні. Підщепи Q-Eline легше сортувати, пакувати і штабелювати. Цілком можливо отримати від 80 до 100 рослин на погонному

метрі маточної грядки. Це вдвічі більше, ніж можна отримати, розмножуючи айву С.

Q-Eline – здорова підщепа, сумісна з багатьма сортами груші (наприклад, Конференція, Абат Фетель, Лукас (B.A. Lucas), Світ Сенсейшн, Ксенія). Щеплені на підщепі Q-Eline сорти можна розмножувати за два роки замість звичайних трьох. Це значна перевага, особливо в періоди дефіциту груш. Часто можливе дворічне розмноження щепленням із відкритими коренями. Гаррі Хайнс, закупівельник Boomkwekerij Fleuren (Баарло, Нідерланди), за-

значає, що хороша сумісність підщепи з іншими сортами передбачає здоровий ріст дерев.

Біт Ленер, представник швейцарського розсадника Lehner Obstbau/Baumschulen, Felben-Wellhausen, розповідає, що знає про підщепу Q-Eline з 1990-х років:

– Досвід показав, що ця морозостійка підщепа родить груші хорошого розміру. Нам ця підщепа особливо цікава для груші Конференція, тому що на плодах цього сорту немає іржі. Також ми тестуємо інші сорти на цій підщепі.

Брем Версприлл, колишній менеджер нідерландського центру розмноження Vermeerderingstuinen Nederland, розповідає:

– У 2008 році компанія Fleuren передала підщепу айви в розсадники для розмноження підщепи без вірусів. Відмінна характеристика Q-Eline – висока стійкість до низьких температур. Додатковий плюс – привабливий вертикальний габітус і висока продуктивність. Щоб рослина добре вкорінилася, важливо, щоб підщепа не пересихала.

ПЕРЕВАГИ Q-ELINE ДЛЯ ТОРГІВЛІ

Плоди сорту Конференція на підщепі Q-Eline більш привабливі і мають більш якісне забарвлення, тому на них є вищий попит на ринку серед споживачів. Особливо великий потенціал ці груші мають для ринку Великої Британії та Німеччини: у цих країнах споживачі не купують груш із бурою шкіркою.

Із досвіду вирощування груш на підщепі Q-Eline у різних країнах світу

Fleuren
BOOMKWEKERIJ

Хузєйфа Ібрагім
+31(622) 44 68 99
+31(615) 92 62 72
www.fleuren.net
РОЗМОВЛЯЄМО
УКРАЇНСЬКОЮ

**САДИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЯКОСТІ**
З НІДЕРЛАНДІВ

реклама

ЗАКУЛІСНЯ ПОЯВИ ПІДЩЕПИ Q-ELINE

Історія Q-Eline сягає початку 1990-х років, коли Карел Флерен, колишній власник Boomkwekerij Fleuren, у нідерландському місті Баарло отримав п'ять підщеп айви BN-70 від румунського дослідницького інституту Bistrita. Керівник інституту сказав, що ці підщепи айви морозостійкі, і робота над їхнім виведенням тривала багато років. Карел Флерен не піддавав сумнівам цю інформацію, адже був грудень, і рослини перебували в замерзлому ґрунті.

Хоча Карел Флерен не відразу переконався в потенціалі підщеп, навесні 1994 року він почав розмножувати та селекціонувати айву Fleurensselect, як її тоді називали. Під час випробувань Карел Флерен виявив рослини з різними типами росту: вазоподібним і висячим. Після консультації з РРО в 2000 році фахівець вирішив працювати далі з вазоподібною формою. Рослини цього типу росли прямо, не утворюючи бічних гілок, і очікувалося, що вони будуть такими ж сильноорослими, як айва С.

Садівник із Нідерландів, представник компанії Deest Роб Янссен, каже, що порівнював підщепу Q-Eline з іншими підщепами ще в 2001 році. Тоді він висадив 6 гектарів груші Конференція на підщепі айва С та один ряд на підщепі Q-Eline.

– Коли збирав перший урожай, я помітив, що шкірка груш із дерев, щеплених на Q-Eline, набагато гладша. Але головна мета, яку я ставив перед собою, – з'ясувати, наскільки дерева сприйнятливі до морозу. У сувору зиму 2012 року підщепи Q-Eline продемонстрували хорошу зимостійкість та можливість рости без захисту. Тому ця підщепка відкриває великі можливості для садівників. Адже пошкодження підщепи груші морозом може призвести до величезних втрат. Усунення цього ризику – великий крок вперед, – ділиться Роб Янссен.

Джеф Веркаммен, керівник експериментального кісточкового саду Proeftuin Piten Steenfruit (Сінт-Трюйден, Бельгія), також звертає увагу на кращу якість плодів, отриманих на підщепі Q-Eline:

– Навесні 2007 року ми висадили сорт Конференція на підщепі Q-Eline, щоб порівняти з цим же сортом на айві С. У 2013 році 80 % груш сорту Конференція на підщепі Q-Eline мали гладку шкірку. На айві С цей відсоток сягав 30. Після суворої зими 2012 року 45 % дерев, щеплених на айві С, почали гірше рости, тоді як у Q-Eline цей показник був 15 %. Ми зробили висновок, що завдяки підщепі

Q-Eline можна отримувати додаткові прибутки.

Джерард Полдерваарт, представник компанії European Fruit Magazine, каже, що практичні спостереження продемонстрували, що у груш сорту Конференція на підщепках МА, МС або на айві Адамса у забарвленні домінує іржа, яка почасти дає аж бурий відтінок.

Йохан де Йонг, представник компанії De Jong Fruit, Леербрук (Нідерланди), звертає увагу, що грушу на підщепі Q-Eline можна успішно вирощувати на важких вологих ґрунтах:

– Раніше через вологі ґрунти ми завжди мали проблеми з бронзовим забарвленням та іржею груш Конференція, щеплених на айві А і С. Коли ми висадили ці ж груші на підщепі Q-Eline, то почали збирати якісно забарвлені зелені плоди, які майже не мають бронзового забарвлення.

Рональд Вермюлен, агроном The Greenery, каже:

– Світ Сенсейшн – відносно новий сорт груш, глобальні права на який має компанія The Greenery. Наша мета – слідувати світовим стандартам, щоб все було максимально просто. Тому ми обираємо найкращі підщепи. Попри те що впровадження нового сорту – це завжди тривалий процес, і ми ще не набули великого досвіду у щепленні Світ Сенсейшн на Q-Eline, наші перші враження позитивні. Зараз випробування тривають у Нідерландах і Німеччині, а також у Франції, Швейцарії, Туреччині,

Словенії, Канаді, Чилі, Аргентині, Південній Африці, Китаї, Південній Кореї, Австралії та Новій Зеландії. Вони демонструють, що дерева ростуть краще, ніж на стандартних підщепках С або ВА 29. Очікую, що Q-Eline позитивно вплине на продуктивність, життєздатність і якість плодів нашого сорту Світ Сенсейшн.

ДОСВІД ВИРОЩУВАННЯ Q-ELINE В УКРАЇНІ

Сорти Конференція, Аббат Фетель, Деканка дю Коміс і Ноябрьська на підщепі Q-Eline та айві С висадили в 2018 році в Київській області. Переваги підщепи Q-Eline виявилися одразу, каже Василь Рябій, фахівець із садівництва Київського аграрного університету:

– На наступний рік після посадки ми побачили, що плоди цих сортів на підщепі Q-Eline мали кращий вигляд і гладшу шкірку, ніж на айві С. Бронзове забарвлення на плодах Конференція і Ноябрьська зникло майже повністю.

Дуже важливо для кожного фермера отримати якісну продукцію і досягнути високої врожайності.

– Щодо врожайності, то ми отримали вищий урожай із дерев, щеплених на Q-Eline, ніж на айві С. За силою росту ми не спостерігали різниці. Зими в Україні холодні. У 2021-му році мінімальна температура досягла -32 °С. На щастя, ми не втратили жодного дерева на підщепі Q-Eline. Натомість частина дерев на підщепі Айва С, на жаль, загинула. Нашому саду скоро виповниться 5 років, і я впевнено можу сказати, що підщепка Q-Eline – це найкраща підщепка для груші, – ділиться Василь Рябій.

Отож, підщепи Q-Eline характерні справді унікальні властивості. Обираючи цю підщепу, садівник обирає не тільки безпеку в разі високих морозів, а й хорошу врожайність та привабливі плоди, а це створює додаткові переваги для реалізації продукції. Завдяки ранньому вступу в плодоношення завдяки підщепі Q-Eline можна раніше запустити виробництво та отримувати перші прибутки. А завдяки мінімальному розгалуженню садівники можуть значно економити кошти на оплаті роботи за обрізування.

Галузь виноградарства в Україні потребує модернізації, –

Вячеслав Гаркавий,
незалежний експерт

Модернізація галузі виноградарства в Україні важлива для економіки країни та її іміджу на міжнародній арені в контексті євроінтеграційного курсу. Світовий досвід свідчить, що без впровадження інноваційних технологій важко побудувати прибутковий бізнес. Україна ж має сприятливий ґрунт для розвитку виноградарства. Нагальне питання сьогодні – модернізувати насадження, зокрема й шляхом автоматизації та механізації процесів на винограднику. Це допоможе стати конкурентними і на внутрішньому ринку, і на зовнішньому. У цьому впевнений незалежний експерт із виноградарства та виноробства Вячеслав ГАРКАВИЙ, який проаналізував стан галузі виноградарства в Україні та розповів про практичні рішення, які допоможуть українським виноградарям розвивати успішний бізнес.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГАЛУЗІ ВИНОГРАДАРСТВА – НА ЧАСІ

Вячеслав Гаркавий впевнений, що галузь виноградарства нині в Україні не розкрила повністю свого потенціалу. Негативно віддзеркалилися на розвитку галузі війна з росією, кліматичні зміни, а також неякісні вина, які роблять деякі виробники.

– Частка низькопробних винних напоїв, які не мають нічого спільного з якісним вином, на ринку все ще велика. І ці напої негативно впливають на споживачів, які думають, що споживають вино, а насправді – ароматизовані напої. Від цього страждає уся галузь виноградарства, – каже експерт.

Через війну та кризи різного характеру багато виробників викорчовують виноградники. Це одна з причин, чому цього року ціна на виноград була вища, ніж у минулі роки.

– Якщо аналізувати минулі кілька років, то часто ціна реалізації винограду була нижча, ніж собівартість вирощування. Тому деякі виробники почали вирощувати більш високомаржинальні культури. Такі, наприклад, як овочеві, баштанні та зернові – це хоч і

важко, зате прибутково, якщо порівнювати з виноградом. А виноградники потребують великих інвестицій та величезного людського ресурсу для догляду, – каже Вячеслав Гаркавий.

Неприємності виноградарям створюють і погодні умови. Клімат змінюється. Велика посуха – уже не новина. Наприклад, як розповідає фахівець, посуха, яка набирає обертів впродовж останніх років, значно зменшує врожайність винограду та якість плодів. Виробники, які мають систему краплинного зрошення, можуть ефективно управляти рівнем вологості. Без зрошення лози стресують, і це загалом негативно віддзеркалюється на життєстійкості кущів.

У Миколаївській області, у Бессарабії особливо сильні були цьогоріч весняні приморозки, які пошкодили лози, що почали розпускатися. Ці погодні чинники негативно віддзеркалилися й на балансі цукристості та кислотності, на масі плодів.

Важливу роль в утриманні галузі виноградарства на належному рівні відіграє підтримка держави. Експерт наводить приклад Молдови, країн ЄС, де надаються субсидії на посадку і вирощування винограду, на просування бренду, придбання обладнання для виробництва вина тощо. Тому українцям досі складно конкурувати з іншими країнами.

– Коли ми вступимо до ЄС, ситуація не зміниться. Адже в Україні ростуть нетехнологічні виноградники, – виснажені, які вирощують за старими радянськими технологіями, без можливості механізованого збирання врожаю та впровадження сучасних технологій. Це підвищує собівартість винограду. Окрім того, нових виноградників

закладають недостатньо. Треба розуміти, що для того, аби бути конкурентними, вступивши в ЄС, потрібно висаджувати як мінімум 1000 га винограду щороку, – пояснює експерт.

Єдине рішення на шляху до порятунку галузі виноградарства та її розвитку – замінювати виноградники, адже вони мають визначений термін експлуатації, наголошує Вячеслав Гаркавий.

ШЛЯХ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИНОГРАДНИКІВ

СОРТИ: ЗГАДАТИ СВОЄ, ПЕРЕЙНЯТИ ДОСВІД ІНШИХ КРАЇН

Вячеслав Гаркавий впевнений, що для нових виноградників слід обирати сорти, стійкі до екстремальних погодних умов. На переконання експерта, ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова» НААН України має звернути увагу на нові сорти, дослідити їх, та рекомендувати в реєстр України іспанські, грецькі, французькі сорти, які в умовах спекотних погодних умов не втрачають своїх якісних характеристик, і з них виходять свіжі, яскраві, збалансовані вина.

– Сподіватися на те, що ми зможемо зберегти галузь, використовуючи сорти тільки з наявної в нас бази, марно. Варто звернути увагу на такі сорти, як Макабео, Шенен Блан, Гренаш Блан, Асіртіко, Бурбуленк, Русан, Марсан, Віонье, Альбаріньйо та інші, – радить Вячеслав Гаркавий.

А з когорті українських сортів, за словами експерта, варті уваги не лише Сухолиманський білий та Одеський чорний, навколо яких сьогодні багато розмов, а й інші

сортів селекції ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова» НААН України, Інституту виноградарства і виноробства «Магарач». Адже вони – наше надбання. Не слід оминати увагою і старі кримські сорти, які вирощували ще греки та римляни.

– Хороші сорти – Рубін Магарача, Бастардо Магарача, Кокур, Кефесія та інші. Перспективних сортів для вирощування в умовах України багато. Завдання українських наукових установ – вивчати їх та рекомендувати виробникам. Коли закінчиться війна, туристи обов'язково ринуть в Україну, і напрямком винного туризму буде розвиватися особливо інтенсивно. А туристам нецікаво куштувати усім відоме Шардоне. Натомість їхню увагу привертатимуть автохтонні сорти, яких немає за кордоном, – вважає Вячеслав Гаркавий.

ЗМІНИТИ ПІДХОДИ ДО ПОСАДКИ ТА ПОДАЛЬШОГО ВИРОЩУВАННЯ

Вячеслав Гаркавий пояснює, що промисловий виноградник починається з визначення мети: які вина буде виготовляти виробник. Залежно від цього добираються сорти: для тихих вин – одні, для ігристих – інші, а також різні для середнього класу споживачів та преміального.

За словами експерта, більшість виноградників в Україні нині висаджені за радянською схемою 3 x 1,5 м, тобто 2222 кущі на гектар. Проте весь світ рухається до загущення посадок і формування кущів таким способом, щоб отримувати одну пляшку вина з куща. Тобто кущ має давати від 3 до 5 кг

плодів. Це оптимальна кількість винограду, за якої кущ може продуктивно працювати впродовж 40–60 років, а не 15–25 років, як зараз практикується в Україні.

Важливо одразу розуміти: це гра в довгу. Загущена схема посадки передбачає інший підхід – якщо мета створити високоефективний виноградник, тоді розрахунок іде на максимальну експлуатацію протягом приблизно 15 років, отримання високого врожаю за умов низької рентабельності та високої інтенсивності механізації.

ПІДЩЕПИ – ЦЕ ВАЖЛИВО

– Виноградарям варто добирати підщепи, які найкраще пристосовані до місцевих ґрунтів і кліматичних умов. Важливо, щоб період вегетації був подовжений – це допоможе уникнути збору врожаю в спекотний сезон. Вибір підщепи завжди індивідуальний і залежить від конкретних завдань: для ґрунтів із високим вмістом вапна, солей чи малородючих ділянок потрібно щоразу ретельно підбирати оптимальний варіант. Тому підхід має бути зваженим, – наголошує експерт. – Якщо кущі не перевантажені, вони стабільно дають якісний урожай, що дозволяє отримати так зване теруарне вино. Важливо розуміти: за густої схеми посадки, коли кущі ростуть дуже близько один до одного, вони змушені «шукати» мінерали в глибших шарах ґрунту. Завдяки цьому коренева система розвивається вглиб, і рослини краще переносять як посуху, так і надмірні опади. Саме так створюються передумови для вирощування ексклюзивного теруарного винограду, з якого можна виготовляти великі вина, гідні міжнародних конкурсів, – пояснює експерт.

ФОРМУВАННЯ КУЩІВ

Формувати кущі краще на оцинкованих стовпчиках, які дозволяють механізувати доглядові операції за виноградом. Експерт переконаний, що господарствам, котрі переходять на оцинковану шпалеру, яка дозволяє максимально ефективно механізувати всі процеси на винограднику, держава має давати компенсації.

Щоб зменшити кількість обробок виноградника, Вячеслав Гаркавий рекомендує формувати вузьку крону кущів, яка буде добре провітрюватися або вирощувати PIWI сорти.

– Окрім того, що ви проводите операції із захисту та підживлення грон винограду, ви ще й обробляєте листя в тіні чи в напівтіні. Це листя другого і третього порядку всередині крони, яке споживає енергію, котру мають насправді отримувати грона. Це частина неефективного листя, що заважає якісному провітрюванню куща. Тобто, за умови туману чи дощів там швидше з'являються інфекції, котрі поширюються на інші лози, – каже Вячеслав Гаркавий.

ТРЕНД НА БІОПРОДУКТИ

За словами експерта, на жаль, в Україні нині є тільки декілька компаній, які вирощують органічні виноградники. І це, за словами Вячеслава Гаркавого, мікровиноробі. Причина цього – відсутність великого запиту на внутрішньому ринку на біопродукти та немає великої різниці в ціні на виноград чи вино, а ризиків значно більше.

– За органічним підходом до захисту виноградників – майбутнє. Але поки що виноградарі не бачать сенсу в цьому підході. Як тільки споживач буде поважати українське вино, і його частка буде значно більша, ніж частка імпорту, – може з'явитися тренд на біопродукти, і ситуація зміниться, – вважає фахівець.

МІНІМІЗУВАТИ ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ

Щоб зменшити негативний вплив спеки на виноградник, варто закладати насадження на північних та східних схилах, наголошує експерт. Це допоможе розтягнути термін вегетації та збирати врожай у правильній стадії стиглості.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ВИНОГРАДНИКАХ

Через війну та інші впливи галузь виноградарства в Україні все ще не є технологічною.

– Завдяки сучасним технологіям можна механізувати й обрізування, і чеканку, і міжкущову обробку ґрунту, і обламуння штамба, і заведення лоз, дефоліацію листя біля грон тощо. Загалом, для виконання всіх необхідних операцій на винограднику необхідно від 400 до 600 людиногодин. Завдяки технології витого кордону чи вільного звисання можна вкласитися у 25–40 людиногодин. Згадані технології особливо популярні в Італії, де частка ручної праці становить усього лиш 10 % від загального обсягу роботи на винограднику, – ділиться Вячеслав Гаркавий.

Візьмімо до уваги дрони, які почали використовувати для обробітку насаджень у Європі. Зокрема, за словами Вячеслава Гаркавого, за допомогою дронів зручно обприскувати рослини, проводити обробку ґрунту, слідувати за шкідниками та хворобами, визначати шляхом сканування

рослин дефіцит мікро- чи макро- елементів, визначати рівень стиглості плодів. Управляти дронами можна із планшета, комп'ютера чи із смартфона, вони працюють автономно. Також є дрони, які працюють на сонячних панелях, на акумуляторах. Досвід успішного обробітку виноградних насаджень за допомогою дронів мають виробники в Німеччині, у Франції, в Чехії та інших країнах Європи. В Україні, пояснює експерт, дрони не використовують насамперед через війну та значні інвестиційні витрати.

Світовий досвід демонструє, що ефективно використовувати на винограднику електроінструменти для підв'язування чи обрізування. Сучасні технології дозволяють якісно подрібнювати лозу в ряду та вигрібати її. Завдяки залуженню корисними травами можна зменшити витрати на обробку ґрунту, але тільки за умов наявності системи краплинного зрошення для півдня України. Ефективний спосіб зменшити кількість робочого розчину для обприскування рослин – впровадити обприскування з рекуперацією. Тоді все, що не потрапило на кущ, повертається назад, фільтрується та подається знову на виноградник.

З кожним роком термін досягання винограду зміщується ближче до літа, і термін вегетації зменшується. Через це виноград може перестигнути, цукристість буде дуже висока, а рівень рН – низький не буде балансу кислот, і смаку.

Завдяки цифровізації агроном сьогодні може ефективно управляти процесами догляду за виноградниками, контролювати витрати й збирати виноград у потрібній стадії стиглості. Доцільно встановити на винограднику метеостанцію, яка робитиме прогноз погоди, передбачатиме можливі заморозки, даватиме інформацію щодо вологості листя та ґрунту, кількості опадів. Дасть можливість отримувати прогноз захворювань і наліт шкідників, вікно обробки пестицидами тощо. За допомогою метеостанції можна прогнозувати досягання певного сорту завдяки даним щодо суми активних температур. Збирати й обробляти великі масиви метеоданих по роках на своєму винограднику.

Через посуху, яка з кожним роком набирає більших обертів, виробникам варто подумати про си-

стему краплинного зрошення на виноградниках. В цьому аспекті Вячеслав Гаркавий звертає увагу на помірний водний стрес, який важливий для технічних сортів винограду, оскільки допомагає отримувати якісні преміальні вина.

Збір урожаю також доцільно механізувати, якість винограду в такому разі не втрачається. Комбайн може збирати до 100 т урожаю за добу, залежно від урожайності, схеми посадки та параметрів самої машини.

– Важливо автоматизувати облік всіх робіт. Цифровізація на підприємстві допоможе в будь-який момент отримати актуальні дані щодо витрат на гектар тощо. І отримати ці дані можна без звернення в бухгалтерію, де вони можуть бути неточні, якщо не всі затрати внесені чи подані відповідними спеціалістами. До того ж усі види робіт, всі використані в роботі матеріали одразу вносяться в систему. Це допомагає більш точно управляти виноградником та витратами. Дуже зручно зробити також паспорт кожної ділянки. Для цього у програму вносяться дані про погодні умови, дати фенофаз тощо. Це допомагає зрозуміти, які погодні умови і як саме вплинули на виноград на конкретній ділянці, і так дані можуть зберігатися роками та десятиліттями, що дасть можливість аналізувати більші періоди й бачити циклічності погоди, – пояснює експерт.

Говорячи про конкретні бренди, експерт згадує ті, що перевірені досвідом на різних виноградарських підприємствах. Так, за його словами, значно полегшує роботу на винограднику техніка від ID DAVID. Досвід Вячеслава Гаркавого демонструє, що за допомогою косарок, культиваторів, мульчерів, чеканочної машини, дефоліаторів тощо, можна механізувати багато операцій на насадженнях, – окрім обприскування кущів та збору врожаю.

– Я працюю с ID DAVID протягом 15 років, і завжди мав гарний результат. ID DAVID – це лідер ринку. Перевага компанії в тому, що вона дуже пластична і може виготовити машину під індивідуальне замовлення з урахуванням конкретних особливостей виноградника. Компанія ID DAVID уже 20 років пропонує виноградарям передові рішення для оптимізації

роботи на винограднику. На світовому ринку здобули популярність культиватори для міжкущової обробки, дискові й сегментні обрізачки, косарки тощо. Техніка ID David в десятки разів пришвидшує роботу на винограднику. Це особливо важливо для виробників сьогодні, коли так відчутна нестача працівників. Офіційний представник компанії ID David в Україні – EFT GROUP.

УДОСКОНАЛЮВАТИ ЗНАННЯ, БУТИ В КУРСІ ТРЕНДІВ

Весь світ сьогодні діджиталізується, і галузь виноградарства теж. Відставати від прогресивних рішень – означає втрачати авторитет.

– Важливо відвідувати спеціалізовані виставки, семінари, симпозиуми, щоб знати, що зараз у тренді. Тренди міняються дуже швидко. На початку двотисячних років були дуже популярні червоні вина, і тому всі масово садили червоні сорти винограду. Потім у тренді були рожеві вина. Зараз більш популярні білі тихі з невеликим рівнем алкоголю і без дуба в смаку та ігристі вина, – каже експерт.

Серед найважливіших спеціалізованих виставок Вячеслав Гаркавий відзначає SIMEI, Enovitis in campro, Sitevi в Монпельє та Vinexpo в Бордо. Зокрема, Enovitis in campro вирізняється тим, що презентує інновації у виноградарстві безпосередньо на виноградниках. Тут демонструють практичне застосування нових технологій, є можливість на власні очі побачити, як усе працює, поспілкуватися з виробниками та навіть налаштувати техніку під свої умови.

– Виноград – це органічна частина нашої української культури, зокрема гастрономічної. І наше завдання – ефективно розвивати цей напрямок бізнесу, який репрезентує також нашу культуру. А інструментів для розвитку є багато. Я готовий консультувати різні підприємства та ділитись досвідом. Працюю понад 25 років у виноградарстві: займаюся підбором ґрунтів під конкретні сорти винограду, добором клонів відповідно до напрямів виноробства, застосовую найсучасніші технології вирощування, – підсумовує Вячеслав Гаркавий.

ID DAVID – СУЧАСНА ТЕХНІКА ДЛЯ ВИНОГРАДНИКІВ

ПОНАД 50 РОКІВ ДОСВІДУ МЕХАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

ТЕХНІКА ДЛЯ МІЖРЯДНОГО ПРОПОЛЮВАННЯ

- знищує бур'яни без використання хімікатів
- сприяє проникненню вологи в ґрунт
- адаптується під будь-яку ширину міжряддя
- зменшує потребу в ручній праці

ТЕХНІКА ДЛЯ РОБІТ ПІСЛЯ ОБРІЗКИ

- підмітальні машини
- подрібнювачі гілок та листя
- сприяє підживленню та поліпшенню складу ґрунту
- економить час і ресурси

ТЕХНІКА ДЛЯ ОБРІЗКИ

- технологія для видалення листя і зелених пагонів
- покращує вентиляцію рослин
- збільшує проникнення сонячного світла
- допомагає скороти витрати до 70 %

ТЕХНІКА ДЛЯ ВНЕСЕННЯ ДОБРИВ

- максимально точне внесення органічних та мінеральних добрив
- дозволяє уникати втрат поживних речовин
- працює на молодих виноградниках із приростом 1 см

СИСТЕМА FARMER PRO 4.0

- інноваційне рішення для управління та контролю за технікою
- дозволяє дистанційно керувати всім обладнанням в режимі реального часу

ID DAVID

Industrias David S.L.U.

Pol. Ind. Urbayecla II. C/ Médico Miguel
s/n – 30510 Yecla (Murcia) Spain

Tel. (+34) 968 718 119

Fax. (+34) 968 795 581

www.id-david.com
info@id-david.com

Офіційний дилер в Україні
Biochem Agro (EFT Group)
Сергій Зубар

тел.: +38 (097) 95 04 185
biochemagro.communication@gmail.com

Сучасні сорти та високоврожайні гібриди:

секрети
успішного
вирощування
столового
винограду
від родини
Юліних

ВІД ПЕРШОЇ ЛОЗИ – ДО ТИСЯЧІ СОРТІВ

Родинна справа Юліних розвивається вже понад три десятиліття. Батьки пані Ольги заклали виноградник близько 35 років тому. Сама ж Ольга Юліна у сімейному бізнесі працює вже десять років.

На винограднику у селі Олексіївка Нікопольського району вирощують понад тисячу гібридних форм та сортів винограду. На частині площі встановлені теплиці. Проте збільшувати обсяги виноградника підприємці найближчим часом не планують, адже передусім розвивають у господарстві напрямок розсадництва.

– За час роботи ми розширили ділянки, на яких випробовуємо новітні гібридні форми винограду. Вирощуємо як саджанці, так і маточні кущі. Останнім часом сортове різноманіття у нас також суттєво зросло. Зокрема, маємо низку цікавих сортів винограду, що досягає на три тижні раніше, ніж звичні ранні сорти. Якщо колись ранній виноград досягав в десятих числах серпня, то врожай нових сортів у відкритому ґрунті в нашому регіоні можна збира-

Вирощування винограду – не лише цікава, а й дуже перспективна справа. Тим паче, якщо йдеться про нові сучасні сорти та гібридні форми винограду, що вражають різноманіттям. Саме такі культивують у «Винограднику Юліних» – сімейному господарстві, що працює на Дніпропетровщині. Родина виноградарів має багаторічний досвід роботи з цією культурою. І, попри складнощі війни та територіальну близькість до лінії фронту, продовжує розширювати асортимент сортів та пропонує партнерам незмінно якісний садивний матеріал. Про аспекти, які важливо врахувати, розпочинаючи створення виноградника «з нуля», а також про найновіші гібридні сорти винограду співзасновниця компанії «Виноградник Юліних» Ольга ЮЛІНА розповіла читачам нашого журналу.

ти вже з 20 липня, – розповідає Ольга Юліна.

Під час вибору сортів та форм, які селекціонери пропонують для випробування, власники виноградарства орієнтуються передусім на характеристики плодів, зокрема на їхній товарний вигляд. Серед найпопулярніших нині сортів – виноград з видовженими загостреними ягодами червоного кольору. Особливий попит є на сорти з ранніми термінами дозрівання. Вирощування такого винограду дає змогу зекономити і кошти, й трудовий ресурс. Адже ранній виноград, на відміну від пізнього, не потрібно довго тримати на кущах і додатково обробляти для збереження товарного вигляду. Ще один показник, вкрай важливий для промислового вирощування, – це висока врожайність. Тому у «Винограднику Юліних» зосереджують увагу саме на таких сортах.

Поки що у родинній компанії не мають великої техніки для обробітки виноградарства. З її придбанням не поспішали, оскільки шпалера, а також місце розташування плантації не надто підходить для механізованого обробітку насаджень. Утім, згодом все ж мають намір розширити технопарк, змінивши особливості формування кущів, підлаштувавши їх спрощеній механізованій обробці. Натомість система крапельного поливу вже встановлена на всій площі.

Саджанці винограду у господарстві реалізують як гуртом, так і вроздріб. Чимало продукції відправляють за кордон – до Польщі, Угорщини, Казахстану. В Україні географія продажів садивного матеріалу досить широка. Щоправда, після повномасштабного вторгнення та окупації вона

змінилася, зауважує співвласниця виноградарства. Зараз саджанці активно купують виноградарі із Закарпаття, Івано-Франківщини, Львівщини, де спостерігається стрімкий розвиток цієї галузі.

Хоч наразі в умовах закритого та відкритого ґрунту вирощують приблизно рівну кількість винограду, у перспективі в господарстві планують збільшити насадження саме у теплицях.

– Навіть для нашого регіону, доволі сприятливого з огляду на погоду, зокрема приморозки, – це

проблема. У закритому ґрунті вдається створити для рослин контрольовані умови, в яких швидше визріває лоза, і в результаті ягоди мають кращий товарний вигляд. Загалом у нас досить багато планів, які хочемо поступово втілювати. Проте навіть питання про те, де ми будемо працювати у майбутньому, зараз залишається відкритим. Виноградник розташований за десять кілометрів від лінії фронту. Тому працюємо, враховуючи реалії, – каже співвласниця «Виноградника Юліних».

ЗАКЛАДАННЯ ВИНОГРАДНИКА: ЯК УНИКНУТИ ПОМИЛОК НА СТАРТІ

Тим, хто має намір закладати молодий виноградник, Ольга Юліна радить передусім звернути особливу увагу на вибір місця для його вирощування. Прискіплива увага до ділянки допоможе уникнути суттєвих труднощів у майбутньому.

Варто врахувати, що виноград – це рослина теплого клімату. Тому, щоб виноград інтенсивно ріс, а плоди добре дозрівали, йому потрібне достатнє сонячне освітлення. Важливо, щоб сонячне проміння безперешкодно потрапляло на виноградник принаймні половину світлового дня, зауважує фахівчиня.

Суттєво впливають на виноград весняні приморозки. Відтак виноградарям, котрі вирощують його у відкритому ґрунті, доречно передбачити систему захисту від заморозків. Від впливу весняних морозів виноград ефективно захищає додатковий повітряний дренаж. Тому цю культуру не варто висаджувати на низинах, в котлованах та заглибинах.

Вдалим вибором Ольга Юліна вважає вирощування винограду у закритому ґрунті. Зазвичай у теплицях без опалення температура повітря на сім градусів вища від температури на вулиці. Відтак, залежно від особливостей кліматичних умов, виноград у тунелях дозріває в середньому на два тижні раніше, аніж у відкритому ґрунті. До того ж, за бажання, врожай винограду у теплицях можна збирати навіть двічі за сезон.

– Щоб зібрати плоди два рази на рік, варто ввести рослини у стан спокою на два з половиною місяці. Це досить просто зробити, якщо додатково вирощувати, наприклад, суницю. У грудні-січні виноград відпочиває, а потім разом із суницею ви «запускаєте» і його. У такому разі наприкінці травня – на початку червня вже можна отримати перший врожай. Для такої схеми потрібно обирати ранні сорти винограду, – розповідає співзасновниця виноградного господарства.

Обираючи площу для майбутнього виноградника, особливу увагу потрібно звернути на градус нахилу плантації. Від цього зале-

жить багато визначальних у процесі вирощування винограду чинників, як стік води, прогрівання ґрунту, ймовірність ерозії, а також зручність обробітку площ. Оптимальний вибір – південні та південно-західні, що добре прогріваються сонячними променями. На північних схилах плоди дозрівають пізніше, що зрештою негативно впливає на товарність винограду. Натомість на західних схилах доречно вирощувати сорти лише раннього та надраннього терміну дозрівання.

Стрімкі схили – теж не найкращий варіант для висаджування цієї культури. Найкраще обирати площі з нахилом до 15 градусів, на яких рослини добре освітлюватимуться, а дощові води стікатимуть донизу поступово.

Складніше господарювати виноградарям на ділянках з нахилом понад 20 градусів. На таких схилах важче механізувати процес догляду. Водночас ручна праця також потребує більше енергії, оскільки постійно підійматися такими схилами досить непросто.

Якщо на схилах з нахилом 12–15 градусів ґрунт надто пухкий (наприклад, піщаний), то потрібно обов'язково проводити протиерозійні заходи. Зробити це можна, висіваючи траву у міжряддях винограду. Для цього найкраще підходять трави-сидерати: конюшина, овес, райграс. Вони добре зміцнюють ґрунт корінням. Також підійдуть рослини для запилення, як то кріп, гірчиця біла, календула. Можна висіяти й м'яту, чебрець або полин, які сприяють боротьбі зі шкідниками на винограднику.

Обробляючи виноградники на схилі, не варто переорювати площі вздовж нього, оскільки це призведе до ще активнішого руху дощової води.

ЯКІСНА ШПАЛЕРА ТА ОПТИМАЛЬНЕ ФОРМУВАННЯ КУЦІВ

Перед тим як розпочати закладання виноградника, варто проаналізувати потенційні інвестиції у цю справу та врахувати всі важливі пункти, де передбачаються суттєві витрати.

Окрім інвестицій на придбання якісних саджанців, необхідно одразу запланувати встановлення шпалери, оскільки це дуже важливий крок для облашту-

вання сучасного винограду. Встановлювати шпалери варто між першим та другим роком вегетації.

Для шпалери можна використовувати як бетонні, так і оцинковані стовпи. Перевагою таких типів стовпів є передусім їхня довговічність: вони без проблем виконуватимуть свої функції протягом кількох десятиліть. До того ж металеві (оцинковані) стовпи дають змогу виявляти більшу гнучкість в процесі догляду за виноградом. Вони обладнані засічками для фіксації дроту, тому використовувати додаткові фіксатори вже не потрібно.

Оптимальний розмір бетонних стовпів – 7 x 8 сантиметрів або 9 x 9,5 сантиметра, відстань між ними повинна становити 5–6 метрів. Металеві стовпи варто встановлювати на відстані 5 метрів.

З урахуванням усіх рекомендованих характеристик, за підрахунками фахівців групи компаній EFT GROUP, вартість встановлення шпалери на 1 гектар виноградника становить 550 тисяч гривень.

Оптимальним способом формування винограду Ольга Юліна називає V-подібний куц з високим штамбом та двома плодовими площинами. Він дає змогу отримати низку переваг.

– Чи не найголовнішим плюсом такого формування є зменшення обсягів роботи із зеленою масою. Терміни дозрівання пришвидшуються, до того ж плоди дозрівають досить рівномірно, тому врожай можна зібрати за один раз. Ще одна відчутна перевага полягає у захисті рослин від впливу заморозків. Зазвичай зворотні приморозки найбільш відчутні внизу. А за такого формування рукави та плодові стрілки перебувають вище, аніж за інших способів формування куща. Тому це формування оптимальне для винограду, – вважає фахівчиня.

За такого типу формування відстань між кущами повинна становити 1 метр, ширина міжряддя 2,5–3 метри (залежно від перспективи використання техніки для обробки площ). Оптимальна висота штамба – 80 сантиметрів. Якщо ж виноград росте у північних регіонах та потребує укриття, штамб доцільно формувати нижчим на 30 сантиметрів. При цьому висота стовпів не повинна перевищувати 2 метрів, інакше працювати буде незручно.

НОВІ СОРТИ ДЛЯ СУЧАСНИХ ВИНОГРАДНИКІВ

На «Винограднику Юліних» вирощують багато оригінальних гібридних сортів та форм винограду. Про кілька найновіших з них Ольга Юліна розповіла детальніше.

Ламборджіні – високоврожайний кишмиш з оригінальною формою ягоди та хорошою транспортабельністю. Це сорт пізнього терміну дозрівання. Його ягоди досягають 5 сантиметрів. Він має середню силу росту, що дає змогу суттєво зменшити кількість зелених операцій протягом сезону. Прикметно, що виноград цього сорту не імпортується в Україну, тому на внутрішньому ринку ціна на нього залишається стабільною.

Аватар – безсасінний виноград ранньо-середнього терміну дозрівання. Плоди темного кольору подовжені з ямкою на кінці. Середня вага ягід – 10 грамів. Морозостійкість цього сорту невисока, тож у прохолодних регіонах йому необхідне укриття. Має хорошу транспортабельність і наразі також не імпортується до України.

Джавелін – в Україну цей високоврожайний сорт потрапив лише цього року. Це кишмиш надраннього терміну дозрівання, що має пониженою кислотність. Завдяки цьому збір винограду цього сорту можна проводити раніше, коли ціни на ринку стабільно високі. Сорт транспортабельний, придатний для тривалого зберігання.

Шакіра – надурожайний сорт з низькою кислотністю. Має яскравий колір та гармонійний мускатний смак. Завдяки надраннім термінам дозрівання виноград цього сорту збирають та реалізують у період, коли на ринку зберігаються стабільно високі ціни.

Динька – гібридна форма винограду раннього терміну визрівання. Це столовий сорт з великими гронами та вираженим смаком. Йому притаманна висока стійкість до морозів, а ягоди цього сорту стійкі до розтріскування після дощів.

40 років перемоги, 68А,
Олексіївка,
Дніпропетровська
область, 53272
www.yul.wine

реклама

«Калина Бугрин»: якісне зберігання – запорука успішного бізнесу

Учасники бізнес-туру, що відбувся під час вересневої конференції «Ягідно-овочевий бізнес: технології та інновації», дізналися в деталях, як у господарстві організували сучасне виробництво та зберігання овочів.

Буряк, морква, капуста та цибуля – незмінна основа української національної кухні, тож попит на них сталий протягом року. Саме тому стабільне виробництво якісних овочів «борщового набору» залишається перспективним і важливим напрямом агробізнесу.

Одним із господарств, яке послідовно розвиває цей напрям, є ТОВ «Калина Бугрин», розташоване в мальовничій Бугринській громаді на Рівненщині. Овочеві культури тут висаджують на понад 200 гектарах. Більшість вирощеної продукції постачається у всеукраїнські торгівельні мережі. А завдяки забезпеченню технологічного довготривалого зберігання овочів підприємцям також вдалося налагодити експортні зв'язки.

Саме сюди нещодавно завітали учасники бізнес-туру, що відбувся у межах міжнародної науково-практичної конференції «Ягідно-овочевий бізнес: технології та інновації», яку організувала медіагрупа «Технології та Інновації». Вони мали

змогу дізнатися про організацію сучасного виробництва, особливості технологій, логістики та взаємодії з роздрібними мережами, і переконатися в тому, що традиційний «борщовий набір» може бути основою для успішного бізнесу.

ТЕХНОЛОГІЇ ПРАЦЮЮТЬ НА РЕЗУЛЬТАТ

Відлік історії господарства «Калина Бугрин» розпочався у 2019 році. Засадивши перші плантації, підприємці поступово здобували досвід, насамперед роблячи ставку не на розширення площ, а на нарощування врожайності та покращення якості продукції.

Зараз у ТОВ «Калина Бугрин» на 230 гектарах вирощують цибулю, моркву, селеру, капусту, буряк, дайкон. На підприємстві практикується повний виробничий цикл – від самостійного вирощування розсади у теплицях до зберігання зібраної продукції у власних сховищах.

Зберігання та переробка овочів здійснюється на сучасній виробничій базі підприємства. Як саме все відбувається, учасникам бізнес-туру продемонстрували генеральний директор підприємства **Олег КРАВЧУК** та головний агроном **Ігор МЕХЕДА**.

– Наші основні культури – цибуля, морква та селера. Буяка й капусти вирощуємо менше. Утім, працювати непросто з усіма культурами, незалежно від обсягів. У теплицях вирощуємо розсаду капусти та селери для власних потреб. Після того, як висаджуємо

розсаду, теплиця не простоє: цього річ, наприклад, висадили там огірки, що називається, для себе, – розповідає Олег Кравчук.

Вирощену продукцію завозять до цеху пакування, де й розпочинаються усі процеси. В окремому цеху моркву, селеру, буяк миють, потім – шліфують на спеціальному обладнанні. Далі вони потрапляють на інспекційний стіл, де працівники ретельно відбирають некондиційну продукцію. Наступний етап – лінія для калібрування. Її можна налаштовувати на поділ овочів на п'ять різних калібрів.

Підготована продукція транспортерами спрямовується на пакування. На двох спеціальних лініях овочі пакують у сітки місткістю від 10 до 20 кілограмів, а також в пластикові пакети об'ємом від 1 до 5 кілограмів.

Залежно від ситуації, алгоритм процесів може варіюватися. Скажімо, овочі, що не потребують миття, одразу надходять на пакувальні лінії. Водночас потужність переробки залежить, серед іншого, і від того, наскільки забруднені овочі, що надходять до цеху з поля.

Innovative food technology

KRONEN®
 THE CROWN FOR FRESHNESS

ТЕХНОЛОГІЧНА ЛІНІЯ

для салату, овочів та коренеплодів

Продуктивність до 1000 кг/год

GS 10-2

Конвеєрна машина для різних форм нарізки

Продуктивність до 1500 кг/год

КУJ V

Машина для нарізки кубиками, соломкою і слайсами

Продуктивність до 2500 кг/год

Гігієнічні ефективні і дієві рішення

Kronen GmbH • Тел.: +49 173 67913 59 • robert.reisig@kronen.eu • www.kronen.eu
 Agro-Mel • Тел.: +38 050 852 22 01 • info@agromel.com.ua • www.agromel.com.ua

www.kronen.eu

реклама

– Якщо морква чи інші овочі досить чисті, то пропускна здатність ліній становить до 5 тонн продукції на годину. Якщо ж продукція брудна, цей показник зменшується, бо для якісного миття потрібно більше часу. Але якість при цьому залишається незмінно високою. Морква після шліфування виглядає ідеально – можна брати й одразу їсти. Натомість обробка селери відрізняється. У неї багато корінчиків, тому полірувати цей овоч потрібно довше. Тож загалом процес обробки залежить і від погоди – якщо осінь суха, то все відбувається значно швидше, – зазначає Ігор Мехеда.

СХОВИЩА, ДЕ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ ЯКІСТЬ

На виробництві ТОВ «Калина Бугрин» облаштовано камери із сендвіч-панелей для зберігання продукції, в кожній з яких можна зберігати до 800 тонн овочів. Найбільша камера оснащена холодильним обладнанням і вміщує 1700 тонн продукції.

Овочі закладають до камер, де вони перебувають протягом тривалого терміну. Скажімо, морква може зберігатися від збору врожаю й аж до травня наступного року. Щоправда, це стосується неминої продукції. Помита та відшліфована морква в умовах, де забезпечено відповідний мікроклімат, зберігається протягом кількох тижнів. Тому миють продукцію вже безпосередньо після отримання замовлення від партнерів. Звісно, що ціна брудної та чистої продукції відрізняється. Якщо йдеться про моркву, то різниця у ціні кілограма цього овочу може становити від 2 до 5 гривень. Утім, цьогоріч різниця вартості митої та немитої моркви відрізняється не надто суттєво, кажуть аграрії.

Через дощову погоду цьогоріч збір цибулі у господарстві розпочали дещо пізніше, ніж зазвичай. Проте учасники бізнес-туру відвідали й сховища, де на підприємстві зберігають вирощену цибулю білих та червоних сортів. До сховища цибуля надходить розкладним транспортером. Поступово сховище наповнюється шарами цибулі. У приміщенні встановлені опорні стіни, тож висота насипу може становити до 4,5 метра. У камері вмонтовані вентиляційні системи. Завдяки якісному продуванню приміщення цибуля підсихає та зберігається протягом тривалого терміну – аж до квітня-травня.

– Забезпечити у камерах продування – це дуже важливо для тривалого зберігання цибулі. Адже поява точки роси за надмірної вологості призводить до швидкого псування продукції. І навіть якщо зіпсується кілька цибулин, це призведе до швидкого поширення хвороби. Тому продування викликається і вимикається відповідно до показників датчиків вологості. А загалом сховище дає змогу бути незалежними від обставин і реалізувати продукцію тоді, коли ціни на неї найбільш вигідні, – каже керівник підприємства.

МЕХАНІЗАЦІЯ ДОПОМАГАЄ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ПРОБЛЕМИ З ПЕРСОНАЛОМ

Усю вирощену у ТОВ «Калина Бугрин» продукцію реалізують в мережах супермаркетів «Сільпо», «АТБ», «Фора». Окрім того, завдяки забезпеченню умов довготривалого зберігання, підприємству вдалося вийти на міжнародні ринки. Наразі частина овочів експортується до Румунії, Словаччини та Болгарії.

Доставка продукції здійснюється відповідно до домовленостей з партнерами. В основному великі обсяги продукції завантажують до фур. Якщо ж клієнти прагнуть придбати невеликі партії овочів у кілька тонн, то зазвичай приїжджають на підприємство власним транспортом.

Зараз на ТОВ «Калина Бугрин» працює три десятки людей. Чимало виробничих процесів «перекладено» на техніку. Скажімо, вирощування та збір цибулі повністю автоматизований. Натомість збирання моркви у господарстві відбувається по-різному: як з допомогою комбайна, так і вручну. Втім, трудового ресурсу в регіоні зараз не вистачає, тому механізація виробництва дає змогу частково розв'язати цю проблему.

– Якщо площі насаджень невеликі, то працювати можна і вручну. Однак на великих плантаціях без автоматизації не обійтися. А загалом, щоб отримати очікуваний результат, потрібно забезпечити якісну реалізацію усіх процесів. Овочі необхідно посадити, виростити, зберегти й продати. І коли хоч один з цих пунктів виконуватиметься недостатньо якісно, то бізнес, зрештою, буде неефективним. Тому кожен працівник відповідає за визначену сферу. Зараз у нас якраз триває період збору, і, за розрахунками, цьогоріч склади будуть заповнені на 90 %, – каже Олег Кравчук.

Представники ТОВ «Калина Бугрин» впевнені, що обмін досвідом для аграріїв – це один з важливих кроків на шляху до успіху. Тому завжди використовують нагоду побувати на виробництвах колег та дізнатися про новачі, а також запрошують їх у гості, щоб поділитися досвідом.

ГЕНЕРАТОРИ ТЕПЛА

Тепло з відновлювальних джерел енергії

ПОВІТРЯНИЙ ОБІГРІВ ТЕПЛИЦЬ

автоматичними теплогенераторами,
що працюють на дешевих видах палива

- оптимальне рішення для тепличних господарств;
- забезпечують **стабільний температурний режим**, що є критично важливим для росту та розвитку рослин;
- ефективний та **економічний обігрів** великих площ;
- працюють на **дерев'яній трісці, пелетах, зерновідходах** та інших видах палива.

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ:

- Теплова потужність: від 200 кВт до 2200 кВт.
- Об'єм повітря: до 70 000 м³.
- Діапазон температур: від +30 до +150 °C.

Низькі витрати на монтаж:

установка повітряних теплогенераторів значно дешевша та швидша, ніж для водяного обігріву, що вимагає прокладки труб та встановлення котелень.

Мінімальна потреба технічного обслуговування:

повітряний обігрів не вимагає регулярного обслуговування та контролю на всіх етапах роботи.

Швидший нагрів:

повітряні теплогенератори забезпечують миттєвий нагрів теплиць, без необхідності попереднього прогріву води, що скорочує час на досягнення потрібної температури.

Економія енергії:

повітряний обігрів має вищу ефективність, оскільки не потребує складної інфраструктури (трубопроводів, насосів тощо).

Довговічність:

виготовлені з високоякісних матеріалів, що гарантує надійність і тривалий термін служби

ТОВ «Генератори
Тепла»

+38 097 768 60 02

+38 097 912 56 22

www.gen-tepla.com.ua

м. Кропивницький

вул. Виставочна, 2В

Для детальної консультації,
отримання пропозиції або замовлення
системи, будь ласка, звертайтеся
до нас за вказаними контактами.

реклама

Сучасні теплиці та СТІЙКІСТЬ ДО ВИКЛИКІВ:

як вирощують овочі на підприємстві,
що розпочало новий шлях на Тернопільщині

Чимало українських аграріїв, яким через війну довелося залишити свої господарства, не втратили віри у власні сили. Завдяки досвіду, професіоналізму та наполегливості вони відновлюють справу на нових місцях, продовжуючи вирощувати якісну продукцію. Понад те, приклад директора ТОВ «Поділля овочі» Едуарда МАЛЬЧЕНКА засвідчує, що новий досвід ще й спонукає до розвитку та подальшого вдосконалення бізнесу. Навесні 2022 року підприємець був змушений залишити Херсонщину та переїхати до Тернопільської області. На новому місці одразу ж розпочав реалізовувати бізнес-план зі встановлення першої теплиці. Нині на підприємстві мають вже 2,1 га теплиць 50 м*10 м та вирощують овочі як у закритому, так і в відкритому ґрунті, збираючи врожай якісної продукції, на яку є стабільний попит.

Про розвиток власного господарства та особливості вирощування овочів у відкритому й закритому ґрунті на Тернопільщині Едуард Мальченко розповів під час виступу на Міжнародній конференції «Ягідно-овочевий бізнес: технології та інновації», яка відбулася 18–19 вересня 2025 року у Рівному.

НОВІ МОЖЛИВОСТІ В НОВИХ УМОВАХ

Активний розвиток ТОВ «Поділля овочі» на новій локації розпочався у 2023 році, коли на підприємстві вже мали десять тунелів. На той час «Поділля овочі» виграло державний грант на встановлення теплиць. Отримавши грант на будівництво 1,6 гектара тунелів та вклавши у втілення проекту частину власних коштів, підприємці взялися до справи. Завершили проєкт у 2024 році.

– У 2024 році ми вже обробляли 2,1 гектара закритого ґрунту та 15 гектарів – відкритого. Звісно, у процесі господарювання відчувалася різниця між Херсонщиною та Тернопільщиною. Цей регіон відрізняється від півдня України передусім нижчою температурою та більшою вологістю. Та все ж зро-

шування потрібне, тому у нас на всіх площах облаштована сучасна система поливу. Маємо три свердловини з дебітом 7 кубометрів води за годину кожна. Встановили місткість для води об'ємом 1,5 тисячі кубічних метрів, у якому накопичуємо воду для зрошування, – розповідає Едуард Мальченко про своє господарство.

Встановлені завдяки державній грантовій програмі 32 теплиці оснащені автоматичною системою провітрювання. Верхнє провітрювання передбачене по всій довжині теплиці. Воно здійснюється відповідно до показників вологості та температури, які оперативно відстежуються автоматичною системою.

Натомість у десяти теплицях, що були встановлені раніше, передбачене фронтальне провітрювання. Ці тунелі оснащені системою обігріву, котру свого часу встановили завдяки данській грантовій програмі. Котли, встановлені відповідно до цієї програми, мають потужність 750 кіловатів та дають змогу вирощувати у теплицях овочі майже протягом цілого року – з лютого й до грудня.

РОЗУМНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА МЕХАНІЗАЦІЯ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ

З огляду на особливості теплиць у ТОВ «Поділля Овочі» практикують різні варіанти сівоzmіни. У 32 теплицях, де відсутнє опалення, з ранньої весни теплолюбні культури не вирощують. З січня до

квітня у них росте переважно редиска, а також салати різних видів та рання капуста. Коли збір ранніх овочів завершується, у цих тунелях висаджують основні культури – огірки, помідори або перець, що ростуть з травня до вересня. Потому, з вересня до листопада, теплолюбні культури знову поступаються місцем зелені та редису.

Натомість у десяти теплицях з опаленням практикують іншу схему сівоzmіни, розповідає директор підприємства.

– У них ми маємо змогу зробити два повноцінних оберти вирощування теплолюбних овочів. На першому етапі, з лютого до липня, висаджуємо огірки, помідори, перець, кабачки. Другий оберт триває з липня до листопада. У цей час знову вирощуємо в теплицях огірки та помідори, а також зелень – кріп, петрушку, зелену цибулю. Завдяки опаленню протягом усього часу можемо отримувати якісний врожай, – зазначає керівник підприємства.

Одне з актуальних завдань підприємців – забезпечити максимальну механізацію виробництва. Це пов'язано зі значним дефіцитом робітників. Якщо рік-два тому працівників ще можна було якось залучати, то в нинішньому сезоні проблема з пошуком персоналу суттєво загострилася. Жіночих рук не вистачає, а чоловіків знайти взагалі неможливо, зауважує Едуард Мальченко. Тому нині механізація – це важливий фактор успішної роботи сільськогосподарських підприємств.

– До прикладу, редиску сіємо з допомогою вакуумної сівалки. Також маємо спеціальний апарат, що відділяє гичку від коренеплоду. Далі редиска потрапляє на мийку і після того пакуємо її у мішки. Тут важлива швидкість, адже овочі, особливо салати, потрібно спрямовувати на реалізацію дуже оперативно. Не менш важливий чинник – якість. Адже якщо у салат потрапить якийсь шкідник, то таку продукцію на реалізацію вже ніхто не візьме, – зауважує Едуард Мальченко.

АСОРТИМЕНТ КУЛЬТУР – ВІДПОВІДНО ДО ПОПИТУ

Обираючи культури для вирощування, на ТОВ «Поділля овочі» передусім беруть до уваги попит та потенційну можливість вигідної реалізації продукції. Відтак вже протягом трьох років основним овочем для господарства залишається огірок. Ця культура наразі росте на одному з двох гектарів закрито-

ROSANA
BIOLOGICAL SOLUTIONS

ТОВ «Росана» –
офіційний дистриб'ютор
компанії «Копперт» в Україні

04128, а/с 10, Київ, Україна
rosanabio@ukr.net

+380 50 705 0644
+380 97 382 4604

ДЖМЕЛІ-ЗАПИЛЮВАЧІ ЕНТОМОАКАРИФАГИ

KOPPERT (Нідерланди) – світовий лідер на ринку продуктів біологічного захисту рослин, вирощування ентомоакарифагів, джмелів-запилювачів, грибних та бактеріальних препаратів

Біологічні засоби захисту та підживлення рослин

- Запилення сільськогосподарських культур
- Консультативний супровід застосування біологічних препаратів та комах-хижаків
- Інноваційні рішення в боротьбі з ґрунтовими шкідниками
- Фітопатологічний аналіз ґрунту та рослин
- Реалізація та супровід вирощування цибулин квіткових культур

го ґрунту. Вирощують її в теплицях різного типу: і з опаленням, і без нього. Основна перевага огірка для овочівників – висока швидкість вирощування: плоди збирають вже на 60 день після посіву.

– Огірок швидко росте й швидко «віддає» кошти, – каже очільник господарства. – Щоправда, для отримання якісного врожаю важливо чітко витримувати технологію догляду за цією культурою, адже певні захворювання огірка можуть звести нанівець зусилля фермерів.

Натомість помідор від посіву до збору врожаю росте довше – близько 120 днів. У теплицях з опаленням та без нього в господарстві вирощують різні сорти томатів. Плоди рожевих важать 200–250 грамів, червоних – 200–220 грамів. Також на трьох гектарах відкритого ґрунту цьогоріч росли помідори-«сливки».

Ще одна овочева культура, яку в ТОВ «Поділля овочі» вважають основною – перець. Торік його вирощували і в закритому ґрунті, і в полі. У нинішньому сезоні перець висадили на 6 гектарах відкритого ґрунту. Ще на двох гектарах поля цьогоріч вирощували моркву.

ПЕРОНОСПОРОЗ СТАВ ВИПРОБУВАННЯМ СЕЗОНУ

Едуард Мальченко – дипломований біолог, тож у процесі догляду за овочами застосовує ґрунтовні фахові знання. Розповідаючи про особливості вирощування огірка, фахівець наголошує на необхідності ретельно захищати цей овоч від найпоширеніших захворювань.

Цьогоріч найактуальнішою проблемою для фермерів стала боротьба з пероноспорозом огірків. Пероноспороз або несправжня борошниста роса – небезпечна хвороба, що швидко розповсюджується, пошкоджує рослину. Зрештою це призводить до суттєвого зменшення потенціалу врожайності. На вражених захворюванням рослинах з'являються дрібні хлоротичні плями – спочатку на старих, а згодом і на молодих листках. Прояви цієї хвороби нагадують симптоми бактеріальної плямистості. Однак відмінною рисою пероноспорозу є поява сіруватого чи блідо-фіолетового нальоту на внутрішньому боці листка.

– Контролювати пероноспороз у цьому сезоні доводилося кожних сім днів. Цьогоріч було багато холодних ночей, спостерігалися значні перепади температури. Як наслідок, у теплицях утворювалося багато конденсату, й висока вологість сприяла розвитку хвороби. Зазвичай це захворювання розвивається у період частих туманів, рясних дощів та випадіння роси. Натомість високі температури – понад 35 °С – поширенню цієї хвороби не сприяють. Однак коли ночі відносно холодні, вона прогресує. Чекати не можна ні в якому разі: як тільки є ризик розвитку пероноспорозу, рослини одразу ж потрібно обробляти, – розповідає фахівець.

Наразі найефективнішими засобами для боротьби з несправжньою борошнистою росою є хімічні препарати: їхня ефективність становить до 90 %. Менш дієві біологічні засоби.

Щоб контролювати захворювання, варто обирати стійкі сорти та дотримуватися сівоzmіни. Не менш важливо зважати на прогноз погодних умов, а також на прогнозування спалахів захворювань. Для боротьби з хворобою застосовують фунгіциди. Зокрема можна застосовувати контактні фунгіциди Ціазофамід, Фамоксадон, Манкоцеб, Хлороталоніл, Нордокс, а також системні засоби Диметоморф, Флуопіколід, Пропамокарб гідрохлориду, Цимоксаніл, Фенамідон та ін. Усі препарати ефективні, однак у кожного з них індивідуальна тривалість дії. В органічних господарствах для боротьби з несправжньою борошнистою росою зазвичай застосовують мідні фунгіциди.

БАКТЕРІАЛЬНА ПЛЯМИСТІСТЬ: ВЧАСНО РОЗПІЗНАТИ ТА ВІДРІЗНИТИ ВІД ПЕРОНОСПОРОЗУ

Прояви несправжньої борошнистої роси важливо розрізнати з симптомами бактеріальної плямистості. Адже засоби боротьби з цими захворюваннями суттєво відрізняються.

Найнебезпечнішим збудником бактеріозів рослин є *Pseudomonas syringae pathovars*. Саме він спричиняє бактеріальну плямистість огірка. Збудник потрапляє у рос-

лину через продиhi або механічні пошкодження, коли рослина перебуває в стані стресу. Він може переноситися з технікою та комахами-запилювачами.

Сприятливі умови для розвитку бактеріальної плямистості – температура повітря понад 25 °C та висока вологість. Тож коли кілька днів поспіль спостерігаються тумани та теплі дні, ризик розвитку цього захворювання суттєво зростає.

Найперші симптоми бактеріальної плямистості – поява водянистих плям. У вологу погоду вражена рослина «плаче»: на звороті листків утворюється екссудат білуватого відтінку. Збудник ушкоджує листя, стебла та плоди, однак не вражає прожилки листа. Найактивніше ураження прогресує за температури від 24 до 27 °C, під час затяжних дощів.

Для контролю захворювання потрібно використовувати якісне протруєне насіння стійких сортів, уникати поливу дощуванням та практикувати сівозміну не менше 2 років. Боротьба з бактеріальною плямистістю передбачає застосування препаратів на основі міді (Нордокс і т.д.) (37,5 %) разом з біологічними антибіотиками (стрептоміцин, тетрациклін, касугаміцин, стрептоциклін). Ефективні також засоби, що містять перекис водню, оцтову кислоту, іони срібла.

– Вирощуючи овочі, важливо ретельно контролювати прояви хвороб та вживати заходів за перших же їхніх ознак, – резюмує Едуард Мальченко.

НОРДОКС –

це найбільш концентрований природний фунгіцид-бактерицид міді, відомий у всьому світі завдяки високій стійкості та ефективності при несприятливих погодних умовах.

Має м'яку дію на рослину, пролонговану дію та гарний захист проти грибкових інфекцій і бактеріозів.

Препарат можна додавати до системних фунгіцидів, і це підсилить синергетичну дію усіх компонентів робочого розчину!

реклама

Нордокс 75 ВГ - мультисайтовий мідний інструмент для програм захисту культур на великих площах

Найкраща мідь з берегів Норвегії на поля України

NORDOX

750 грамів міді (Cu) в 1 кг продукту! Найнижча норма витрат у світі!

НОРДОКС 75 ВГ - єдиний мідний фунгіцид/бактерицид у вигляді вододиспергованих гранул із максимальним вмістом біологічно активної міді

Cu₂O
ОКСИД МІДІ

860 грамів оксиду міді в складі препарату

Cu(OH)₂
ГІДРОКСИД МІДІ

650 грамів гідроксиду міді в складі препарату

3Cu(OH)₂*CuCl₂
ОКСИХЛОРИД МІДІ

550 грамів оксихлориду міді в складі препарату

ПЕРЕВАГИ НОРДОКС 75 ВГ:

Найвища якість

- найменший розмір частинок міді на ринку (1,2 мкм)
- більше частинок на см² - максимальне покриття ваших рослин
- не випадає в осад у баковій суміші при довготривалих роботах

Надійний тривалий контроль захворювань

- якісно і рівномірно розподіляється на поверхню рослин при обробці
- рівномірне та пролонговане вивільнення іонів міді
- рослини залишаються захищеними від хвороб упродовж більш тривалого періоду
- зберігає ефективність навіть в умовах сильних дощів

Економічний

- низькі норми витрати
- менша кількість обробок рослин
- незамінний агент антризистентної програми

Консультаційно-технологічний супровід:
+38 (044) 502 31 56;
+38 (067) 402 44 14

ЗЕЛЕНЬ, БУРЯК І ТОМАТИ БЕЗ ХІМІЇ:

досвід органічного виробництва
господарства «Дедденс Агро»

8 років практичної роботи в органічному овочівництві дали змогу ТОВ «Дедденс Агро» накопичити унікальний досвід вирощування різноманітних культур на 6000 гектарів сертифікованих органічних земель у Рівненській області. Агроном підприємства Дмитро БРИЦОВ під час виступу на Міжнародній науково-практичній конференції «Ягідно-овочевий бізнес: технології та інновації» поділився практичними знаннями щодо вирощування зелені, коренеплодів і томатів у відкритому та закритому ґрунті, а також розповів про технологічні особливості, труднощі й успіхи органічного виробництва.

ТОВ «Дедденс Агро» працює в секторі органічного овочівництва з 2013 року, обробляючи близько 6000 гектарів земель у Рівненській області. Українське підприємство з німецькими власниками орієнтується на експорт: 90 % продукції реалізується за кордоном, що вимагає дотримання найвищих європейських стандартів якості. Основну частину портфеля культур, які вирощує господарство, займає зернова група, але в асортименті «Дедденс Агро» є ще й суніця садова та малина, зелень, тепличні

томати й огірки, столовий і цукровий буряк. Проте підприємство також мало досвід вирощування солодкого перцю, капусти (досить складної для органічного виробництва культури через велику кількість шкідників), квасолі, кабачків, гарбуза, картоплі, моркви, тобто повного «борщового набору».

Свого часу господарство «Дедденс Агро» навіть розвивало власну мережу магазинів у Рівному, намагаючись популяризувати органічну продукцію серед споживачів, особливо для дітей,

однак цей напрямок не набув широкого розвитку.

– Ми – чесні виробники органіки, причому не лише за документами, а за філософією. 90 % нашої продукції йде на експорт, тому для нас питання якості – це не формальність, а репутація компанії та наших німецьких власників, – наголосив під час свого виступу Дмитро Брицов.

КРІП НА СУШКУ: ДЕЛІКАТНИЙ ПРОДУКТ З ЖОРСТКИМИ ВИМОГАМИ

Одним із цікавих напрямків діяльності підприємства в овочівництві стало вирощування кропу на сушку для гуртових замовників. Технологічний процес вирощування цієї культури починається з ретельної та правильної підготовки ґрунту, якої вимагають дрібнонасіні культури.

Для посіву використовується зернова сівалка, яка дозволяє висівати від 8 кілограмів насіння на гектар. Натомість для отримання

PLASTMODERN

оптимального врожаю норма висіву кропу становить 20–25 кілограмів на гектар.

– Особливості вирощування зелені дуже відрізняються від вирощування овочів, які можна певний період зберігати. Натомість зелень – це дуже делікатний продукт, який необхідно зібрати саме в той момент, коли він справді вам потрібен, – наголошує Дмитро Брицов.

Критичний чинник для успіху вирощування такої продукції полягає в забезпеченні достатньої кількості працівників для її збирання. Якщо команда з 50–100 працівників не встигає зібрати врожай у правильній фазі через несприятливі погодні умови, то кріп переростає і стає непридатним для сушки. Але натомість його можна використовувати для консервації. У такому випадку кріп збирається великим трактором із жнивваркою, яка зазвичай застосовується для таких технічних культур, як льон і гречка. Скошений у валки кріп відразу потрібно відвезти на консервний завод.

Проте варто зазначити, що у випадку сушки зелені існують певні виклики. Зокрема, як розповів агроном «Дедденс Агро», підприємство, яке сушило зелень, планувало висушувати за добу 5 тонн продукції, а забезпечити такий обсяг такого делікатного товару, як зелень, досить складно.

КОРІАНДР І ПЕТРУШКА: ВИКЛИКИ СХОДЖЕННЯ Й ОБРОБІТКУ

Так, підприємство «Дедденс Агро» вирощувало не лише кріп, а й коріандр і петрушку. Попри те, що це культури з однієї групи, є неабияка різниця в агротехнічних вимогах щодо їх вирощування.

– Якщо кріп і коріандр сходили значно швидше, то петрушка проростала дуже повільно. Якщо ми вже могли сапати кріп і коріандр за допомогою техніки, то петрушка була ще така мала, що обробити її було просто неможливо, – пояснив Дмитро Брицов.

За його словами, коріандр – це досить цікава й універсальна культура. Так, після збирання зелені коріандр може знову відрости та зацвісти, що дає змогу додатково отримувати ще й насіння.

Під час вирощування зелені (та й будь-яких культур) актуальним питанням є боротьба з бур'янами. Так, механізоване прополювання – це ключова технологія в органічному виробництві, оскільки використання пестицидів категорично заборонене. Тому у підприємстві використовують культиватори з «іжаками», які працюють за принципом підривання бур'янів у фазі ниточки безпосередньо біля рядка культурних рослин. Важливо, що це мінімізує конкуренцію рослин і бур'янів за поживні речовини та вологу.

До речі, ще одна з причин використання цієї техніки банально полягає... в нестачі робочої сили. На жаль, зараз майже всім українським підприємствам доводиться працювати в таких умовах.

ЦИБУЛЯ НА ПЕРО: ВІД ПРОБЛЕМИ – ДО УСПІХУ

Ще одна цікава культура, яку вирощувало господарство «Дедденс Агро», – цибуля. Але не ріпчаста, а на перо. Унікальний досвід вирощування зеленої цибулі виник завдяки співпраці з приватним підприємством «Тиква» з Рівного. Так, компанія, яка займаєть-

**ПЛІВКА
ДЛЯ МУЛЬЧУВАННЯ
З ОТВОРАМИ**

**ПЛІВКИ ТЕПЛИЧНІ
БАГАТОРІЧНІ
ЗАВШИРШКИ ДО 16 М**

**ПЛІВКА
ДЛЯ ТУНЕЛЕЙ**

**КРАПЕЛЬНА
СТРІЧКА**

КАСЕТИ ДЛЯ РОЗСАДИ

**НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ФІРМА
«ПЛАСТМОДЕРН»**

Київська обл., смт Коцюбинське, вул. Доківська, 14а
plastmodern.com.ua, sales@plastmodern.com.ua
 +38 044 498 15 30, +38 063 451 56 56
 +38 098 451 56 56, +38 099 451 56 56

На підприємстві діє система менеджменту якості згідно з Міжнародним стандартом ISO 9001:2015 в галузі виробництва

При замовленні нашої продукції використовуйте промокод «Суничка» і отримайте знижку 3%

ся продажем садивного матеріалу, звернулася з проханням допомогти реалізувати 60 тонн нереалізованого насіннєвого матеріалу, аби повернути хоча б частину вкладених коштів.

За словами Дмитра Брицова, насіння цибулі було різної якості, адже частина підгнила та потекла після повернення з магазинів, але її висадили у глибокі рядки, досить густо розмістивши цибулин.

Що цікаво, результат просто перевершив очікування! За 25 днів на полі виросла якісна зелена маса, причому без поливу. Врожай зібрали, розсортували, упаковали за вимогами замовника та використали для сушки та виготовлення приправ.

БУРЯК: ВІД НАСІННЯ – ДО ВРОЖАЮ

Ще одна культура з асортименту «Дедденс Агро» – столовий буряк. Технологія вирощування цієї культури передбачала стандартний для органічного виробництва комплекс заходів: оранку, а також підготовку ґрунту до ідеального стану, що є критично важливим для дрібнонасіньних культур. Особлива ува-

га приділялася якості насіннєвого матеріалу, адже від цього залежав результат. Для цього господарство обрало сорт Циліндр, який, за словами Дмитра Брицова, дуже якісний, дає солодкі плоди без білих прожилок і має насичений червоний колір. Норма висіву становила 10 кілограмів на гектар.

Окрім того, підприємство має значний досвід вирощування органічного цукрового буряка, який росте на площі 250 гектарів. Технологія обробітку цієї культури така, ж як і у випадку столового буряка: трактор їде рядками, а «їжачки» підривають бур'яни біля культури. Це забезпечує максимально механізований обробіток для зменшення кількості бур'янів, після чого залишається лише ручне доопрацювання.

– Щодо збирання, то через невеликі обсяги законтрактованого врожаю (орієнтовно 150 тонн), то буряк наші працівники збирали вручну. Попри те, що для цього потрібно залучити досить багато людей, проте його легше збирати, ніж зелень, – зазначив Дмитро Брицов.

ТОМАТИ В ЗАКРИТОМУ ҐРУНТІ: ОРГАНІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД СКЛОМ

З кожним роком усе більше аграрних підприємств (причому не лише ягідного сектору, а й овочевих) випробовують на власному досвіді технології закритого ґрунту. Так, тепличне виробництво органічних томатів стало одним з найцікавіших проєктів підприємства «Дедденс Агро». У кількох теплицях з підігрівом підлоги вирощувалися індетермінантні томати, які можуть плодоносити до настання холодів, а за оптимальних умов – навіть цілий рік.

Система обігріву теплиць складається з прокладених під підлогою трубок, під'єднаних до котельні. Однак важливо ретельно контролювати їх температуру для запобігання опікам кореневої системи.

Технологічний процес починається з вирощування розсади в спеціальному відділенні. Насіння томатів (гібридне, яке вважається найбільш стійким і продуктивним), спочатку висівалося в маленькі касети, а потім пересаджувалося у півлітрові місткості. Після висадження томатів ґрунт застеляється агроволокном, поверх якої для ефективного поливу прокладається крапельна стрічка.

Попри те, що теплиці були звичайної дерев'яної конструкції, це не заважало їхній ефективності, адже вони повністю виконували свою функцію.

– Завдяки агроволокну в теплиці росло значно менше бур'яну, що неабияк зменшувало наші трудозатрати. Щодо живлення томатів, то ми використовували тільки компост «Біоактив», який виробляється у Львівській області. Хоча ми вносили зовсім невеликі кількості компосту, проте він надзвичайно ефективний, – розповів Дмитро Брицов. – Загалом у теплиці кожен квадратний метр має значення. Ми навіть рахували, скільки грошей «лежить» у проходах між рядами. Виявилося, що це десятки тисяч гривень просто в просторі, який нічого не заробляє.

РЕКОРДНІ ВРОЖАЇ ТА УНІКАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Результати тепличного вирощування господарства «Дедденс Агро» вражають своїми показниками. Так, середня вага томатів становила 200–250 грамів, але траплялися екземпляри вагою навіть 560–600 грамів!

– Ми були дуже здивовані, що завдяки повністю органічному методу нам вдалося виростити томати такого розміру. Ми ж їх навіть нічим, окрім компосту, не підживлювали! – наголосив агроном.

Що цікаво, найвища рослина томатів у теплиці досягла 8,4 метра заввишки. Тому працівники підприємства поступово опускали рослини: кожну з них підв'язували шпагатом, і в міру досягання та збирання врожаю їх опускалися нижче та викладали на солом'яну мульчу.

Попри такі результати, не обійшлося без проблем. Так, серйозним викликом пізньої осені стала білокрилка, з якою не вдалося впоратися повністю через надто велику чисельність шкідника, і навіть попри залучення представників різних компаній, що пропонують засоби захисту рослин.

СИСТЕМА ЖИВЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ РОСЛИН

Органічна технологія вирощування має свої недоліки та переваги порівняно з традиційною, але основна відмінність полягає в об-

меженій кількості дозволених засобів захисту та живлення. Так, основу системи живлення господарства «Дедденс Агро» становить компост, який вноситься в нормі 5–10 тонн на гектар. Але через високу вартість компосту (близько 3000 гривень за тонну) роблять це не щороку, а поступово, опрацьовуючи всю площу поля протягом 3–4 років.

– Але ефективність компосту ми бачимо навіть на другий-третій після внесення. І там, де працює розкидач, ми помічаємо різницю якості ґрунту, – розповів Дмитро Брицов.

Окрім того, важливою частиною органічного виробництва є використання сидеральних культур. Так, господарство висіває готові суміші сидератів, до складу яких входить насіння кукурудзи, соняшника, гречки, олійної редьки та льону. А причина в тому, що різні культури мають різну глибину та структуру кореня, тому вони проникають на різну глибину ґрунту та по-різному працюють.

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Досвід господарства «Дедденс Агро» демонструє важливість збалансованого підходу до планування виробництва. Й основна рекомендація Дмитра Брицова іншим фермерам полягає в тому, щоб не вирощувати максимальні обсяги продукції, а орієнтуватися на можливість переробки.

– Потрібно вирощувати максимальний обсяг продукції, які точно можна реалізувати чи переробити. Тому іноді краще вирощувати менше врожаю, але тоді він точно не зіпсується, – радить агроном.

Окрім того, критично важливо забезпечити підприємство достатньою кількістю працівників, особливо для збирання тих культур, урожай яких псується дуже швидко.

Загалом досвід господарства «Дедденс Агро», яке не побоюлося диверсифікувати свій бізнес, демонструє, що органічне овочівництво в Україні може бути успішним за умови професійного підходу, правильного планування й орієнтації на європейські стандарти якості.

**ХОЛОД
ENGINEERING**

0 800 30 75 20
0 968 83 75 20
e-mail: office@h-e.com.ua

**ХОЛОДИЛЬНЕ
ОБЛАДНАННЯ:**

- промислове
- комерційне
- торгівельне
- аграрне
- технологічне

www.h-e.com.ua

ТОВ "Холод-Інжиніринг"
03146, Україна, м. Київ,
вул. Дмитра Чижевського, 2Б

реклама

Від зберігання – до переробки: як «Толсма Текнік» допомагає українським фермерам збільшити прибуток

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД: ВІД ПОЛЯ ДО ПОЛИЦІ

Компанія «Толсма Текнік» – дочірня структура провідного нідерландського виробника, європейського лідера у галузі зберігання овочів, яка пропонує українським підприємствам рішення «під ключ».

– Наша компанія може реалізувати проект комплексно, тобто забезпечити технологіями для при-

Заробляти на овочах можна більше, ніж на зерні, головне – знати як. У цьому переконаний директор компанії «Толсма Текнік» Олесь КАПІТАНЧУК. Компанія, що представляє в Україні нідерландські технології, допомагає фермерам пройти весь шлях від якісного зберігання – до високотехнологічної переробки. Сучасні системи вентиляції, клімат-контролю, доробки та пастеризації відкривають для українських виробників можливість працювати за європейськими стандартами, і про них Олесь Капітанчук розповів журналу «Садівництво та Овочівництво. Технології та Інновації».

ймання, доробки, переробки та зберігання продукції. Адже основне завдання починається саме після збирання врожаю: продукт треба якісно прийняти, помістити в сховище, правильно зберегти, а потім підготувати до продажу чи переробити, – зазначив директор компанії «Толсма Текнік» Олесь Капітанчук.

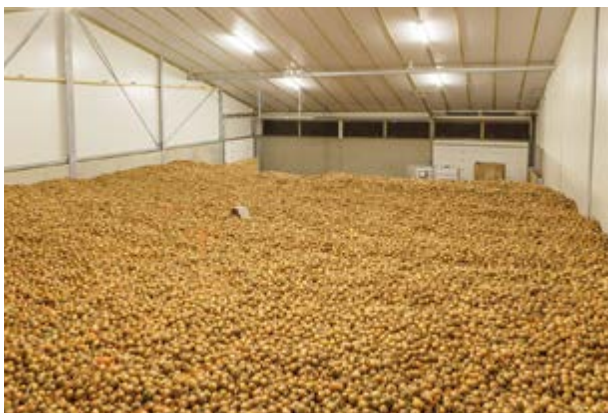
ЗБЕРІГАННЯ – ОСНОВА УСПІХУ

Для зберігання овочів компанія пропонує сучасні вентиляційні та холодильні системи і, що найважливіше, – унікальний комп'ютер клімат-контролю. Його розробили понад 15 років тому й постійно вдосконалюють, вкладаючи багаторічний досвід у програмне забезпечення.

– Цю систему багато користувачів вважають найкращою на ринку, – наголосив директор компанії, – адже вона дає змогу досягати максимальної якості продукту після його зберігання.

Обладнання допомагає істотно зменшити втрати врожаю. Насамперед йдеться про правильно розраховану вентиляційну потужність та швидкість повітря для просушування продукту після того, як його помістили на зберігання. Особливо важливо це для цибулі та картоплі. Додатково визначається достатня холодильна потужність, щоб мінімізувати години роботи системи, відповідно зменшити втрату вологи та водночас утримати потрібну температуру навіть у квітні, травні чи червні, коли надворі різко теплішає.

ДОРОБКА – ПІДГОТОВКА ДО ПРОДАЖУ БЕЗ ЗМІНИ ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ

Наступний етап після зберігання продукції – доробка. Під цим у компанії розуміють підготовку продукту до продажу без зміни його форми: миття, суху чистку, калібрування та сортування за розміром і якістю.

– Відсортувати за якістю можна вручну або за допомогою оптичної сортувальної машини, – пояснює Олесь Капітанчук. – При оптичному сортуванні кожна окрема одиниця, наприклад, горошина чи ягода, фотографується, а комп'ютер з програмним забезпеченням визначає, якісний це продукт чи ні. Після цього якісний продукт продовжує рух по лінії, а неякісний – відкидається убік.

Ще 5–10 років тому в Україні майже не використовували оптичні сортувальні машини під час приймання продукції чи у випадку немітої картоплі. Але сьогодні такі рішення стають усе актуальнішими, і вже є чимало господарств, які планують встановлювати оптичні сортувальники саме на первинних етапах роботи з урожаєм.

ПЕРЕРобКА – ШЛЯХ ДО ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

Переробка передбачає вже більш «глибоке» втручання в продукт: зняття шкірки, нарізку, термічну обробку тощо.

– У процесі переробки ми знімаємо шкірку з продукту, потім можемо його нарізати та запропонувати ринку очищений або нарізаний овоч, – розповів директор компанії «Толсма Текнік».

Очищений продукт можна завакуумувати й продавати в охолодженому вигляді. Недолік такого рі-

шення – відносно невеликий термін реалізації, близько 7–10 днів, зате кінцевий споживач отримує зручний напівфабрикат.

Ще один цікавий варіант – нарізання продукції різними способами: кільцями, кубиками, соломкою чи у форматі дрібної соломки, який у Європі називають «жульєн». Окрім того, перспективними є і комбіновані набори. У цьому випадку в одній упаковці продається, наприклад, 200 грамів нарізаної моркви і 200 грамів кубиків цибулі. Такий варіант комбінованого продажу нарізаних овочів є досить цікавим, переконаний Олесь Капітанчук.

За його словами, нарізаний продукт можна також заморожувати (попередньо провівши коротке бланшування) або висушувати й реалізовувати у вигляді сухих сумішей. Такі продукти зручні для експорту, адже мають довгий термін зберігання та без проблем транспортуються.

ПАСТЕРИЗОВАНИЙ БУРЯК – ПРИКЛАД УСПІШНОГО ПРОДУКТУ

Окремої уваги заслуговує пастеризований буряк – почищений, запакований у вакуум і пастеризований в автоклаві. За словами

Олесь Капітанчука, нині попит на цей продукт швидко зростає:

– Так, одна з компаній, з якими ми співпрацюємо й обладнання якої ми презентуємо, пропонує комплексні рішення для створення такого продукту. Зокрема, ця компанія реалізує багато проектів у країнах Балтії, й литовські та латвійські виробники вже продають пастеризований буряк по всьому світу, зокрема і США. В Україні ж поки що таких виробників небагато, хоча сировинна база дозволяє працювати на експорт: буряка вистачає, а термін реалізації пастеризованого продукту досить великий, що значно спрощує логістику.

ІНДУСТРІАЛЬНА ПЕРЕРобКА КАРТОПЛІ

Ще один напрям діяльності «Толсма Текнік» – індустріальні лінії з переробки картоплі. Це масштабні проекти для виробництва сухого картопляного пюре, замороженої картоплі фрі та різноманітних заморожених формованих напівфабрикатів, зокрема, крокетів, хешбраунів тощо.

– Я спостерігаю за ринком картоплі фрі вже близько п'ятнадцяти років, – зазначив Олесь Капітанчук. – Колись цей продукт був рідкістю, а сьогодні його споживання

Окрему увагу «Толсма Текнік» приділяє підтримці та сервісу, що є критично важливим для безперебійної роботи підприємств-переробників солодкої кукурудзи. Компанія має значні можливості у постачанні високоякісних запасних частин для поширених на ринку хаскерів, зокрема, виробництва **A&K** та **Hughes**. Ця послуга гарантує аграріям швидкий доступ до необхідних компонентів для ремонту та обслуговування, мінімізуючи час простою обладнання під час сезону. Крім того, компанія може постачати запчастини для існуючих виробничих ліній, встановлених конкурентами, що підкреслює їхню орієнтованість на клієнта та прагнення забезпечити максимальну надійність і довговічність роботи обладнання у всьому секторі обробки солодкої кукурудзи.

в Україні та світі постійно зростає. Тож я впевнений, що індустріальна переробка картоплі – це перспективний напрямок діяльності.

Для реалізації таких проєктів «Толсма Текнік» співпрацює з європейськими лідерами, зокрема, з компанією Sormas, яка виготовляє обладнання для переробки свіжих овочів, з підприємством FAM, що пропонує обладнання для нарізки), а також з компанією Kiretco, яка розробляє індустріальні рішення для переробки картоплі.

ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ОБРОБКИ СОЛОДКОЇ КУКУРУДЗИ

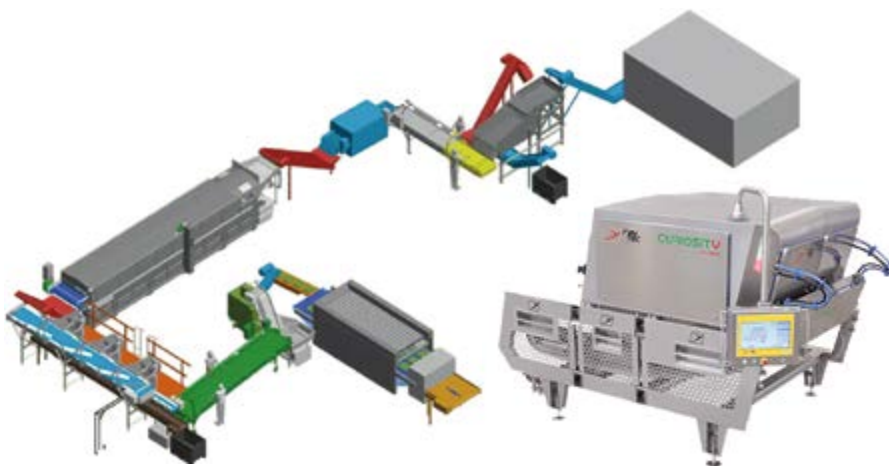
Компанія «Толсма Текнік» пропонує комплексні та інноваційні рішення для обробки солодкої кукурудзи. Пропозиція охоплює весь технологічний ланцюжок – від початкової підготовки до пакування. Важливим акцентом є гнучкість компанії, яка не обмежується лише новими установками: компанія здатна інтегрувати свої рішення у вже існуючі лінії, встановлені іншими виробниками, забезпечуючи плавне оновлення та підвищення ефективності виробництва без необхідності повної заміни інфраструктури. Це робить їх ідеальним партнером як для нових, так і для вже сформованих агропромислових підприємств.

Також Компанія "Толсма Текнік" постачає і запчастини до хаскерів відомих світових лідерів таких як A&K, Hughes та інших. Інженери відомих українських підприємств таких, як Bayer Monsanto, KWS та Corteva високо оцінюють якість цих запчастин.

ПОПИТ І УКРАЇНЬСКА СПЕЦИФІКА

Серед українських фермерів і переробників нині найбільш популярними напрямками переробки плодів, ягід та овочів є заморожування, сушіння, охолодження та пастеризація. Зокрема, з кожним роком зростає інтерес до автоматичних систем – як у сховищах, так і на лініях доробки.

Водночас підхід до зберігання в Україні й у Європі суттєво різниться. Біологічні процеси однакові, але в Європі за зберігання, як правило, відповідає власник господарства, який зацікавлений у максимальному результаті. В Україні ж часто призначають відповідальну

особу, яка не завжди має достатню мотивацію та час, щоб глибоко розібратися в технології, а без розуміння процесів навіть найкраща система не дасть максимального результату.

Окрім того, є певні відмінності й у доробці продукції. Так, у Європі дуже ретельно стежать, щоб продукт не отримав механічних пошкоджень. Наприклад, картоплю після зберігання не починають переробляти, поки її температура не підніметься до приблизно 12 °C, інакше бульби стають надто чутливими до ударів.

– В Україні ж цю вимогу часто ігнорують, тому на прилавках є чимало картоплі з дефектами. Так само різниться й пакування: у нас продукт здебільшого реалізують у сітці чи насипом, а у європейських супермаркетах картоплю продається у фасованих поліетиленових пакетах об'ємом від 1 до 5 кілограмів, – розповів Олесь Капітанчук.

СЕРВІС І ПІДТРИМКА ПО ВСІЙ УКРАЇНІ

За словами керівника компанії, «Толсма Текнік» супроводжує своїх клієнтів на всіх етапах: від проєктування і до сервісу. У компанії працює шість технічних спеціалістів, які виїжджають у різні регіони, здійснюють монтаж, пусконаладжувальні роботи й обслуговування обладнання.

Тому фермерам і переробникам, які тільки планують інвестувати в обладнання для зберігання, доробки чи переробки, Олесь Капітанчук радить рухатися поступово, але системно.

– Перш за все треба забезпечити якісне зберігання, – наголошує директор компанії «Толсма Текнік». – Можна почати з будівництва вентиляційної системи, потім додати

систему автоматичного керування, а на завершальному етапі – холодильне обладнання, яке дасть змогу гарантовано отримувати якісний продукт протягом довготермінового зберігання.

Подібний підхід працює і в переробці: спочатку варто запустити просту лінію миття, а потім – додати очищення, нарізку, пастеризацію, заморожування чи сушіння.

– Важливо детально вивчити свій ринок і розширювати асортимент лише тоді, коли господарство готове до цього не лише технологічно, а й фінансово, – переконаний Олесь Капітанчук.

За його словами, Україна має колосальний потенціал у сегменті fresh produce – свіжої та переробленої плодоовочевої продукції. Доходи від продажу цих продуктів суттєво вищі, якщо порівнювати з зерновими.

– Попит на такі продукти зростає не лише в Україні, а й за кордоном. Головне – працювати професійно та системно. Наша компанія має досвід у зберіганні, доробці та переробці продукції та команду фахівців, тому ми можемо забезпечити нашим клієнтам якісну технічну та технологічну підтримку на всіх етапах реалізації таких проєктів.

Завдяки комплексному підходу, власній сервісній команді та партнерству з провідними європейськими виробниками, «Толсма Текнік» пропонує українським фермерам не просто обладнання, а готові рішення, перевірені на практиці десятками успішних проєктів.

**TOLMA
GRISNICH**

ТОВ «Толсма Текнік»
+38 050 440 57 90
tolma.com.ua

реклама

ВІД ФРАНЦУЗЬКИХ НЕВДАЧ ДО УКРАЇНСЬКОГО УСПІХУ:

історія підприємства «Світанок Старі Маяки»

Від французьких невдач – до італійських саджанців, від трьох років очікування – до власного розсадника. Саме такий нетиповий шлях пройшло фермерське господарство «Світанок Старі Маяки», перш ніж створило змішаний горіховий сад з волоським горіхом і фундуком площею 105 гектарів. До речі, це не межа, адже плани в підприємства амбітні – 300 гектарів горіхових садів. Про вибір сортів, технології вирощування, помилки на старті, амбітні плани виходу на світовий ринок, а також про те, чому закласти сад – це лише початок великої справи, журналу «Садівництво та Овочівництво. Технології та Інновації» розповів представник підприємства Олег ГЛАДКИЙ.

ВІД ІДЕЇ – ДО РІШЕННЯ: ТРИ РОКИ ОЧІКУВАННЯ

Попри те, що зараз господарство «Світанок Старі Маяки» працює на Одещині, його шлях до створення горіхових садів розпочався в Херсонській області, де під окупацією залишилося 7000 гектарів угідь. Саме там підприємство планувало закладати великі сади, а натомість в Одеській області створили розсадник, щоб дізнатися більше про можливості вирощування горіхових культур визначити економічну доцільність такого бізнесу.

– Ми брали участь в усіх конференціях, присвячених горіхівництву, в Молдові, Франції тощо, а потім їздили навіть у США, щоб перейняти й американський досвід вирощування промислових садів, – зазначив Олег Гладкий.

2012–2013 роки стали переломними. В Україні тоді не існувало жодного промислового саду волоського горіха чи фундука. Вивчивши впродовж року це питання та зрозумівши перспективність

такого напрямку, підприємство «Світанок Старі Маяки» зіткнулося з критичною проблемою – відсутністю не лише якісного садивного матеріалу, й інформації про те, які саме сорти приживуться в ґрунтово-кліматичних умовах України.

– Тому ми вирішили відкласти це питання і повернутися до нього через три роки, коли перші горіхові сади, закладені в Україні, почнуть давати перший урожай, – пояснив Олег Гладкий.

Проте 2015 року ситуація виявилася невтішною: саджанці французької селекції майже повністю вимерзли, а молдовські сорти не вступили в плодоношення. Але в Молдові був один успішний сад, розташований в тих самих кліматичних умовах, що й ділянка господарств «Світанок Старі Маяки» в Одеській області. Там вирощували волоський горіх сорту Чандлер. І тоді підприємство вирішило також спробувати цей сорт.

ВИБІР СОРТІВ: СТАВКА НА СВІТОВИХ ЛІДЕРІВ

Підхід до вибору сортів у компанії був максимально прагматичним. Станом на сьогодні підприємство заклало 100 гектарів фундукових садів і 5 гектарів саду волоського горіха. Окрім того, господарство «Світанок Старі Маяки» розвиває і власний розсадник, але він зараз перебуває на початковому етапі, адже ця процедура сертифікації в Україні досить довга.

– Найголовніше в цьому бізнесі – правильний вибір сортів. Технологію вирощування можна вивчити, але все залежить від сорту, – наголосив Олег Гладкий.

Так, господарство «Світанок Старі Маяки» для саду волоського горіха обрало Чандлер – один і найвідоміших сортів, який любляють міжнародні покупці. Натомість у фундуковому обрали висадили Тонда ді Джиффоні – промисловий сорт, який є світовим лідером для кондитерської промисловості.

– Наприклад, у цукерках «Рафаелло» використовується фундук саме цього сорту. Розмір його плодів становить орієнтовно 10 міліметрів, до того ж вони містять потрібну кількість жирів, не розламуються та придатні для бланшування, – пояснив Олег Гладкий.

Підприємство «Світанок Старі Маяки»

свідомо вирощує одночасно і **фундук**, і **волоський горіх**, навіть попри те, що це значно ускладнює ведення бізнесу.

Хоча використовується однакове обладнання, в садах працюють ті ж самі працівники, є певні аспекти, які варто враховувати. І це, зокрема, терміни збирання врожаю, адже фундук досягає значно раніше, ніж волоський горіх.

ЯКІСНЕ ЗАПИЛЕННЯ НЕ ПЕРЕДБАЧАЄ КОМПРОМІСІВ

Фундук і волоський горіх належать до самозапильних культур, тому питання якісного запилювання стало для господарства «Світанок Старі Маяки» дуже важливим. Адже від запилення напряму залежить і якість урожаю, і його кількість. І якщо з вибором сорту-запилювача для волоського горіха проблем немає через велику кількість цих дерев у лісосмугах, то з фундуком ситуація складніша.

– В Україні немає природного фону для запилення фундука, особливо в Херсонській та Одеській областях. Тому для запилення сорту Тонда ді Джиффоні ми висадили запилювачі Мортарелла та Тонда Романа (Tonda Gentile Romana), саджанці яких придбали в компанії «Агропром-Закарпаття», – розповів Олег Гладкий.

За його словами, запилювачів у саду волоського горіха має бути не менше ніж 5 % від загальної кількості дерев, натомість у для фундука цей показник становить 10 %, бажано 20 %.

СХЕМА ПОСАДКИ Й АДАПТАЦІЯ ДО ПІВДЕННОГО КЛІМАТУ

Після вивчення різних схем посадки горіхових садів у різних країнах у господарстві обрали схему з шириною міжряддя 6 метрів. Саме вона виявилася найбільш виправданою для південних регіонів із недостатнім зволоженням. Натомість фундук висадили з інтервалом 3 метри.

– Ми вирішили застосовувати американську технологію вирощування фундука деревом, а не кущем, як це роблять в Італії або Грузії. І коли через 10 років фундук виросте, ми зможемо його розкорчувати до схеми 6х6 метрів, – зазначив представник підприємства «Світанок Старі Маяки».

За його словами, натомість в північніших районах України, на Вінниччині чи Київщині, рекомендації дещо інші: завдяки кращому зволоженню ширина міжряддя не має перевищувати 5 метрів. Проте, як зізнається Олег Гладкий, більше міжряддя потребує більшого догляду. Тому для проведення всіх необхідних у садах робіт господарство придбало трактор

турецької компанії ArmaTrac, який уже другий сезон працює без жодних нарікань.

ЗРОШЕННЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ЗАПОРУКА УСПІХУ

У підприємстві «Світанок Старі Маяки» переконані: зрошення – це обов'язкова умова для якісного врожаю і фундука, і волоського горіха незалежно від регіону вирощування.

– Навіть в Італії, де є 1000 міліметрів опадів, замислюються про зрошення. У США, де також багато опадів і раніше вирощували фундук без зрошення, зараз облаштовують полив, адже він дає змогу збільшити врожайність садів. А у наших регіонах, зокрема, на Одещині та Херсонщині, без зрошення взагалі нічого не виросте, – переконаний Олег Гладкий.

Так, підземне зрошення у садах підприємства облаштувала компанія «Ірригатор Україна». Саме такий тип поливу, за словами представника господарства «Світанок Старі Маяки», має низку переваг:

– По-перше, воно дає можливість накопичити вологу в шарі

ґрунту. І коли настане похолодання, ми вмикатимемо його та накопичуватимемо вологу на початок наступного сезону. По-друге, цей тип зрошення передбачає відсутність поверхневих крапельних ліній і трубок, тому ми можемо їздити в саду, як захочемо, й обробляти сади вздовж і поперек.

Однак варто пам'ятати, що підземне зрошення не працює щонайменше перший рік, оскільки рослина не має достатньої розвинутої кореневої системи. Так, крапельні лінії закладають на 50 сантиметрів праворуч і ліворуч від рослини, а коріння в перший рік після посадки не досягає цієї відстані.

До речі, в регіоні випадає близько 400–450 міліметрів опадів на рік, тому норма поливу волоського горіха та фундука становить 60 літрів на одну рослину в день.

ОБРІЗКА ТА ДОГЛЯД: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ?

Обрізку рослин у господарстві «Світанок Старі Маяки» проводять щороку навесні, а не восени, щоб обрізані кінцівки не вражалися морозами. А влітку на фундуку,

який вирощують у формі дерева, ножицями вручну видаляють молоді пагони.

Що цікаво, догляд за садами волоського горіха і фундука нічим не відрізняється. Є відмінності в боротьбі з шкідниками, але в будь-якому випадку доводиться застосовувати інсектициди.

– Якщо хтось називає горіх культурою для лінивих, мовляв, посадив і за ним можна не доглядати, то це не так. За рослиною потрібно доглядати, щоб вона давала максимальний результат, – наголосив Олег Гладкий.

Що фундук, що волоський горіх – це культури, які полюбляють нейтральний ґрунт, який вважається одним із найпридатніших для росту рослин, оскільки забезпечує краще засвоєння поживних речовин порівняно з кислими чи лужними ґрунтами. Вода для поливу також повинна мати якісні показники для зрошення, адже всі препарати живлення, зокрема, магній, цинк тощо, вносяться шляхом фертигації. Крім того, навесні для стимуляції росту рослин у господарстві застосовують азотні добрива, а на зиму, для кращої зимівлі, вносять фосфорні препарати.

Сертифіковані саджанці фундука сорту Тонда ді Джиффоні

вироблені з Італійського батьківського
посадкового матеріалу, отриманого InVitro.

+38 050 034 41 84

До речі, весняні заморозки – серйозна загроза для багатьох садових культур, а для волоського горіха сорту Чандлер і поготів. Цей сорт хоч і не гине, проте зниження температури в період цвітіння дуже зменшується його врожайність. Натомість фундук взагалі цвіте в лютому, тому таких проблем не має, але відновлення вегетації після заморозків також впливає на його врожайність.

РОЗСАДНИК ФУНДУКА: ІТАЛІЙСЬКА ОСНОВА Й УКРАЇНСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ

Як уже зазначалося, окрім, власне, вирощування горіхів, у господарстві «Світанок Старі Маяки» розвивають і розсадництво. Але, що цікаво, це роблять не так з комерційною метою, як для задоволення власних потреб, а для продажу призначені лише ті рослини, які залишаються після розширення власних садів.

Так, у розсаднику, який зараз перебуває на етапі сертифікації висадили 2000 саджанців *in vitro* сорту Тонда Ді Джиффоні, які придбали в Італії. Перший рік їх доглядали в теплиці, а потім пересаддили в розсадник.

– Ми вибрали щось середнє між американською, італійською та грузинською технологіями.

Розмножуємо рослини відсадками, навесні прикопуючи горизонтальні відводки. Але в цьому випадку важливо контролювати кількість пагонів, щоб їх кількість не перевищувала 20–25 штук на один кущ, – пояснив технолог Олег Гладкий.

Упродовж літа за цими пагонами доглядають, підживлюють їх і контролюють збудників шкідників і хвороб. А восени, у листопаді, рослини відділяють від маточного куща і тоді, залежно від попиту та якості садивного матеріалу, їх або дорощують, або продають.

– Наша принципова позиція полягає в тому, що в розсаднику немає плодоносних рослин – лише для розмноження. Бо є чимало розсадників, де рослини і плодоносять, і дають садивний матеріал. Так робити не варто, бо існує дуже велика ймовірність того, що з плодоносного дерева впаде горіх, проросте і ми отримаємо сіянець, а сіянцями розмножувати фундук категорично не можна, – пояснив Олег Гладкий.

РОЗСАДНИК ВОЛОСЬКОГО ГОРІХА: ЧОМУ ВСЕ СКЛАДНІШЕ?

Здавалося б, волоський горіх – більш традиційна для України культура, але її розмноження відбувається значно складніше. Так, у господарстві «Світанок Старі Маяки» маточний сад налічує 200 дерев сорту Чандлер, які вже плодоносять.

– Ми співпрацюємо з компанією «Сади Черкащини», яка допомагає нам прищеплювати рослини. Так, ми вирощуємо маточному саду прищепу, вони її прищеплюють, а ми потім висаджуємо і доглядаємо майбутній садивний матеріал, – розповів Олег Гладкий.

ПОМИЛКИ НА СТАРТІ: УРОКИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ САДІВНИКІВ

Незалежно від рівня підготовки, у садівництві всі завжди роблять певні помилки, тому важливо не лише вчитися на власному досвіді, а й аналізувати пройдений шлях інших фермерів. Так, за словами представника підприємства «Світанок Старі Маяки», ніколи не можна робити все відразу – лише поступово:

– За проектом площа наших садів сягатиме 300 гектарів, але ми висаджуємо їх не відразу, а впродовж кількох років. Так, у перший рік заклали 5 гектарів, а потім кожного року досаджуємо по 20 гектарів.

І перша критична помилка, яку допускають чимало горіхівників, полягає в тому, що вони підв'язують кілки під кожну рослину. Цей процес досить дорогий і передбачає витрати понад тисячу доларів на гектар, що становить більш ніж 5 % від загальної собівартості.

– Але з часом ми зрозуміли, що він зовсім не потрібний. Окрім того, ще одна поширена помилка – неправильне визначення норми поливу, тому цей етап треба ретельно планувати та залучати кваліфікованих експертів. Також, встановлюючи підземне зрошення в горіхових садах, варто пам'ятати, що в перший рік воно просто не працює, тому рослини треба буде поливати вручну. А ще варто розуміти всі потенційні витрати. Так, у нашому випадку міжряддя завширшки 6 метрів вимагає спеціального обладнання, тому нам довелося купувати приставку до фрези більшого розміру. І таких витрат може бути безліч, – наголосив Олег Гладкий.

ЩО Ж ДАЛІ?

За словами представника господарства «Світанок Старі Маяки», закласти сад – це навіть не половина справи. Найголовніше – побудувати завод, де можна буде очищати, мити, сушити, калібрувати та зберігати урожай. Для такого заводу потрібна земельна ділянка, приміщення та якісне обладнання, а це чималі інвестиції. До речі, зізнався Олег Гладкий, підприємство придивляється до американського обладнання, адже воно потужніше, ніж італійське.

Як уже зазначалося, в планах підприємства – розширити насадження до 300 гектарів. Планується, що співвідношення фундука та волоського горіха буде однаковим. Загалом шлях від ідеї до промислового саду зайняв понад десять років. Попереду – вихід на повне плодоношення, будівництво переробного заводу та вихід на міжнародні ринки з продукцією, яка відповідає найвищим світовим стандартам.

Оптичний сортувальник SORTEX[®] F

Для більш безпечних
і чистіших горіхів
та сухофруктів

www.buhlergroup.com

ТОВ «БЮЛЕР СЕРВІС»
02098, м. Київ, вул. Юрія Шумського, 1-А,
офіс 118; +380 067-401-6824
office.kiev@buhlergroup.com

Олександр ОРЕЛ, агроном-дослідник горіхоплідних культур

РОЛЬ ЧОРНОГО ГОРІХА У ЗБЕРЕЖЕННІ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

*Продовження. Початок
у попередньому номері.*

Щоб зрозуміти необхідність висаджування горіхоплідних дерев у ґрунто- та пеліохисних смугах, слід звернути увагу на їхні функціональні, екологічні, економічні, енергетичні, соціальні та культурні переваги над іншими листяними породами.

Перш за все, горіхоплідні є швидкозростаючими та довговічними рослинами. За один вегетаційний період вони здатні прирости у висоту від 1 до 1,5 метра, а діаметр стовбура збільшується на 1–2 см. Вони бувають як високорослими, так і середньо- та низкорослими, а їхня довговічність варіюється від 50 до 400 років.

Завдяки цим характеристикам горіхоплідні дерева здатні швидко відновлювати ґрунтозахисний функціонал і підтримувати його протягом десятиліть, а то й століть. Варто зазначити, що сумарна площа їхньої листової поверхні в 1,5 рази більша, ніж у традиційних аборигенних порід, таких як дуб чи ясен. Це сприяє більш ефективному поглинанню вуглекислого газу та насиченню повітря киснем.

Крім того, особливості листової поверхні горіхоплідних забезпечують утримання пилу й кіптяви, а також виділення фітонцидів. Вихід твердої ділової деревини вищий, ніж у дуба чи ясеня, вона є ціннішою.

Не менш важливим є те, що плоди – ядра горіхів – мають високу ринкову вартість. Навколоплідник, шкаралупа та листя широко застосовуються в медицині, що робить ці дерева ще більш економічно вигідними.

На мій погляд, маючи професійно 10-літній досвід у вирощуванні різних видів горіхоплідних культур; фундуків, горіха грецького, сірого, серцевидного, маньчжурського, зібольда тощо, унікальним для вирішення вищезазначених екологічних та агроєкологічних потреб є горіх чорний, що походить з північної Америки. Унікальність для агролісомеліорації горіха чорного полягає в тому, що він швидко зростає, практично придатний для вирощування у всіх природних зонах України. Він не має алелопатії, тобто не пригнічує один одного в зростанні, саме тому його варто застосовувати в ґрунто-поле захисних смугах. Він має довговічність до 400 років,

швидко зростає за 30–50 років до 30 метрів у висоту та 30–50 см в діаметрі комеля. Після спилу, наприклад через 30–50 років, при проріджуванні з пня швидко зростає нове потужне дерево. Для розуміння процесу наведемо приклад з вирощування павловнії, тобто упродовж 400 років окрім плодів можна циклічно отримувати тверду дорогоцінну деревину не порушуючи функціонального призначення такої ґрунтозахисної системи. Відповідно є можливість протягом довгого періоду підтримувати екологічний та агроєкологічний баланс безпеки у співвідношенні до аборигенних лісів, де проводиться господарська діяльність в результаті якої відновлення лісів є дуже довготривалим процесом, якщо враховувати ще і ураження пожарами, хворобами, шкідниками, а наразі й бойовими діями тощо. Можна застосовувати горіх чорний і в алейному землеробстві, і в озелененні населених пунктів на промислових підприємствах зі шкідливими викидами, тваринницьких фермах і подібних виробництвах...

Вищезазначені особливі можливості горіха чорного є унікальними для застосування в агролісомеліоративному комплексі в контексті екологічного та агроєкологічного біорізноманіття, яке, вочевидь, необхідне нам з огляду на кліматичні процеси та наслідки життєдіяльності людини... Деякі виробники і вчені вважають, що потрібно вирощувати лише дубові та дубово-ясеневі насадження. Однак, зважаючи на унікальні особливості горіха чорного, потрібно культивувати його саме в агролісомеліорації. Відомо, що в останні десятиріччя йде процес всихання дубових та інших листяних та хвойних насаджень. Дуб сильно пошкоджується різними хворобами та шкідниками, росте надто повільно, а в процесах змін клімату неobecність може мати дуже негативні наслідки для наступних поколінь... Високопродуктивний горіх чорний росте вдвічі швидше, ніж дуб, і практично не потерпає від хвороб та шкідників. В Україні у 30–50 річному віці його дерева досягають віку стиглості і мають висоту 15–30 м. Такі розміри дуб має у віці 120 років. Окрім зазначених екологічних та агроєкологічних чинників, варто відзначити економічні, енергетичні та соціально культурні складові частини впровадження горіхоплідних в агролісомеліорацію як раціонально ефективно продуктивного

господарювання. Вихід шпону з деревини 30–50-річного горіха чорного у 2–2,5 раза більший, ніж з дуба, а вартість його вища у 3,5 раза. Деревина горіха чорного набагато цінніша за наші місцеві породи, зокрема бука. В США цінують цю породу горіха, бо одне доросле дерево, висотою 50–60 м коштує там 5 тис. доларів. В європейських країнах вважають, що горіх чорний – найбільш прибуткова деревина культура. В стиглих насадженнях 30–50 років запас ділової деревини в горішниках з 1 га становить 450–500 і навіть 600 м³, та 400–500 м³ енергетичної деревини, тобто дрів, тоді як дуб в аналогічних умовах дає на 100–200 м³ менше і в віці 100–120 років. Вихід ділової деревини у горіха значно більший, ніж у дубових деревостанах. У Франції 1 га горіха чорного в 30-річному віці коштує 500 тис. євро. Якщо порахувати та порівняти доходи за 30–50 років із земельної ділянки площею 25 га від зернових та очікуваний дохід від деревини чорного горіха в ґрунто-поле захисній смузі, при схемі висаджування 3 ряди навколо площі, 2–4 м в ряду між деревами та 4–5 м в міжрядді, що становитиме 7–10 % площі до такого поля, то дохід від деревини буде в 3–5 разів більший як від зернових. Саме це є запорукою сталого макроекономічного розвитку фермерства, ефективно продуктивного раціонального господарювання для декількох поколінь. Горіх чорний – порода зимостійка і посухостійка. В Україні він витримує морози до -35 °С, проте у віці до 5 років інколи пошкоджується пізніми весняними приморозками. Плодоносить ця порода щорічно і ясно. Плоди досягають у першій половині жовтня. Про їх досягання свідчить пожелтіння оплоднів. Ядро плодів горіха жовтуватобіле. За масою у ньому 55 % олії, яку використовують для виготовлення високоякісних фарб.

Для приготування **настоянки чорного горіха**, як сировина використовується м'яка оболонка молодого незрілого чорного горіха і 30–50 % спирт. Разом з тим, можна використовувати і цілі плоди чорного горіха, їх не потрібно розколювати, оскільки більшість корисних речовин знаходиться безпосередньо під оболонкою плодів. Настоянку чорного горіха необхідно готувати так: ретельно вимиті молоді плоди укладаються в скляну тару, потім доверху заливається 30–50 % спиртом таким чином, щоб повітряного простору між кришкою і спиртом було мінімально і не окислюється лікувальний продукт. Витримувати таку настоянку необхідно в сухому темному місці протягом двох тижнів, а зберігати її потрібно в щільно закритому скляному посуді також у темному місці.

Саме деревостани утримують воду у ґрунті, повітрі тощо.

Ліс (рівень заліснення) – це вода. Вода – це урожай. Урожай – це життя. Деревостани – це легені планети й людства. Древа виробляють кисень, поглинаючи вуглекислий газ.

ВІК ДЕРЕВОСТАНІВ		
Вікові періоди	Хвойні	Листяні
Молодняки	До 20–40 років	До 10–20 років
Середньовікові	40–60 років	20–30 років
Достигання	60–80 років	30–40 років
Стигли	80–100 років	40–50 років
Перестиглі	Більш як 100 років	Більш як 50 років

У ядрах містяться білки, вітаміни та інші цінні речовини. Горіхова олія використовується для виготовлення шоколаду, морозива, косметичних препаратів. З соку оплодня одержують високоякісні фарби та інші промислові товари. І навіть зі шкаралупи плодів горіха виготовляють вугілля спеціального призначення та деякі види лінолеуму і пластмаси. Горіх чорний – одна з найкрасивіших деревних порід. Це справжня окраса парків і скверів. Має багато корисних властивостей, проте ціниться насамперед за високу якість і красу деревини. Вона надзвичайно тверда, міцна, темно-коричневого кольору, має красиву текстуру і використовується для оздоблення палаців та парадних приміщень, виготовлення дорогоцінних меблів і сувенірів. Настоянку чорного горіха рекомендують фахівці та практикуючі лікарі-натуропати для лікування безлічі різних недуг. Шкірка чорного горіха багата на величезну кількість поживних речовин і корисних мікроелементів, таких як: бета-каротин, вітаміни С, РР, В1 і В2, ефірні олії, таніни, мінеральні солі й дубильні речовини, харчові волокна, органічні кислоти й солі таких металів, як залізо, кобальт тощо. Всі

ці натуральні речовини можуть допомогти поліпшити й навіть відновити нормальну функцію органів і систем організму людини. Продукти, що містять чорний горіх, у першу чергу застосовуються для очищення та покращення якості крові, зниження ризику кровотечі й артеріального тиску, а також для позбавлення від паразитів і стимуляції виведення токсинів. Настоянка чорного горіха багата на йод, тому її рекомендують людям із проблемами ендокринної системи. Вона також ефективна при туберкульозі, грипі, бронхіті та інших інфекційних захворюваннях, оскільки допомагає звільнити дихальні шляхи від мокротиння та уповільнити розвиток інфекції. Застосування настоянки чорного горіха може допомогти при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, виразкових колітах, геморої, гастриті, а також при загальній слабкості, рахіті, мігренях, стоматологічних проблемах, хворобах печінки та простати. Крім того, її часто рекомендують для боротьби з грибковими та вірусними інфекціями. Цей натуральний засіб також може бути корисним у програмах зниження ваги, оскільки сприяє зниженню рівня холестерину в крові та допомагає запобігти передчасному старінню організму. Перед використанням настоянки чорного горіха в межах будь-якого терапевтичного курсу слід проконсультуватися з лікарем. В ТОВ «Агрофірма “КОЛОС”», що на Київщині, ми займаємось вирощуванням саджанців горіхоплідних культур, таких як: сортові горіх волоський (грецький), фундук, горіх чорний, сірий, маньчжурський, серцевидний, зібольт та інші.

«ПБ Інжиніринг Україна»: технології, що формують майбутнє переробки

Переробка сільськогосподарської продукції сьогодні є не просто додатковим напрямом діяльності, а стратегічною можливістю для агровиробників отримати вищу додану вартість і забезпечити стабільність бізнесу. Проте досягти якісного результату неможливо без сучасного, надійного та ефективного технологічного обладнання. А обрати його правильно допоможуть лише фахівці з досвідом, які досконало знають особливості галузі з практичного досвіду та співпрацюють з провідними світовими виробниками. Саме такою командою є ТОВ «ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» – компанія з Київщини, що має велику кількість реалізованих успішних проєктів і репутацію надійного партнера для підприємств харчової та переробної промисловості. За роки діяльності компанія накопичила унікальний досвід. А її спеціалісти здатні реалізовувати проєкти будь-якої складності – від окремих машин до комплексних виробничих ліній.

Про сучасні тенденції у переробці овочів і фруктів, технології, що визначають конкурентоспроможність виробництва, та обладнання, яке перевищує очікування замовників, розповіли директор компанії «ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» Богдан ПЄЄВ та менеджер компанії Юрій ДОРОЩУК.

ОБЛАДНАННЯ МІНІМІЗУЄ РУЧНУ ПРАЦЮ ТА ПІДВИЩУЄ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА

ТОВ «ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» спеціалізується на проєктуванні, постачанні, монтажі та запуску в експлуатацію, а також сервісному обслуговуванні обладнання з переробки овочів, фруктів, ягід та інших харчових продуктів і сільськогосподарської продукції. Більшість з фахівців компанії працюють у сфері інжинірингу вже понад десятиліття, а відтак мають вагомий досвід у втіленні різноманітних проєктів.

Наразі у компанії продовжують розвивати обрані напрямки діяльності: приймання і передпродажна підготовка та переробка продукції. Позатим, фахівці відзначають, що цьогоріч зросла зацікавленість клієнтів обладнанням, що використовується для післяпольової доробки продукції. Йдеться про приймання, калібрування, за потреби миття і полірування вирощеного врожаю та фасування продукції для подальшого збуту.

– У цьому році реалізовано достатньо багато проектів щодо поставки обладнання приймання овочів з поля, передпродажної підготовки та пакування для продажу, трохи менше втілено проектів щодо обладнання переробки. Вважаємо, що у цьому сегменті йдеться про відкладений попит, який буде реалізовано дещо згодом. Також зі оптимізмом працюємо над проектуванням комплексної лінії виробництва консервованої продукції і сподіваємось вже наступного року поділимося результатами успішної реалізації даного проекту. У нашому асортименті з'явилися кілька нових зразків інноваційного обладнання. Готові запропонувати оптимальні та сучасні рішення всім, хто прагне розширити та вдосконалити виробництво або ж створити нове – сучасне та актуальне, і при цьому звести до мінімуму ручну працю. Цей чинник в умовах сьогодні дуже важливий, – зазначає Юрій Дорошук.

ТОВ «ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» пропонує рішення для глибокої переробки овочів, зокрема коренеплодів, а також фруктів та ягід. В асортименті є також лінії та окреме обладнання для переробки горіхів. Утім, зараз компанія співпрацює з горіхівниками переважно у напрямку заміни застарілого устаткування на більш

інноваційні елементи ліній. Але в Україні підрастають молоді горіхові сади, тож згодом цей напрямок також має стати перспективним.

Наразі ж серед напрямків, за якими збільшується попит на обладнання – заморожування овочів та фруктів, зокрема вишні. Зростає також актуальність обладнання для оптичного сортування, під час якого відбраковуються сторонні домішки та неякісний продукт, вишня також перевіряється на вміст кісточки. Це пов'язано з прагненням виробників підвищити якість продукції та відповідати світовим стандартам якості для виходу міжнародний рівень та реалізації продукції за кордоном.

– Успіх щодо збуту продукції на світовому ринку і конкуренція з іншими виробниками неможлива без впровадження сучасних технологій та автоматизації процесів. Ми готові допомогти в цьому виробникам, які зацікавлені розширювати географію ринків збуту та виходити на міжнародні рівні якості. Зрештою, в Україні також зростає культура споживання, і все більше кінцевих споживачів прагне купувати продукт з гарантованою якістю підготовки або переробки, – каже директор компанії Богдан Пеєв.

Зараз у штаті компанії працює дві інженерних групи, що мають

змінним лідером виробництва обладнання з оптичного сортування продуктів, та компанію з виробництва обладнання для нарізання та подрібнення харчових продуктів Urschel (США), що посідає першу сходинку у кількості продажів обладнання у цьому сегменті.

«ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» – офіційний дистриб'ютор турецької компанії BIGTEM, що пропонує повний спектр обладнання для переробки продуктів, зокрема овочів та фруктів, а також для виробництва салатів, консервного виробництва, чипсів, картоплі фри та ін. Обираючи устаткування від цієї компанії, клієнт має змогу отримати оптимальні, готові та перевірені часом і досвідом рішення, навіть з інтеграцією окремих компонентів від інших виробників.

Серед широкого асортименту, що пропонує «ПБ Інжиніринг Україна», є також багато обладнання від інших провідних виробників.

– Маємо у лінійці техніку від польських компаній PRO-VEGA та SORPAC, яке використовують для приймання врожаю з поля, його попередньої підготовки до продажу та фасування. Варто акцентувати увагу на обладнанні SORMA (Італія), яка є флагманом в індустрії зважування та сучасних підходів до пакування. В сегменті переробки також хочемо відмітити обладнання ком-

СВІТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ

Наразі «ПБ ІНЖИНІРИНГ УКРАЇНА» є офіційним представником декількох провідних компаній, що пропонують кращі зразки інноваційного устаткування. Зокрема підприємці представляють на українському ринку компанію TOMRA (Бельгія), що є не-

панії PND (Італія). Ці виробники мають особливі рішення, що гарантують впевненість у потрібному результаті. Уже багато років поспіль якість цього устаткування чітко відповідає параметрам, які прагне отримати замовник. Пропонуємо також машини для вакуумного пакування від турецького виробника Invac та багатьох інших компаній. Наше основне завдання – інжиніринг виробничих ліній, від приймання продукції з поля до кінцевого, готового до вживання продукту. Фахівці здатні скомпонувати таку лінію відповідно до потреб клієнта, доставити до місця використання, забезпечити її монтаж та запуск в експлуатацію, навчити персонал на ній працювати та згодом здійснювати гарантійний супровід і обслуговування. Для цього у штаті компанії працює інженерна група з досвідом роботи щодо надання відповідних послуг на найвищому рівні. Тобто ми забезпечуємо повний спектр послуг, – розповідає Юрій Дорошук.

Для якісного заморожування продукції компанія пропонує тунелі від відомого італійського виробника PIGO. Ця компанія виробляє комплексні лінії для переробки овочів та фруктів, зокрема й для заморожування та сублимації. Останній напрямок в Україні поки що не надто розвинений. Проте у «ПБ Інжиніринг Україна» вважають, що з часом сублимування стане досить перспективним сегментом переробки.

У 2024 році в одному з господарств Запоріжжя компанія реалізувала амбітний проект, встано-

вивши напевно найсучаснішу лінію підготовки вишні до заморожування компанії PIGO. Лінія потужністю 3 тонни вишні за годину працює вже другий сезон, і замовник дуже задоволений її роботою.

– Цьогоріч ми реалізували багато техніки для приймання з поля, калібрування, пакування продукції. Загалом помічаємо, що виробники прагнуть покращувати якість свого продукту. Так, для відомої компанії «Контінентал Груп», що займається вирощуванням картоплі, встановили оптичну сортувальну машину TOMRA, що сортує картоплю перед закладанням на зберігання або реалізацією. Адаптувати продукцію з гіршою якістю доводиться реалізувати дешевше, а іноді через низький ґатунок виробники навіть втрачають замовників. Як наслідок, всі витрати на попередніх етапах виробництва можуть виявитися марними через відсутність сучасного обладнання для переробки. Бо таке устаткування здатне забезпечити якість та продуктивність, якої неможливо досягнути з допомогою ручної праці. І підприємці це усвідомлюють, адже попит на сучасну техніку для оптичного сортування зростає, – каже менеджер компанії «ПБ Інжиніринг Україна».

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ, ВИСОКА ЯКІСТЬ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ

Сучасне комплексне обладнання дає змогу мінімізувати кількість персоналу на виробництві. Це – дуже важлива перевага за нинішнього дефіциту робочих рук. Тому інвестиція в сучасну вироб-

ничу лінію – це не лише чітка впевненість у якості, а й суттєва економія на трудовому ресурсі.

Аналізуючи тенденції 2025 року, у ТОВ «ПБ Інжиніринг Україна» зауважують, що попит на обладнання цього року був доволі стриманим: далася взнаки війна та загальна невизначеність. Відтак більшість проектів стосуються не створення підприємств «з нуля», а оновлення виробничих баз, зазначає очільник компанії Богдан Пеев.

– Тішить, що зростає кількість запитів на обладнання переробки продуктів, зокрема виробництво замороженої продукції, адже протягом останніх трьох-п'яти років ця тема серед клієнтів майже не обговорювалася. Зараз ми бачимо великі перспективи у розвитку цього сегменту та ринку переробки взагалі. Особливо це стосується заморожування цвітної капусти, броколі, стручкової квасолі, кукурудзи. Є також багато інших нішевих продуктів, попит на які зростатиме. Ще одна актуальна тенденція – прагнення оптимізувати роботу виробничих потужностей підприємств з огляду на енергетичні проблеми. Особливо це помітно на ринку консервованих продуктів. Адаптувати обладнання для консервування стає неконкурентним, зважаючи на його енергозатратність. Відтак сучасні енергоефективні рішення мають стати трендом майбутнього. Також через дефіцит робочої сили та високі вимоги щодо контролю якості незмінно сталим залишається попит на оптичні сортувальні машини та автоматизацію майже всієї виробничих процесів. Завдань і викликів у галузі справді багато, і нам є над чим працювати, – розповідає Богдан Пеев.

ТОВ «ПБ інжиніринг Україна»

Україна, м. Київ,
просп. Берестейський, 67,
офіс 308

pb.engineering@gmail.com

+38 067 426 02 82

(Viber, Telegram)

+38 097 938 70 73

+38 044 200 23 00

реклама

ІСПАНСЬКИЙ ВЕКТОР:

ЧОМУ НОВІ СОРТИ МИГДАЛЮ ЗМІНЮЮТЬ ПРАВИЛА ГРИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ГОРІХІВНИКІВ

Фахівці, які розповідають про особливості розвитку горіхової галузі в Україні, завжди акцентують на її «молодості». Це слушно, бо перші промислові горіхові сади у нашій країні висадили приблизно десятиріччя тому. За ці роки українські горіхівники встигли посадити понад 14 тисяч промислових плантацій та чітко визначитися з найперспективнішими різновидами горіхових культур. Беззаперечні лідерські позиції нині – у звичного для українців волоського горіха, а також фундука, що має високий експортний потенціал.

Та останнім часом горіхівники активно цікавляться ще однією культурою, з якою потенційно можна виходити на європейський та світовий ринки. Йдеться про мигдаль, сучасні сорти якого уже починають вирощувати практично на всій території України. У перспективі в мигдалевих садах збиратимуть високі врожаї якісних горіхів. Адже в таких сортів є низка переваг, які дають змогу бути впевненими в успіху справи, вважає Валерій БУРОВ, керівник розсадника ФОП Буров В. Л. Про це він розповів під час XII Міжнародної науково-практичної конференції «Успішне садівництво і переробка: Кісточкові. Зерняткові. Горіхоплідні», яка відбулася в червні 2025 р. у м. Кам'янець-Подільський.

У своєму розпліднику, що нині діє на Кіровоградщині, фахівець вирощує садивний матеріал мигдалю самоплідних сортів іспанської селекції. Наразі ці сорти проходять апробацію не лише у розпліднику Валерія Буrowsа, а й в низці інших регіонів країни. Проте вже зараз, оцінюючи отримані напрацювання та попередній багаторічний досвід роботи з мигдалем, власник розсадника констатує потенційну перспективність вирощування іспанських сортів мигдалю в умовах українського клімату.

«СТАРІ» СОРТИ ДОПОМОГЛИ ЗДОБУТИ ДОСВІД

До повномасштабного вторгнення Валерій Буров жив та працював у Херсоні. Вирощуванням горіхових культур зацікавився років десять тому, а згодом особливу увагу почав приділяти саме вирощуванню мигдалю. Щоб «придивитися» до цієї культури, обрав доступні на той час сорти ще радянської селекції. І з часом, на шляху до перших врожаїв, стикнувся з низкою труднощів.

– Попри те, що мигдаль на той час мені дуже подобався, я не дуже розумівся на особливостях цього різновиду горіха. Знав, що мигдаль – одна з найбільш стійких до морозів та посухи рослин, очікував, що він даватиме добрий врожай. Однак старі сорти Нікітський, Делон, Форос, Вікторія, які я взяв-ся вирощувати, мали певні особливості. Передусім – перехресне запилення. Відповідно, це потребувало рослин-запилювачів та льоту бджіл. До того ж

Сучасні **промислові мигдалеві сорти іспанської селекції** зараз мають стійкий попит при закладенні промислових мигдалевих садів у країнах ЄС та США, що є лідерами серед експортерів мигдалю на світовому ринку. Їх обирають завдяки **самоплідності** цих сортів, а також технологічним показникам, важливим для рентабельного мигдалевого саду.

ці сорти починають цвісти дуже рано. Розпал цвітіння припадає на кінець березня, коли зазвичай повертаються морози та суттєво псується погода. Комахи на той час не літали, тож цвіт зрештою чорнів та облітав. Зрештою на Херсонщині ці сорти так нічого особливого і не показали. Та попри все я продовжив вивчати цю культуру глибше, читати спеціалізовані англомовні сайти, де знаходив актуальну інформацію, якої ніде не було на вітчизняних ресурсах, – розповідає Валерій Буров.

Саме під час такої самоосвіти фахівець звернув увагу на іспанські сорти. Зараз Іспанія – друга у світі країна за обсягами вирощування мигдалю, тож розвитку цієї сфери та селекції сортів у країні приділяють велику увагу. Відтак друга «мигдалева» спроба Валерія Бурова розпочалася з Вайро – самоплідного сорту іспанської селекції з пізнім терміном цвітіння.

– Придбавши саджанці сорту Вайро, одразу побачив різницю між ним та старими сортами. Сподобалася швидкість вегетації та приросту зеленої маси: протягом першого року мигдаль виріс на 60 сантиметрів. Були певні застереження щодо того, як він перезимує – усе ж таки сорт з Іспанії, де клімат інакший. Але українську

зиму Вайро переніс без жодних проблем. Тому я замовив ще кілька іспанських сортів, щоб дослідити ще і їх. 22 лютого 2022 року виїхав на свою ділянку на лівому березі, щоб висадити отриманий посадковий матеріал. А через два дні почалося вторгнення та окупація, – згадує власник розсадника.

«З ЧИСТОГО ПОЛЯ ТА ЗЕЛЕНОГО БУР'ЯНУ»

В умовах окупації панові Валерію було вже не до розсадника: йшлося про боротьбу за життя – власного та найближчих людей. Після двох місяців існування в окупації родині вдалося виїхати до Кіровоградщини – у місто Світловодськ. Оговтавшись від пережитого, Валерій Буров вирішив розпочати свою справу знову. Бо хоч розсадник і залишився на окупованій території, та чималий досвід і ґрунтовні знання сфери спонукали працювати далі в обраному напрямку.

– На новому місці стартував з нуля – що називається, з чистого поля та зеленого бур'яну. Узяв в оренду землю та поступово сформував сортову базу мигдалю. Окрім іспанських сортів, придбав та висадив також французькі, молдавські, українські. Хотілося поспостерігати та зрозуміти осо-

бливості їхнього росту та розвитку в умовах клімату центральної України. Водночас плідно співпрацював з Українською горіховою асоціацією, з якою спільно розробили програму дослідження та порівняння сортів мигдалю, – зазначає фахівець.

До слова, понад два роки тому Українська горіхова асоціація уклала угоду про співпрацю з Іспанським національним університетом (Consejo Superior de Investigaciones Cientificas), що є власником головних промислових сортів мигдалю іспанської селекції.

Розплідник ФОП Буров В.Л. нині офіційно зареєстрований у Державному Реєстрі суб'єктів насінництва та розсадництва України. Основний напрямок його діяльності – вирощування сертифікованих саджанців мигдалю самоплідних сортів іспанської селекції на підщепі GF-677. Цю підщепу, що нині широко використовується у європейському садівництві та горіхівництві, власник розсадника купує відповідно до угоди з відомим італійським підприємством Battistini vivai, де її вирощують методом in vitro.

Валерій Буров має ліцензію від Мадридського інституту садівництва на розмноження і поширення сортів цієї установи безпосередньо через Українську горіхову асоціацію, яка й провела їх державну реєстрацію.

САМОПЛІДНІСТЬ ТА СТІЙКІСТЬ – ГОЛОВНІ ПЕРЕВАГИ

Зараз у розпліднику Валерія Бурова вирощують 11 сортів мигдалю. Серед них – самоплідні сорти мигдалю іспанської селекції з пізнім терміном цвітіння Гуара, Лоранна,

Саджанці іспанських сортів вирощуються на підщепі GF-677, поширеній у Європі для вирощування крупнокісточкових культур. Вона сумісна з усіма ґрунтами і тому дає можливість на поширення цієї культури в різних зонах та забезпечує високу стійкість до хвороб і хорошу врожайність.

Вайро, Маринада, Белона, Макако, Даймар, Пента. У розпліднику проходять всі етапи вирощування: від імпорту підщепи до повністю готового для промислового висаджування садивного матеріалу. Власник розсадника спільно з науковцями веде спостереження за цими сортами і водночас розширює сортову базу мигдалю.

– Цьогоріч завіз ще три сорти мигдалю: Антонетта та Віалфас, а також Солето, який вже демонструє хороші результати вирощування в українському кліматі. Ретельному вивченню особливостей розвитку мигдалю сприяє й меморандум між Українською горіховою асоціацією та Миколаївським національним аграрним університетом, підписаний торік. Завдяки цьому на базі земель дослідного господарства університету був закладений промисловий сад мигдалю іспанських сортів з різною схемою посадки. Цей сад стане навчальною практичною базою для науковців та студентів навчального закладу. Також сад висадили на площах Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України. Загалом іспанські сорти вже ростуть у різних регіонах країни. До повномасштабної війни сорт Вайро ріс у всіх областях України, крім – Житомирської, Сумської та Чернігівської, нині його

насадження є й у цих областях, його там вирощують та досліджують. І я, як власник розсадника, знаю, що коли клієнти не турбують продавця запитаннями та не розповідають про проблеми, то з рослинами все добре, – каже Валерій Буров.

За час роботи з самоплідними іспанськими сортами Валерій Буров на практиці впевнився в їхніх очевидних перевагах. Самоплідність цих сортів дає змогу обходитися без запліднювача, тим самим суттєво спрощуючи процес вирощування культури. А завдяки пізньому цвітінню іспанському мигдалю не загрожують весняні заморозки, наголошує власник розплідника.

– Залежно від сорту і від кліматичних умов, мигдаль на Кіровоградщині починає цвісти 15–25 квітня і завершує 2–7 травня. У цей період ймовірність весняних зворотних морозів значно нижча, аніж у березні. Та цьогоріч у травні приморозки все ж таки були, причому суттєві – до мінус п'яти градусів. Як наслідок, у мене підмерзли майже всі культури – фундук, персик, нектарин, абрикос. А от на мигдаль морози взагалі не вплинули. Згодом за середньої добової температури 10 градусів успішно відбулося запилення. Це дало змогу впевнитися, що самоплідні сорти іспанської селекції демонструють високу адаптивність до несприятливих погодних умов. Тому в Україні їх можна успішно вирощувати, – констатує фахівець.

Є ПОПИТ – БУДЕ ПРОПОЗИЦІЯ

Важливим фактором «на користь» вирощування мигдалю в Україні є висока морозостійкість цієї горіхової культури. Мигдаль здатен витримувати морози до мінус 30 °С. А в стані відносного зимового спокою квітнєві бруньки не зазнають негативного впливу під час морозів до мінус 25 °С.

Ця горіхова культура не надто вибаглива до ґрунтових умов. Її насадження, на відміну від низки інших культур, можна розмішувати на схилах. Мигдаль може добре витримувати тривалу спеку та дефіцит вологи і при цьому давати стабільний урожай. Водночас культура не потребує значної кількості обробок засобами захисту рослин, оскільки вона досить стійка до хвороб та шкідників.

Тому науковці, з якими співпрацює Валерій Буров, цілком погоджуються з його висновками щодо можливості промислового вирощування мигдалю у нашій країні. У перспективі ж можна налагодити як власне перероблення вирощеного врожаю, так і його експорт. Тим паче що, на відміну від колишніх радянських сортів, плоди мигдалю іспанської селекції цілком задовольняють вимоги світового кондитерського виробництва.

За інформацією Української горіхової асоціації, наразі з 14,2 тисячі гектарів промислових горіхових садів в Україні мигдалеві насадження займають лише 150 гектарів. При цьому рівень імпорту цих горіхів до країни залишається стабільно високим. Однак у найближчому майбутньому мигдалеві площі збільшуватимуться, впевнені в галузевій асоціації. Понад те, вже зараз горіхівники напружують ті зв'язки, котрі згодом дадуть змогу налагодити експорт українського мигдалю. Зокрема про перспективи вирощування високоякісного мигдалю в Україні розповідають на міжнародних виставках, інформують про сорти, що ростуть у нашій країні, в англomовному каталозі, що нещодавно побачив світ. Тому у мигдалю як у промислової культури в Україні є перспективне майбутнє.

+38 067 770 88 52

реклама

Fruit Attraction 2025 – нові рекорди та останні тренди

Цьогорічна 17-та виставка Fruit Attraction 2025, організована IFEMA MADRID та FEPEX, яка з розмахом відбулася у Мадриді (Іспанія) з 29 вересня по 2 жовтня, встановила нові рекорди щодо масштабів організації та кількості учасників. Її експозиції, інтерес відвідувачів, тематика професійних сесій та дискусійних майданчиків засвідчили, що сільське господарство в усьому світі розвивається, орієнтуючись на органічність, екологічність і стає все більш технологічним. Сучасні інноваційні розробки, використання ШІ допомагають долати кліматичні виклики, оптимізують виробничі процеси, а механізація різних етапів виробництва розв'язує проблему нестачі трудових ресурсів. Журнали «Ягідник» та «Садівництво та Овочівництво. Т. І.» медіагрупи «Технології та Інновації» є постійними інформаційними партнерами виставки. Засновниці медіагрупи Катерина Конєва і Надія Ящук презентували учасникам і партнерам свіжі випуски своїх видань, обговорили шляхи подальшої співпраці, акцентуючи на головному: впровадженні новітніх технологій в українське ягідництво, садівництво і овочівництво.

Перевага іспанських компаній цілком зрозуміла, адже країна – один із лідерів аграрного сектору. Але представництво виробників на виставці охопило всі континенти, включно з Південною Америкою та Африкою. Європу у Мадриді представляли компанії з Італії, Франції, Нідерландів, Великої Британії. Були представлені й українські компанії.

– Попри війну, наша країна працює, сміливо і впевнено заявляє про себе Європі й світові, презентує свою продукцію на міжнародних заходах, популяризує національний продукт та українських виробників, – зазначила співзасновниця медіагрупи «Технології та Інновації» Катерина КОНЄВА.

Головний продукт Fruit Attraction 2025 – томат, улюбле-

нець середземноморської кухні. Лише в Іспанії частка його споживання серед свіжих овочів становить 24 %, а експорт складає 675 тис. тонн.

Традиційно Fruit Attraction стала професійним майданчиком для проведення численних галузевих зустрічей, зокрема, Спільного комітету з фруктів та овочів Франції, Італії, Іспанії та Португалії.

Захід укотре підтвердив, що запит на органічне виробництво стає все більш актуальним у світі. І, власне, на Fruit Attraction 2025 цьому напрямку була приділена велика увага. Тренд на здорове харчування приводить до зростання попиту серед споживачів на органічні ягоди та фрукти, які готові доплачувати за якіснішу і сертифіковану продукцію. Відповідно, великі торговельні мережі активно прагнуть задовольнити цей попит.

Рекорди Fruit Attraction 2025 у цифрах

Організаторам цьогорічної виставки вдалося перевершити усі попередні досягнення:

- **2485 компаній-експонентів з 64 країн** розмістилися на більш як 78 тисяч квадратних метрах, а це збільшення виставкової площі на 11 % та зростання кількості експонентів на 13 % порівняно з минулим роком.
- Захід зібрав рекордну кількість учасників – **121 137 відвідувачів-фахівців зі 152 країн**, це на 3 % збільшення кількості учасників та на 5 % – представництва країн.
- Із загальної кількості відвідувачів **49 % – були міжнародними**, інші – місцеві представники.
- **600 великих покупців**, менеджерів із роздрібних закупівель, імпортерів та оптовиків **з 58 країн світу**.

Олена КАЇЖЕН (ліворуч)
з групою українських фермерів
на виставці

На стенді компанії Green Sort

Надія ЯЩУК (медіагрупа «Технології та Інновації») та Олег ШИШМАРЬОВ (Спілка виробників та експортерів лохини)

Микола ЯКИМЕЦЬ (ТОВ «Агромікс Закарпаття»), Надія ЯЩУК (медіагрупа «Технології та Інновації»), Любомир ВІНТОНЯК (компанія «IF Berry»)

Український стенд на Fruit Attraction 2025 зацікавив багатьох відвідувачів. Однак реальний результат організатори та учасники зможуть оцінити згодом, проаналізувавши кількість укладених договорів та отриманих контактів, наголосила Президентка Асоціації «Ягідництво України» Ірина КУХТІНА.

Ірина КУХТІНА (Асоціації «Ягідництво України») та Катерина КОНЄВА (медіагрупа «Технології та Інновації»)

УКРАЇНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО НА ВИСТАВЦІ

Роботу колективного стенда українських виробників на Fruit Attraction 2025 організувала Асоціація «Ягідництво України». Українські аграрії мали нагоду представили свою продукцію світовим трейдерам та потенційним клієнтам.

– Участь у виставці взяли 4 компанії та Асоціація виробників лохини. Вони представляли 2 продукти – лохину та часник. Всі учасники вже мають досвід експорту. Якщо була доступна грантова підтримка, то кількість продуктів та компаній була би більшою і ми могли б відкрити можливості для новачків в експорті, – розповіла Президентка Асоціації «Ягідництво України» Ірина КУХТІНА.

Ягідні компанії, які взяли участь у виставці, працюють відповідно до вимог GLOBAL G.A.P. Вони становлять серйозну конкуренцію на міжнародному ринку і налаштовані на подальше просування своєї продукції.

– Більшість часу на ринку українська лохина конкурує з польською, однак є проміжок 1–2 тижні, коли у нас є ексклюзив, і це можливість для завоювання ринку і встановлення вигідної ціни, – зауважила Ірина Кухтіна.

На українському стенді вперше був презентований Українсько-німецький аграрний центр (UDAZ). Він представляв на виставці український часник сорту Титан, який вирізняється лежкістю та своїми органолептичними якостями.

А також ТОВ «Чистий Продукт» – єдине в Україні сертифіковане насіннєве господарство з вирощування садивного матеріалу часнику.

Засновник компанії «Чистий продукт» Сергій ПАРАЩЕНКО розповів про переваги вирощування саме цієї культури, серед яких – стабільність в ціні на ринку, можливість отримати швидкий врожай. Після різних спроб, у господарстві зупинилися на 3 сортах: Любаша, Дюшес та авторському Ірен, який нині офіційно зареєстрований в Україні.

Саме сорт Ірен вирізняється яскравим ароматом, гострим, насиченим смаком, що робить його ідеальним для приготування різних страв. Тому цей високопродуктивний озимий сорт користується великою популярністю серед українських фермерів. Завдяки відмінній адаптивності до кліматичних умов, він демонструє стабільну врожайність у різних регіонах. Цей часник добре зберігається і довго не втрачає свою свіжість, має підвищену стійкість до грибкових захворювань і несприятливих умов вирощування.

Участь у міжнародних виставках – це один із способів для Спілки виробників та експортерів лохини освоювати нові експортні ринки. На сьогодні вона об'єднує п'ять середніх і дрібних українських підприємств-виробників лохини. Голова Спілки Олег Шишмарьов зауважив, що така кооперація допомагає в успіху малим та середнім фермерів на міжнародній арені.

– Наша спілка об'єднує п'ять компаній середнього і дрібного розміру, яким самостійно важко здійснювати експорт, а завдяки кооперації є можливість постачати на європейський ринок свіжу українську лохину, – зазначив голова спілки Олег Шишмарьов.

Цьогоріч члени спілки експортували близько 250 тонн продукції, переважно в Румунію, Молдову та Сербію.

– Ми взяли участь у виставці Fruit Attraction, оскільки прагнемо знайти партнерів з Німеччини та, можливо, Іспанії. Попит на нашу лохину є по всій Європі, а в Іспанії, коли триває наш сезон, у них немає власної лохини, тому вони дуже зацікавлені та купують багато лохини з України, – пояснив Олег Шишмарьов.

Позитивним чинником, що сприяє розширенню експорту, стало отримання сертифікації Global GAP одним із ключових учасників Спілки – підприємством Berry Garden, а також приєднання до СВЕЛ двох нових фермерських господарств.

Український стенд на Fruit Attraction 2025 зацікавив багатьох відвідувачів. Однак реальний результат організатори та учасники зможуть оцінити згодом, проаналізувавши кількість укладених договорів та отриманих контактів, наголосила Ірина Кухтіна.

Сергій ПАРАЩЕНКО директор компанії «Чистий продукт»

Sjaak Walraven (компанія Fleuren)
та Надія ЯЦУК (медіагрупа «Технології та Інновації»)

Насичено розпочалася і бізнес-місія до Іспанії «АгроІнноваційний обмін: Іспанія – Україна», організована Economy of Trust Ukraine спільно з Клубом Мерів України, ALLE FOOD UA, UMEDA та іншими партнерами.

Перший день стартував із зустрічі української делегації з представниками Посольства України в Іспанії біля місця проведення головної події року у фруктовому-овочевому секторі – Fruit Attraction 2025. Під час діалогу обговорили актуальні виклики для українського агросектору та можливості зміцнення партнерства між двома країнами.

Далі учасники відвідали Інноваційний Центр (Innovation Hub), де презентували новітні агротехнології та тренди, що формують майбутнє світового агробізнесу.

На завершення делегація відвідала український колективний ягідний стенд, підтримала співвітчизників і

реклама

ТОВ «Чистий продукт»
– єдине надійне та сучасне насіннєве господарство, яке спеціалізується на вирощуванні високоякісного садивного матеріалу часнику

САДІВНИЙ МАТЕРІАЛ
ЧАСНИКУ

вул. 8 Березня, 23,
Дніпровський район, Дніпропетровська обл.
chistiyproduct063@gmail.com
+38 099 356 11 37

На стенді компанії Tagliani Viva!

Представники компанії MARVIL та Надія ЯЩУК (медіагрупа «Технології та Інновації»)

Orinda GJERGJI (компанія UNITEC) та Надія ЯЩУК (медіагрупа «Технології та Інновації»)

Ярослав ТРИШИЧЕВ (компанія TOMRA) та Надія ЯЩУК (медіагрупа «Технології та Інновації»)

поділилася враженнями від участі у виставці. Вільний час учасники використали для нових знайомств і нетворкінгу з представниками міжнародного агросектору.

До речі, у складі української делегації садівників та овочівників, які представляли в Іспанії вітчизняний сектор, був і засновник компанії «Повний кошик» **Віктор ДОРОТЕНКО**. Компанія займається сучасним овочівництвом на Волині.

На Fruit Attraction вони приїхали, щоб зустрітися з представниками компанії J. Huete International, яка займається розробкою, виробництвом і постачанням теплиць для вирощування фруктів, овочів, квітів і медичного канабісу. Як розповів Віктор Доротенко, попередньо вони вивчили пропозиції різних компаній, які займаються встановленням теплиць, однак зупинилися саме на J. Huete. Адже крім того, що компанія має понад 35-літній досвід роботи по всьому світу, вони вже мають реалізовані проекти у холодних кліматичних зонах, зокрема у Канаді.

В Україні J. Huete International представляє компанія DGS - UKRAINE. Основна її продукція - нові теплиці та тепличне обладнання. DGS-UKRAINE експортує технологію, проектує, передає свій досвід у використанні сучасного тепличного обладнання. До речі, «Повний кошик» уже має позитивний досвід співпраці з ними і сподівається, що він буде продовжений.

- Надзвичайно корисно брати участь у професійних спеціалізованих виставках, які допомагають зрозуміти у якому напрямку потрібно рухатися, та оцінити власні можливості. Fruit Attraction - це масштабна, цікава, яскрава виставка, яка у першу чергу корисна

для тих, хто займається постачанням та реалізацією готової продукції, - зауважив Віктор Доротенко

Експозиції учасників виставки, теми дискусійних панелей, інформаційних та презентаційних сесій яскраво підсвітили світовий тренд, який останні роками визначає напрям розвитку сільськогосподарської галузі та секторів дотичних до неї. Це зростаючий попит на екологічність та органічність. І це поняття включає значно більше, ніж вирощування продукції відповідно до запроваджених органічних стандартів, адже йдеться і про сталий розвиток галузі, використання еко-рішень на всіх етапах - від вирощування до потрапляння до кінцевого споживача, екологічне протистояння кліматичним викликам, ощадливе та раціональне використання наявних ресурсів тощо.

Споживачі стають все вибагливішими, тому увесь ланцюжок постачання продукції: від вирощування, збору, сортування, переробки, фасування та навіть розміщення на полицях магазинів потребує пошуку нових підходів, технологічних рішень, застосування глибокого аналізу, активне використання ШІ.

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Ефективне вирішення усіх цих складних завдань не можливе без запровадження новітніх розробок із ШІ та технологічних рішень, які допомагають оптимізувати, механізувати та вдосконалити процеси. Власне на цьому акцентували, презентуючи себе на Fruit Attraction 2025, майже всі її учасники, які працюють у різних напрямках.

Катерина КОНЕБА (медіагрупа «Технології та Інновації»),
Jose Molina TERUEL (компанія RITEC),
Надія ЯЦУК (медіагрупа «Технології та Інновації»)

Vincenzo Di Prisco, генеральний менеджер PND
та Надія ЯЦУК, співзасновниця медіагрупи
«Технології та Інновації»

Один з лідерів у розробці інноваційних технологічних рішень для сортування, калібрування – італійська компанія UNITEC представила технологічні рішення з автоматизації та штучного інтелекту для сектору фруктів, ягід та овочів.

На тлі сучасних тенденцій, спрямованих на ощадливе використання ресурсів, інноваційний виробник обладнання для сортування широкого спектра продуктів – ягід, фруктів, горіхів та овочів – компанія TOMRA Food демонструє технології, що дають змогу виробникам, переробникам та пакувальникам максимально ефективно використовувати сировину й суттєво зменшувати харчові відходи.

На Fruit Attraction 2025 компанія зробила акцент на сортувальних рішеннях для сегмента фреш – свіжих ягід, фруктів та овочів.

Враховуючи динамічний розвиток ринку лохини в Україні, TOMRA Food рекомендує звернути особливу увагу на спеціалізовані сортувальні лінії для цієї культури.

Компанія PND на своєму стенді представила низку нових рішень для ефективної переробки фруктів. Сьогодні PND – один із провідних виробників обладнання для харчової промисловості, що пропонує машини, пристосовані до потреб підприємств, які працюють зі свіжими фруктами, консервами, сушінням і заморожуванням.

Механізацію сільськогосподарського виробництва та технологічне партнерство пропонує своїм клієнтам іспанська компанія ID David, яка має понад 50 років досвіду в садівництві та виноградарстві. Реагуючи на сучасні запити, ID David інтегрує точні тех-

Віктор ДОРОТЕНКО, засновник компанії «Повний кошик» та представник компанії J. Huete International

ТОВ «ДГС-Україна»
м. Житомир, вул. Вітрука 9, оф 7
тел. +380674122120
+380979298855
dgs-ua@ukr.net

Постачальник повного асортименту конструкцій та технологічного обладнання для промислових теплиць, фермерських господарств, дослідницьких установ і садових центрів.

реклама

ID DAVID, Francisco Jose Lopez Martinez.
Javier Lopez Martinez

Марія МЕРГАЛЕС (компанія VIVEROS VERON)
та Надія ЯЩУК (медіагрупа «Технології та Інновації»)

нології у свої машини, щоб зменшити використання ресурсів і сприяти сталому розвитку сільськогосподарства. А сертифікати за стандартами ISO 9001 та ISO 14001 гарантують якість техніки та екологічну відповідальність у всіх процесах.

КЛІМАТИЧНІ ВИКЛИКИ Й СУЧАСНІ РІШЕННЯ

Власні нестандартні рішення, які допомагають реагувати на кліматичні виклики, пропонує для садівників сімейна компанія VIVEROS VERON. Нині вона працює у трьох напрямках: вирощування високоякісних саджанців, селекційні про-

грами, створення сортів (персики, нектарини, інжирні персики, абрикоси, яблука, вишні) та консалтинг, коли повний супровід фермерів у виробництві дозволяє отримати їм максимальні результати.

– Для кінцевого споживача – це завжди буде один і той же сорт фрукта, а для виробника 10–15, які він може під одним брендом постачати на ринок впродовж доволі довгого виробничого вікна. Це абсолютно революційний підхід щодо становлення на ринку з позиції брендингу своєї продукції, – наголосила директор з експорту компанія **VIVEROS VERON Марія МЕРГАЛЕС**.

Fruit Attraction – це перевірений майданчик для зустрічі з давніми партнерами та для пошуку нових клієнтів, зауважили представники італійського розсадника Tagliani Vivai. Заснований у 1980-х роках, Tagliani Vivai вже понад тридцять років розвиває садівництво, поєднуючи найкращі італійські аграрні традиції з інноваціями.

Інноваційні стійкі сорти яблук, стійкі до парші та інших захворювань, представив на виставці нідерландський розсадник Henri Fleuren, який співпрацює з топовими селекціонерами світу. Тут впевнені, що презентовані на виставці стійкі сорти фруктових дерев – це інвестиція у стабільність урожаю, екологічність виробництва, довіру споживачів та прибутковий садівничий бізнес.

Непрогнозовані кліматичні наслідки вимагають дбати про захист врожаю. Сучасні системи захисту в інтенсивних садах представила на виставці у Мадриді компанія Vario System. Великий асортимент продукції, який пропо-

нує компанія, дозволяє клієнтам обрати для себе оптимальний захист від граду.

В Україні компанію Vario System представляє EFT GROUP, яка також пропонує комплектуючі для закладки саду, ягідника на шпалері.

Серед учасників виставки – відома французька компанія **Star Export Cedric Cruzel**, яка входить в групу компаній Star Export. Вона експортує садивний матеріал зерняткових та кісточкових понад 50 років. В її асортименті актуальні сорти яблук, груш, ківі, мигдалю, абрикосів, слив, черешень, персиків, нектаринів різного терміну дозрівання. Також компанія пропонує підщепи цих культур.

Аналізуючи сучасні тенденції в садівництві, зокрема, на ринку яблук, представник компанії **Седрик КРУЗЕЛ** підтвердив тезу, що у споживачів мають попит червоні, солодкі та стійкі сорти. До речі, саме такі полюбують в азіатських країнах, ринок яких освоюють і українські виробники, а також у країнах Африки та в ОАЕ.

Серед клієнтів Star Export Седрик КРУЗЕЛ – виробники з Європи, північної Африки, останнім компанія часом все більше контактів налагоджується з країнами центральної Азії.

Учасники цьогорічної виставки Fruit Attraction 2025 ще аналізують результати цьогорічної виставки, зміцнюють встановлені контакти та знайомляться з новими партнерами. Тим часом організатори вже почали підготовку до наступного заходу, який запланований на 6–8 жовтня 2026 року. Немає сумнівів, що виставка знову стане особливим подієм у аграрному світі.

Катерина КОНЄВА (медіагрупа «Технології та Інновації») та Седрик КРУЗЕЛ (компанія Star Export Cedric Cruzel)

ЗАПРОШУЄМО ДО УЧАСТІ В ПОДІЯХ МЕДІАГРУПИ

МЕДІАГРУПА З 2011 РОКУ
**ТЕХНОЛОГІЇ
ІННОВАЦІЇ**
TECHNOLOGIES AND INNOVATIONS MEDIA GROUP FOUNDED IN 2011

26-27 ЛЮТОГО

HortiTech Ukraine 2026:

САДІВНИЦТВО, ОВОЧІ, ЯГОДИ.

Від поля і теплиці до ринку – технології,
експорт, переробка.

2-3 КВІТНЯ

Beer&Craft Drink Forum 2026:

ПИВО. НАПОЇ. ТЕХНОЛОГІЇ.

11-12 ЧЕРВНЯ

Fruit&Nut Business Forum 2026:

КІСТОЧКОВІ КУЛЬТУРИ ТА ГОРІХИ.

Від саду до ринку: технології, експорт, переробка.

17-18 ВЕРЕСНЯ

AgroBerry&Veg 2026:

ЯГІДНО-ОВОЧЕВИЙ БІЗНЕС.

Технології, інновації, успіх.

22-23 ЖОВТНЯ

AgroProcessing Forum

ВІД ЗЕМЛІ ДО ГОТОВОГО ПРОДУКТУ.
ТЕХНОЛОГІЇ, ЩО ДОДАЮТЬ ВАРТОСТІ.

Як урожай стає брендом.

Народна дегустація соків прямого віджиму
від вітчизняних виробників.

10-11 ГРУДНЯ

SmartBerry 2026:

ТЕХНОЛОГІЇ. ІННОВАЦІЇ. УСПІХ.

Головна ягідна подія року.

10-11 ГРУДНЯ

Конгрес Сила холоду:

ЕФЕКТИВНІ РІШЕННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Заморожування та холодна логістика.

* Напередодні кожної події (середа, 19:00) - **T&I Business Club | Клуб Рішень** –
закрита зустріч керівників і власників агробізнесів. Це простір для довірливого спілкування, обміну
досвідом і дегустації українських напоїв під гаслом: «Споживай українське. Вір у своє».

** На другий день кожної події (п'ятниця – з 8:00 до 18:00) **Berry&Fruit Academy** та бізнес тур на провідні
господарства України.

T&I Berry&Fruit Academy

ШКОЛА ЗНАТЬ, ЩО ПРИНОСЯТЬ ВРОЖАЙ.

Berry&Fruit Academy – це новий освітній проєкт медіагрупи
«Технології та Інновації», створений на базі 15-річного досвіду в
аграрному секторі, подієвих форумах, дослідницьких матеріалах
та широкій професійній

МЕДІАГРУПІ «ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ» 15 РОКІВ.

Сьогодні це єдина цифрова платформа
T&I Agro Hub, що поєднує:

- три фахові друковані журнали «Ягідник», «Садівництво і Овочівництво», «Напої&Пиво»
- три галузеві сайти www.jagodnik.info techhorticulture.com techdrinks.info
- конференції та форуми <https://forum.techdrinks.info/>
- освітні проєкти Berry&Fruit Academy, з лекціями експертів та бізнес-турами в Україні і за кордоном

15 років досвіду.
років розвитку галузей.
років з тими, хто створює
інновації.

Долучайтесь до спільноти лідерів українського агробізнесу!

Разом ми формуємо культуру – від поля до пляшки, від технології до
бренду. Для партнерських пропозицій - Надія Ящук, директор
медіагрупи «Технології та Інновації» mnadia@ukr.net

РЕЄСТРАЦІЯ
партнерів
та учасників:

Лариса: +38 097 96 89 516

Анна: +38 097 759 25 83

Ірина: +38 096 49 166 92

Більше інформації
на нашому сайті
forum.techdrinks.info

ЯГІДНИК
ВСЕ ПРО ВИРОЩУВАННЯ ТА ПЕРЕРобКУ ПЛД

ТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ ІДЕАЛЬНИХ САДІВ

ПІДТРИМКА
ГАРАНТІЯ
СЕРВІС

WWW.EVKALIPT.COM.UA